

Secundi Paralipo.

C. I.

C. Confortatus. Quando in morte triumpfauit eū qui habebat mortis imperium, et sibi regnū omnū acquisivit. **Vnde:** Data ē mibi omnis potestas in celo et in terra.

C. Gabaon. Quae fuit cūitas metropolē enorū ceciditq; i fortē beniamin; et fuit se parata lēuitis. **Mirū** ergo est q; iosephus dicit q; salomon in hebron venit ut sacrificia retin altari ēneō. qd fecerat moyses. nisi forte ipsam hebron excelsū gabaon intelligi voluerit; eo q; ibi pūm rengnerit. **Interpretat** enī gabaō sublūtias vel collis patiūlēs.

C. Da mihi sapiētia. Non aurū nō dūtias. nō terrenā gloriā a deo petiūt; et vt sciat p̄plū di regere et iudicare. si hoc eligit rector corporū. multo magis hoc eligere vnt rectores animarū; vt ingressum ad fidem et egressum ad spēm populo dei demōstrent.

C. Ab excelsō ga
baoñ i hie. co. ta. Arcā significat in q erant tabule t. Supra enī scriptū est. Tabernaculū autē dñi quod fecerat moyses i deser to et altare holocausto rum eadē tempestate erant i excelsis gabaō et cetera. Arca autē dñi postq; introduxit eam dāvid in domū suam mansit ibidē usq; quo edificaret templū.

C. Et duodecim
milia zc. Hic numerus tēpus gratiā signifcat. i quo apostolica doctrina p̄plū noui t. informat. Bene autē p quadragenariū numerū vel duodenariū currus et equites salomonis numerantur q; p vitriq; testamentū sancti vitri sacris litteris eruditū. sessioni dei aptantur. quos ipse sumus auriga pro nutu suo gubernat.

C. Secundis argē
teis. Quia duoz t. p̄dicatoē ad cognoscē dām fidei veritatē per p̄dicatores in vñrē

C. II.

C. Onforta

tus ē ergo salomon filius da hantiquū patrū. uid i regno suo

i qui me misit meū est i non dimittit m. s. dedit ei nomē qd est super omne nomen. et dominus erat cū eo: et magnificavit eum in excelsū. Precepitoz salomon vniuerso israeli tribunis et centurionibus ducib; et iudicib; omnīs israel: et p̄cipib; familiariū: et abiūt cum vniuersa mulitudine i excelsū gabaon. vbi erat tabernaculū fēderis dñi: qd fecit moyses familius di i solitudine. Arcā autē dei adduxerat dāvid de caria thiarim in locū quē p̄parauerat ei. et vbi fixerat illi tabernaculum: hoc est in hierusalez. Altare quoq; ēneum qd fabricatus fuerat beseleb̄ filius vri. filiū vri ibi erat corā tabernaculo dñi: qd et requisuit salomon et omnis ecclesia. Ascēdit q; salomon ad altare ēncum corā tabernaculo fēderis dñi: et obtulit in eo mille hostias. Ecce autē i ipsa nocte apparuit ei deo dicens: Do stula qd vis: ut dem tibi. Dixitq; salomon deo: Tu fecisti cūz dāvid patre mco misericordiā magnā. et constituisti me regem pro eo. Nūc igitur dñe deus impleatur sermo tuus quez pollicitus es dāvid patri mco. Tu enī fecisti me regem su per populum tuū i multuz: qui tam innumerabilis est q; puluis terræ. Da mihi sapiam et intelligentiā: ut in exemplū omnib;

ingrediar et egrediar corāz populo tuo. Quid enim potest hunc p̄plū tuuz digne qui tam grandis est iu

C. I.

Dicere! Dixit autē deus ad salomo nem: Quia hoc magis placuit cor di tuo. et non postulasti dūtias et substancialiā et gloriā. neq; animas eorum qui te oderāt. sed nec dies vite plurimos: petisti autē sapiētiā et sciētiā ut iudicare possis popu lum meū super quē constitui te regem: sapientia et scientia data sunt tibi. Dūtias autē et substancialiā et gloriā dabo tibi: ita ut nullus in regib; nec ante te nec post te fuerit similis tui. Venit ergo salomon ab excelsō gabaon in hierusalez coram tabernaculo fēderis: et regnauit super israel. Congregauitq; sibi

i sanctos et glorias charitatis et iugis dei sociatos quos ipse velut auriga gubernat. angeloz ho minūs ministeria. vnde: Currus dei decem m. m. l. d. i. e. i. s. i.

Icurru et equites: et facti sunt ei mil

i quadrages denti: et significat tempora legis quā moyses accepturus quaoragita diebus ieiunauit et populus qui per eam in ieiunabatur quaoragitus annis in beremo fuit.

Le quadrigeniti currus. et duode-

cim milia equitum. Et fecit eos eē

i in oppidis i. rel edificis que edificata erant ea statuē curruum.

In vrib; quadrigarū et cū rege in hierusalez. Prebuitq; rex aurū et argenti in hierusalem quasi lapi des et cedros quasi sicomoros que nascuntur in cāpestribus multitu

dine magna. Adducebantur autē

i viri strenui opere et intellicu i quibus ad fidem convertiſtis digne sedeat ipsi. i spirituoli.

i ex omni natio que sub celo est. i quā dicūt vnam eis de euclib; sed hebrei choa cōgregatiōne interpretantur.

ei et equi de igypto. et de choa a

spēciatorib; s. q; dant predicationem et audito

tu accipiunt fidem.

negociatorib; regis qui ibant et emebant precio quadrigā equorū sexcentis argenteis: et equuz centū quinquaginta. Similiter de vniuersis regnis certheoruz et a regib; syrie emptio celebrabatur.

C. II.

Decreuit autē

salomoē hoies addūtūr. Sexcenti ego id ē sexages deni p̄fētō em evangelis doctring significant: in q p̄fētō legis oīno coli sit. P̄cipiū cum redem p̄tor noster sc̄ta die p̄fētō omnia quē de le in lege et p̄p̄b; scripta erant cōpletū. Vnde ait: Consummatū est: et inclinat capite emi sit spūtum.

C. Lennum quiq; quaginta. Quis sit ter quinquaginta rebus t. ppter pentecostē et iubileum et triplicis scripture distinctionē quā dicuntur necesse est omnia īp̄le q; scripta sunt in lege moysi et p̄p̄b; et psalmis dme manifeste significant.

C. II.

De creuit sa lo. zc. Bed. Domus quā edificauit salomo in hierusalem significat vniuersale ecclesia: q; a p̄mo electo vñq; ad ultimum quotidie p̄ gratiam vñ pacifici catur. q; adhuc prim p̄egrinatur in mundo partim euanis eritis cum illo iam regnat in celo. vbi tota regnatura est peracto iudicō.

Ad hanc domum p̄i nent angeli: quō nobis similitudo p̄mitit dicēte dño: Eglēs et angelis sunt et filii dei sunt zc. Ad hanc gaudiūt ipse xpus qui ait:

Solūtē templū hoc et in tribū diebus exal-

Hoc enim dicebat te tēplo corporis sui. De nobis dicit apls: Re scitis q; templū tui estis: zc. Si ergo ille

q; assumptaz humilitatem factus est templū dei: et nos p̄ inhabitan tem sp̄m eius in nobis. cōstat: q; figura oīm nostrū et ipsius xpi tem plus illud fuit. sed illi

tangū lapidis angulatis. nostri autē tangū lapidū vñorū sup ipm edificatoz. Designat eandē domū tui tabernaculū in beremo fa ctū. Sed q; illa domū in itinere quo ad terrā p̄missionis veniebatur.

Hoc autē edificabat̄ terra p̄missionis et in ciuitate hierusalem. Jlla

ut de loco ad locum a
lentis portata tandem
in terrā pmissionis in
ducere. **H**ic ut mox
in patria et cunctate re
gia constructa imobili
fundamento cōsistet
donec figurarum ege
stium rem ipsam t̄ples
ret potest illa ḡensis
ecclesie labor et exilium.
in hac futura requies
et beatitudo figurari.
Vel q̄ illa a soli filijs
israel. h̄c autē a profeli
tis et gentibus facta ē.
possum in illa princi
paliter patres veteris
et antiquis dei p̄p̄ls
in bac congregata te
gentibus ecclesia figu
rari. **Q**uāvis edificiū
vtriusq; domus speci
aliter acceptū labores
ecclesie quotidianos et
futura gaudia celestis
regni et electōez p̄m̄
ecclesie de israel et salu
tem omniū gentium in
xp̄o multimodis ostē
dat figuris. **N**aut d̄z
decrenisse salomonem
edificare domū nomī
dñi et palatiū sibi. idē
significat q̄r ecclesia et
domus dei est quā per
beniuer inhabitat et
palatium celestis regis
i quo glorie sue magni
tudinē cunctis genera
tionibus ostēdit. **O**p̄e
rari salomois sūt q̄s
electi q̄ seip̄s edificio
dei credēdo operādo.
alios docēdo p̄parāt.
Salomon. Et no
mine et regno pacatissi
mo illum significat de
quo ait ylaias. **D**ul
tiplicabitur ei iperū
et pacis non ent finis.
Hiram vero qui iter
pretauit vñes excelse
credentes de gentibus
vita et fide glorioſos.
quoz ope sc̄pe innat
et augmentat ecclesia
et contra hereticos ſci
maticos paganos te
cretis principalib; fir
matur. **D**eit ergo fa
lomon in ope templi
auxiliis ab hyram. qz
xps volēs edificare ec
clesiam nō ſoluz de iu
deis sed et gentibus
oparios elegit. **N**isit
hyram salomoī p̄cisa de
libano ligna cedra et
abiegnā que i domo dñi ponerent. qz
cōuersa ḡtilitas misit ad dominū vi
ros in ſeculo claros. sed ſecuti dominicē in crepatōis de monte ſup̄ig de
iectos et humiliatos qui ad normā euangelice veritatis p modo ſuo q̄nqz
ponerunt. **N**isit et artifices q̄ regendis p̄p̄lis p̄ponerentur. dyonisii. s. anq

n̄is tranſferunt.
De libano: et erūt ſerui mei cum ſer
uis tuis ut parētur mihi ligna plu
rima. **D**omus enī quā cupio edifi
care magna ē nimis et inclita. **P**re
terea operariis qui cēſuri ſūt ligna
ſeruis tuis dabo in cibaria tritici
choros viginti milia: et ordei cho
ros totidem: olei queq; ſata virgin
ti milia. **D**ixit autē h̄irā rex tyri per
litteras q̄s miferat salomōi. **Q**uia
dilexit dñs populu ſuū: idcirco te
regnare fecit ſuper eū. **E**t addidit
dicens: **B**ūdictus dominus deus
israel qui fecit celū et terrā qui de
dit dauid regi filiu ſapiēte et erudi
tum et ſenſatum atq; prudētem: ut
edificaret domū domino et palati
um ſibi. **N**isi ergo tibi virum p̄ru
t̄ doctores quos muſit gentilias. s. patrē tuum
vocat: quia de terra iſrael peregrine profectus oca
dente et ſcientiſmu ſiram patres
ut eū timorem domini et cognitionē veriāns.
Meu filium mulieris de tribu dan.
cuius pater fuit tyrius: qui nouit
et ſapientia. et ſeſoquac̄. et ſpredicationis
opari iū auro et iū argēto. et ſer
et ſeſo. et virtutū. et ſuſiuitate boni operis.
et ſper martirū effuli ſanguinis
ro et marmore et lignu: iū purpura
et ſcelestis conuertatōis. et ſaintitiae. et cha
quoz et ſyacintho et byſlo et coc
tino. et qui ſciat celare oēm ſculptu
ra. et adiuuenire prudēter qdūq; i
ope necessariū est: cum artificibus
tuis et cū artificib; dñi mei dō p̄tis
tui. **T**riticū ergo et hordeū et oleū et
vinū q̄ pollicit̄ eī dñne mi mitte ſuis
tuis. **N**os autē cēdem⁹ ligna et liba
no quoquot necessaria habueris.
et applicabim⁹ ea ratibus p mare
et ioppe: tuum erit tranſferre ea in
bierusalē. **N**umerauit igī ſalomō

mittunt. **F**olis in est veri pacifici ut absoluēdo peccata p baptiſmi ſacra
menta vñitati ecclie illos adunare de quo dicit. **E**up quē yideritis ſp̄m
descendentē et manētem ſuper eum. hic eī qui baptizat.

CNumeravit ergo ſalomō. Fuerunt oparij domus dñi de filijs

pagitā cipriani et alios
multos. **N**isit et aurū
ſapiētes. s. viros et īge
nio claros. **P**ro bis
omnibus collata gen
tilitas expectat a dño
dona gratiæ celeſtis et
triticum. s. verbi dei et
olei charitatis. mcti
onis et illuminatiōnis
ſp̄ſſanci.

Et erunt ſerui
mei. **A**postoli mei et
doctores primi qui do
ctores de gentib; infor
mant et erudunt ne in
aliquo p̄ua docere pre
ſumant. **I**deo enī ſalo
mon ſeruos byram ce
dere ſibi ligna voluit:
q̄ doctiores erāt ſerui
ſuīs ad cēdendum. ſed
etī ſeruos ſuīs ad eſſe
voluit: ut cēdentiib;
oſtenderent cui mēlior
re ligna fieri deberent
Apostoli enim certius
verba euāgelij ab ipo
dño nouerūt. **B**z gen
tiles ab errorib; ad ve
ritatem euāgelij con
uerſi. certius gentiū er
rores nouerunt. et ideo
ſubtilius expugnaue
runt.

Filiū mulieris
de tribu dan. **O**ſtē
dit enī esse de p̄genie ſa
lomith de tribu dan. **D**o
quo in libro numeroz
legiūr. **D**atré ei tra
dant hebrei fuſſe he
brei de stirpe oīlab de
tribu dan q̄ cū bēſehel
in beremo operatus ē
Nero vero tyrium vocat
aini hebrei hoc trans
latōe faciūt fuſſe. **Z**o
cri enim lingua eorum
plasmatio interprēat.
chiros enī quā illi zor
vocat aliqñ angustiā.
aliqñādo plasmatoz
ſonat.

Qui nouit ope
rari iū auro ar. et ſer
et ſeſo. **I**n bis omib;
byram ſp̄nalis nouit
opari ut ornatus do
mī dei corā oculis ho
minū digno ſcore ful
geat. et bōne opinionis
odore teo acceptabil
fiat.

Nos autē ce. **T**e
ſignificat q̄ gentes
audita fame euāgelij
diverſas pſonas perfi
dem ad baptiſmu trāſ
ſerunt. **F**olis in est veri pacifici ut absoluēdo peccata p baptiſmi ſacra
menta vñitati ecclie illos adunare de quo dicit. **E**up quē yideritis ſp̄m
descendentē et manētem ſuper eum. hic eī qui baptizat.

Secundi Paralipo.

C. III.

Israel de pslitis de gentibus de filiis israel triginta milia qui ad cederas de libano cedros missi sunt. sicut legitur in regu. De pslitis de quibus scz nunc agitur censes lapidum. De gentibus ipse byram et servi eius qui cuz seruis salomonis ligna cedebant de libano. Omnes igit boim getes p quos edificanda erat ecclesia pcessit in edificio templi salomonis. Inde enim pse liti et genitiles ad veritatem euangelij conuersi ecclesia xpri recte viendo et do cendo construit.

Tria milia et sexcenti. In paralipo. p tribus milibus ccc. prepositis q in regum numeratur. tria milia sexcenti scribunt p ge cide sublimum virorum. In senario enim te mundi ornati complerunt et q sancta scriptura fidem trinitatis docet et opera iusticie recte tria milia dc. perhibentur fuisse.

Gnarea horna sebusi. Ecclesia per aream lignatur. Unde cuius ventilabrum i manu sua. et permundabit aream suam. Horna. i. ornatus natore sebusi gentiles significat. q domino ornandos et in filios ecclesie comunitados. Unde fuisse aliquando tenebrie. nunc aut lux in domo. Iesus ipsa est hierusalem. i. bus interpretat cculata. hierusalem vilio pacis. i. qua dñi horna gentilis regnabat. i. ebdicta est. Sed cu dauid in ea locu holocau si emeret. et cu salomo templum edificaret. hierusalē vocata ē. Gentilitas ei nescia domini cultū cculcat a demonibus. sed cu christus eam respergit. pacis i se et locū invenit et nomine.

Mense secundo Id est. maius. mox scz post pascha ut co secratus mystica solenitate. ppls digne aggredetur mysticum opus.

Aanno quarto. Post expletā dispensatōe. dimine incarnaōis. que in quatuor euangelij scripta ē. missio spū de celo ecclēlia fabricata est. Quæ in libro regu exposuitur. in paralipo. sub breuitate perstringim. **L**ongitudinē. Longitudo domus longa ecclesie paupērū lignificat. latitudo charitatis. quia etiam diligit inimicos donec cum solis amicis in deo gaudeat. Altitudo vero spem future vitę et retributōis. quia omnia aduersa cōtēnit. donec videat bona domi i terra viventia. Notandum q triginta cubiti altitudinis. qui in regu leguntur nō ad tecum templi. sed usq ad cenaculum inferius pertinerent. Hic enim q altitudo centum viginti cubitorū erat. Alij triginta ad mediū cenaculum. Alij vero ad tertium. Deinde usq ad supremū templi tecum numerabuntur alijs triginta. et sic tota altitudo domus in centum viginti cubitis cōsummatur. quo numero virorum primaria ecclesia in hierusalē gratia spissantī accepit. Quindecim usq qui ex septem et octo cōstant futurā vitā signant q nunc agitur in quiete aniarū et perficietur in resurrectō corporū. quindecim vero in trigonū ducta. i. cum omnibus partibus suis numerata cētū viginti sunt quibz designantur futura beatitudo electoz. Bene aut hoc numero tertium cenaculum dominus consu-

matur. q post p̄sentes labores post animū arū requiē plena felicitatis gloria in resurrectōe complebitur.

Porticū vero. Ipsu scz templū qd erat pro foro oraculi tripartita enī fuit fabrica distinctio. hoc est. porticus ante templum. Et ipsum templum in quo altare thymiamatis mensa ppositōis. et candelabrum luminis erant. Et oraculum. i. sanctū sanctorū rbi arca testamenti et chenibz post velum collocata. Porticus vero ante templū an tiquo p̄ figuram gestati deliū. Ipsi vero templū corū qui post in carnatōem dñi i mun dū venerunt. Dominus aut interior regni clesis gaudia vnsq data. Notandum ergo q parietes domus lapidibus p̄cōsis facti fuerū tabulis cipressinis vel cedrinis operi lauris aureis vestiti. Unde in regum et cedro om̄is domus vesti ebatur z. Lapidē panieris vel pavimenti et tabulz et aurum sanctorum vitam in ecclēlia significant. lapides viui sunt sancti fortitudine fidei in vna regulam cōiuncti. Labile quoqz cedrine vel cypressinis hinc sancti fortitudine variarū virtutum fm donationem sp̄stanci in eadē fide libum et plis connecti. Aurū laminae sunt sancti supēminentē scientiā charitatē habentes. et huius fulgore gratissimo ad inuicem cogantur.

Ecce mīla qui humeris onera posuit p spe resurrectionis quē. viii. die. i. post sabbatū et in domino processus et in nobis speratur predicatorēs. i. duras hominū mentes tarent. et octoginta milia qui ilapi qui nati erat i monte superbie de pumi parentis preuaricatoe orti et dolabris uestri dei ut edificio domus pueniret. i. pro fide trinitatis quam predicat nobis. des in motibz cederet. i. tria autē sacre scripture creditores a quibz nos eruditur illos docere p̄emptatores corrige onera nostra inuicem portare. milia et sexcentos p̄positos operuz populi.

C. III.

Ecce cepit salo

mon edificare domū

in visio pacis que ē. i. vnuate ecclēlie. vni i pace factus ē locus eius. i. p̄pō de quo dicit. nō quid pōt abscidi ciuitas ē. mōte posita. i. visionis quos ad claritas sue visione vocat. in hac vita laborantes visitare et adiuuare dignatur.

Dñi in hierusalē in monte moria i p̄ficiūt eū dauid sūm camē nasciturū sicut et alii p̄p̄ete qui demōstratus fuerat dauid patri eius. in loco quē parauerat dauid i area hornā sebusi. Cepit au

sculptura palmarū descriptio virtutū p̄ quas vera victoria et remuneratio acquirit. cōsideratis officia quibz sanctoz fraternitas copulatur. et i vna christi domū toto orbe pponuntur. q̄ ea palmas. et quali catenulas in regu ita rexū pavimenti tabulis abiegnis. unde patet q̄ tabulas abiegnis non i certa poniuntur. i. le inuicem cōpletebentes. Et stravit marmora. tercio vero aurū i pponuit quoqz pavimentū tēpū p̄cōtissimo

chari marmore dōre multo. Porro aurū erat p̄batissimū. de cuius lamis sanctos doctores texerit domū et trabes eius et postes

fate cōversantur. Pauimentū p̄cōso marmore stratum multo tēcorē et marmore tēcorē tabulis abiegnis. q̄ vita iustorum p̄mo fidei firmitate munēda est i corde p̄ virtutū latitudine ornanda in opere. Quid cōprobet deo marmoris tabulis obiecti. nisi aliquid mysticum ostendat. sed bono. amplitudinem operum fortitudine fidei fulciendam esse significat. Abies vero alta et durabilis mentem electorum insima spēnētēbus in h̄berantem. et virtute patientiē excellentem demōstrat. Aurū laminae marmori de tabulis abiegnis superposita latitudo est charitatis. de corde puro et conscientia bona et fide non ficta. quia sicut aurum alijs metallis ita ceteris virtutibus in templo dei p̄fugit.

Postes et ostia z. Exiit cum aditum fidei ipso domino pandētē quia veritate reluceat omnibus ecclēliam intrantibus ostendit. Ostium tēpli christus est per quem venit ad patrem. qui ait: Ego sum hostium z. In regum ita scriptum est. Oraculum habebat viginti cubitos longitudinis. et viginti latitudinis. et viginti altitudinis. Oraculum dicitur sanctūsanctorum: quia ibi divina et angelica locutōe hominibus secreta reuelantur. Unde oraculum in abditis. id est. interiori domo factum est. quia i superba patria angeloz visio et allocutio. et ipsa di p̄fētā reuelabitur.

Quid dicit viginti cubitos altitudinis parietem cedrinum significat, qui oram ab eadem exteriori segregat.

Et celavit. Habet huc domus sicut in regum legitur, celatura semine te cum sancti opa virtutum non in occulo agunt, sed exemplum oculo ferunt.

Secit quoque dominum sanctisanc. Draculum ubi erat arca viginti cubitos habebat, in longitudine, latitudine, altitudine, i.e. quadrum, quod in superna patria ubi regem in decoro suo vident sancti, sola charitas diuina et supne gratie per omnia fulget.

Non in sequentibus laminis aureis textit eam, i.e. in eius suprae civitatis gratia charitatis impluit.

Sed et clausos se, scilicet. Quinquagena non numero peccatorum remissio et spiritualis gratia et requies eterna figuratur, clavis vero lamine auri affigebantur in parietibus domus domini. Clavi sunt verba celestia quibus in amore bonorum operum proficiuntur et seruamur. Hec nobis promisit veniam peccatorum per gratiam sancti spiritus, et sabbatum in futuro eternum. Hi sunt clavi dilectionis et clavi timoris quibus icipientes ne dum ad perfectorem venientes illecebras viciorum mortificantur, illis scilicet veritatis sermonibus confixi, quibus doceunt carnem nostram crucifigere in vicis et concupiscentiis. Unde propheta. Conlige a timore tuo carnes meas, et sic. Qui ad perfectiora pueris de clavis perfectis ait: Nibi autem adherere deo bonum est. Et nacula quoque textit auro. Sicut sanctisancorū ubi erat arca, internaz sanctorum vita in conspectu redemptoris significat. Unde ab condonis eos in abscondito faciei tua et conturbo. Ita cenacula in alto eadem, vitam, i.e. celis esse, et non in hoc mundo. Unde: Quae sursum sunt querite ubi Christus est in terra dei sedens.

Talentis sexcentis. In taleris ponderis perfectio quod charitatis perfezionem exprimit, sicut perfezione senarii, per quem centenarius multiplicatur et fiant sexcenti. **F**ecit etiam duo cherubini. Hoc in regum plenus legitur ita scriptum. Et fecit in oraculo duo cherubini, de lignis olivariis decem cubitorum altitudinis, quinque cubitorum ala cherub una, et quinque cubitorum ala cherub altera, i.e. decem cubitos habentes, a summitate aequaliter usque ad aequaliter alterius summiratae. Decem quoque cubitorum erat cherub secundus mensura parum, et opus unum in duobus cherubinum, i.e. altitudinem habebat unus cherub decem cubitorum, et similiter cherub secundus. Posuitque cherubini in medio templi interioris, extendebant autem cherubini alas suas, et tangeret parietem alterum, et ala cherub secundi tangeret parietem alterum. Aequaliter autem alterum in medio templi se inuenientem contingebant.

Posuit autem cherubini (ut in regum legitur) in medio templi interioris, extendebant autem alas suas cherubini, et tangeret parietem alterum. Manifestum est ex his que predicta sunt quasi cherubini in medio templi interioris, sunt positi quorum habitatio est in celis. Extendebant autem alas quasi ad volandum, quod angelii semper habent animum obsequio diuinorum voluntatis paratum. Et ala una tangeret parietem, et ala cherub secundi alterum pietem, et in aliis etiam intraribet ostendit. Quia etiam patrem, qui ut: Ego sum dominum habebat virginem obsecrare, et in altitudine. Oraculum tunc in locula locutum est omnibus, et ad exteriorum ratione factum est, quod sicut aurum altius metallum, et auro etiam superius, et mente vere dilectionis atque humilitatis lucce complevit.

Cherubini angelicæ dignitatis vocabulū est. Singulari numero cherubini dicitur plurali cherubini. Unde per cherubinum angelum qui in celis conditoris suo semper assistunt possunt intelligi. De lignis olivariis facti, quod virtutes angelorum exinde sunt gratia spiritus sancti, ne arescant ab amore dei. Hunc autem altitudinem decem cubitorum, quod tenorius ritus eternorum fruuntur, habentes in violata conditoris ymaginem seruata sanctitate iusticia et veritate, quam prima conditio perceperunt. Denarius enim decem obolis constat, in se nomine regis continet et ymagines. Unum regnum celeste significat, ubi angeloi in ymagine conditoris, ad quam fidei sunt septem manent, et electi homines ymaginem quam peccando amiserant, recipiunt. Alleluia cum in sanctorum hominum figura ponuntur, virtutes corrum significant, quibus semper ad celestia volant, et in his delectantur conuersari. Cum vero in figura angelorum, gratia perpetua et indefectio felicitatis eius, quod in celestibus in mysterio sui existunt auctoribus, vel quod levitate spiritus natura sunt crediti, et ybicos voluerint statim quod vel volando preuant, et hic eus a figura et yphysis sunt cum aliis ostensi.

Duo cherubini alterius ala quinque habebat cubitos, et tangeret parietem, quod quia in omni beatitudine terreni varietate sancti sui corporis sensus in obsequiis sui conditoris exprimitur. Et ala eius altera quinque cubitorum, sicut interiores super arcum se inuenient, contingunt quia testamonta pati de domino consentiunt at certatione, et alam cherub alterius contingebat.

Igitur alleluia, cherub expascebantur, et extendebantur per cubitos, quod quia nos ab hius pugnacionis erumna eret, eos ad suum desiderant venire consortium viginti. Ipsi autem stabant erecti, per versas habent facies dibus, et facies eorum versus erat ad

tiā tecum, ergo ad deo seruendum predicant, tenorius perpetui regni remunerādā. **C**ita vi ala una haec, quinque cu. Quinque cubitorum erat ala cherub una, et quia angelii legem dei de scriptam in quinque libris indefessa detinione custodiunt diligenter. Deum ex omnibus viribus suis, et primos tangentes scipios, plenitudo autem legis est charitas proximi, quod ad inuicem sunt spiritus angelici, et hoies electi. Unde utramque ala cherub eiusdem mensuræ est quod eadem deuotio qua se alterutrum in deo diligunt, nostrum quoque ad se ascendentium societatem desiderant. Similiter ergo alleluia decem cubitos comprehendunt, cum in gemina charitatis exhibitione angelii conditoris sui presentantur.

Tangere parietem. Duos equaque parietes alis suis tangunt, quod indeos et gentiles secum habent celestis, aucti possesse, non quod ibi sit localis distinctione inter utramque populi. Sed quod maior est festinitas interne beatitudinis de consortio adunat in deo fraternitatis. Extendunt ergo ad utramque pietem alas, quod ligantes in ecclesiis prius iustos ut iusque populi ad laudem excitat creatoris.

Alas tectas auro ad oraculi pietates extendunt, sicut habent facies versus ad exteriorum domum, quod angelii sicut suam innocentiam conservant, sic de sanctorum beatitudine gaudent, et eis quos adhuc in terris conspicunt opem ferantur.

Donec illos ad celestem patriam introducantur. Omnes enim sunt administratores spiritus in ministerium missi, propter eos quod hereditatem capiunt salutis.

Alis exterioribus iste unus parietem illi alterum contingit, quod vetus et antiquus populus scriptum, nouum nobis, quod post incarnationem domini ad fidem venimus, et secundo parieti, i.e. septentriionali recte comparatur, qui post frigora et tenebras ydolatrie lucem veritatis cognovimus.

Ala altera, extendunt alas ad inuicem super arcum, cum ad laudem salvatoris referunt omne bonum quod accepant. Extendunt alteras alas ad pietes oraculi, cum sanctos secum videre letantur, eosque velut alarum summitatibus tangunt quos imitatores sue puritatis in hac vita fuisse exultant.

Et facies eorum versus erat, ad exteriorum domum, quod nostri gratia qui adhuc foris stamus sed spiritu facti sumus. Divini libri sunt conditi.

quorum scriptores iam cum dño regnantes nostrę salutis curam gerunt et pro nobis interpellant apud deum

Cecit quoqz velum. Hoc in regum p̄termititur: sed ibi narrat q̄ hic non habetur: qz scz i ingresso oraculi fecit hostiola de lignis olivariū posteaqz. Sed velum istud decoris gratia factū est: ut inter parietes tauratos olosericū fulgeret. Sed eiusdē mysterij cuius hostiola cōgrua significatō ante arcā et i ingressū oraculi appensuz: ut sicut hostio la cōgruis horis aperi ebatur. Sic et velū venientibus qui i sancta sanctorū ingredenter: cui⁹ reuelatio fm legē optionē regni cōlestis significat: que per carnem xp̄i donata ē nob̄. Dñz et baptizato dño aperti sunt celi: qz per baptismā qd nobis cōscravit: ingredimur iā nuam regni cōlestis: et ip̄o morētē velū scissū est medius: qz legales figure ad finem perteneant: et veritas enāgeliū et ingressus regni ipsa veritate aperitur.

Cet interiuit eis cherubin. Intexuntur cherubin bis quatuor coloribus cū i omnibus q̄ p̄ agimus a venenatis demoni tel per angelica p̄tegimur: et multitudine scientiā indesinēter extimur respicientes sp ad eloqua diuina: ne a vñtu calle aberem⁹.

Cante fores tem pli. Trabant i por tūcū ante fores templi:

et i gressū tēpli suo tecore ex vtraqz pte ornabāt. Ostiū tēpli dñs ē: q̄ ait: Nemo venit ad patrem nisi per me zc. Ostium columnę ab vtroqz latere circumstant: cum ministri sermonis vtrinqz p̄plo introitum regni cōlestis ostendit ut quicunqz a luce legalis sc̄e vel gentilitatis errore ad fidem euangeliū ve nerit: habeat eos paratos qui sibi iter salutis verbo monstrent et exemplo.

Con regum de his columnis legit. Qui cum venisset ad regem salomonem fecit omne opus eius: et fixit duas columnas greas zc.

Ctinginta quinqz cubitos. Hic numerus perfectōm significat magistrorū. Septenarius enī numerus per quinariū: vel quinarius per septenarium multiplicatus trintaquinqz reddunt. Quinarius vero legē septenarius: ppter sp̄m septiformē: in flore radicis iesse manente euangeliz⁹ exprimit. Unde alibi dñs quinqz panib⁹ quinqz milia hom̄. Et alibi septem panibus quattuor milia paucis narrat. Columnę igitur trintaquinqz cubitorum: significant doctores euangeliū dñi testamentoū habere perfectaz scientiā. Unde robis datum est nosse mysteriū regni dei. Et alibi apuit illis sensum ut intellegent scripturas.

Cuasi catenulas. Multiplex catenarū cōtextio et retis fm regum expansio multipharias electorū personas insinuat: que cum verbis predicatorum fideliter auscultando et obediendo adharent: quasi capitibus colūnarū superposita retia et catenulae miraculū sue cōexionis spectatib⁹ p̄bēt.

Capitibus calū. Capita colūnarū: id est: suprema pars p̄cordia sunt doctorū: quorum deo deuotis cogitationib⁹ sicut capite membra: ita ipsorum omnia opera dirigantur et verba.

CMalogranata mo foris cortice multa interius grana circundant unde ecclesiam significant: quia vnius fidei munimine innumera electorū agmina circūdat: vel cuiusqz iusti vitam et mores: qui multa cogitationum virtutūqz insignia ne forte defluat firma fidei et humilitatis vallant custodia. Aperte vno capita colūnarū malogranatis erant i gyro circūdata: qz sc̄i doctores priorū vitā fidelij ad memoriam renocat eorūqz exēplis et sermōes suos oī pte confirmat: ne si alii q̄ illorū h̄et regla vixerit v̄l docerit: errēt.

Cipsas quoqz columnas. Ideo dñs facte sunt columnę: et ita dlos habendum doceant. Rotandum vero qz porticus tēpli etiā vestibulū vocat: et qd legim⁹ iter vestibulū et altare inf̄ porticū et altare i vestibulū. Secunda columnā significat predicatorēs qui gentib⁹ ad predicanū missi sunt. Tū extra colūna eos significat: qui venturi in carne pp̄bnerunt dñm. Sc̄a v̄o illos q̄ iā venisse et mundū suo sanguine redemisse testantur. Amb̄ colūne simili vocablo cōfentur cū vna firmitas et altera in robe di: vt vna fidei et opis fortitudine cunctis iesse doctrib⁹ monstret: et nostri ip̄s doctores tacite notent: qui colūne domini dei videt et appellari volunt: cū i se firme fidei ad contemnendas seculi compas ac desideranda bona iustitiae nihil habent roboris ad corrigendos vel industrie ad intelligendos eoz quib⁹ p̄fūnt errorē.

C. III. **C**ecit quoqz altare geneū viginti cubitorum longitudinis: et viginti cubitorum latitudinis. Mare etiā geneū fusile decē cubitis a labio vsc̄ ad labiū v̄t totus orbis lauacrum rite signaretur esse mundus per circumfūctum. Quin dandus. qz cubitos habebat altitudinis: et funiculus triginta cubitorum ambiens gyrum eius. Similitudo quoqz boum erat subter illud. Et decem cubitis quedam extrinsecō celature: quasi duobus versibus sibi sunt xii apostoli et eoz vicarii: qui mare impositū portat: cū iunctū ubi euangelizādo officiū p̄pita deuotū p̄sicut: et in quadrati orbis labiū maris circumbat. Boues partibus sive sancte trinitatis astruunt. autem erant fusiles: et ipsum mare

longanimitatis et sincerū dilectionis significat: qz p̄ virtusqz et obseruantia nobis tribuit. Quater enim quini viginti sunt. Quinqz aut̄ sunt libri legē: et q̄tior enāgelia. Cū vero ad intelligentiā et custodiā legis illustrante gratia p̄uenim⁹: vicenariū numerū p̄scim⁹: fitqz idē numerus in longitudine et latitudine altaris: cū corda electorū docente vroqz et p̄severantia boni opis etiā in p̄secutionib⁹ seruant: et hilaritatē dilectionis etiā in eos q̄ perficiunt. **C**et decem cu. al. In tenario spes cōstītū p̄mō significat. Vnde qui in vinea patris familiis laborant tenario remunerantur. Unde altare quidē electos significat: p̄ signāda eoz vita p̄petua teē cubitis exaltantur. **C**mare etiā geneū. **A** Lauacrum salutare quo i remissione peccatorū lauamur. Hacerdotes enī in eo lauabāt: vt in sequentibus dicitur: qui omnis electos significat: eo qz sint membra veri sacerdotis. Rete aut̄ hoc vas mare dicitur in memoriam s. mansiū: i quo extinctis egyptijs liberato p̄plo dei baptisimi forma p̄cessit. Baptismus v̄o vite nobis mundicā q̄rit: in h̄ seculo: et vite eternae glām promittit in futuro. Unde mare teē cubitorum a labio vsc̄ ad labium esse p̄hibetur: qz teē p̄ceptis oīa q̄ facere teētemus exprimunt. Denario quoqz merces beneficiorū significatur: cū in vinea laborantib⁹ p̄mittitur. Erat ergo mare decē cubitorū a labio vsc̄ ad labiū: qz a primo baptizato in nomine biesu xp̄i vsc̄ ad ultimum omnis fidelis et chorū vñqz virtutis viā ingredi: et cōem a dño coronā iusticie sperare debet. **C**uinquaginta cubitos ha. al. Quia quidqz v̄l auditu olfactu gustu tactu ne delinquim⁹: totū in baptisimo relaxatur. Sed nō suffici p̄teritorū remissio peccatorū: nisi quisqz deinceps bonis opib⁹ insisterit. Alioquin dyabolus q̄ exierat multipliciter redit: et fiunt hoīs nouissime peiora p̄orib⁹. Vnde addit: et funiculus triginta zc.

Cuniculus xxx. cu. **D**ocē disciplina cōstītū p̄ceptorū qua a nīs volūtibus religamur. **T**ū funiculus triplex diffīle rūpit: qz obseruātia mādatorum dei i cordib⁹ sanctorū fide spe et dilectionē lugē retribuōtis firmata nulla potest aduersitate dissolui.

Cet decē cubitis quedam extrin. **S**culptura subter labiū circūbat

illud decem cubitis ambiens mare. **D**uo ordines sculpturarū hystriatarū erant fusiles; cū predictū sit q̄ resticula triginta cubitorū mare circūlerit. et nunc addatur q̄ sculptura subter labium posita decem cubitis ambierit. pater q̄ vas erat ī modū phyle repandum ac diffusum a triginta cubitis q̄s habebat a labio vīq̄ ad decem coartā. **S**culptura aut̄ hystriata ē q̄ hystrias rēni imitatur. **V**nde p̄ sculpturas hystriatas quib⁹ mare circūdat exempla priorū tpm designantur; vt rideamus quibus opibus sancti deo placherunt ab initio. quanta infelicitate p̄pter scelerā pierunt reprobū.

Posteriora zc. **Q**uia qua mercede p̄dicatores ī perpetuum donetur. dei examine dispositum est; sed nobis adhuc occultū est quibus hoc occultum esse nō potest. q̄ omis qui baptismū ad salutē accipit fides spem et charitatem tebet habere. nec sine his trib⁹ virtutibus opari. vel ad salutē itare valet. **V**nde in regum dicit Grossitudo āt luteris trum vntiarū. Grossitudo luters firmitas ē virtus. Trium vntiarū quia robore fidei speci et dilectionis percepro baptismū munīt. **P**orro vñstas eius zc. Grossitudo quā iosephus q̄ttor digitorū esse dixit. **W**monstrās quē fuit magnitudo palmi. Idez autem hęc significant. Quis q̄s enī fide spe et charitate fm̄ quattuor euangeliorū doctrinaz opa facit uſtice. percipiet mercedem eternę vite.

Tria milia metretas. **M**illenarius pfectōem significat q̄r tenari quadrati solidum facit. Decies enī decem centū faciunt. qui ē q̄d rata figura. sed plana. **S**ed vt in altitudinē surget et solida efficiatur. multiplica centū p̄ decem et sunt mille. **Q**uo numero stabilis et insuperabilis et recte quadrata instorū conscientia signat. **Q**uocunq̄ enī quadratū vertis sicut. Sic electorū animus nulla temptatione a statu rectitudinis inclinatur.

Capit mare tria milia metretas cum baptimū sacramentū ī fide trinitatis datum in se ablūtis cōfert oīm remissionē peccatorū. **F**ecit quoq̄ conchas dece. In regum ita. **F**ecit quoq̄ decez lutes eneos. Quadraginta bathos capiebat inter unus. Et atq̄z quartuor cubitorū. Singulos quoq̄ lutes per singulas decem bases posuit zc. Apostoli et apostolici viri qui per lutes mare portantes signant. per bases quoq̄ portādis luterib⁹ p̄paratas exprimunt. sicut ipsi lutes baptismū signant quē figurabat mare. Omnia enī in eis quē in holocaustis oblatur erant sacerdotes lauabant. Holocaustū aut̄ domini omnis fideliz multitudine potest intelligi. q̄ ab ipso baptizatur ī aqua et igni. Sic ergo sacerdotes qui in mari lauantur. eos signant qui p̄ baptismū consortes immisi sacerdotis efficiunt. ita holocausta esēdē exprimit. cū post ablūtōem baptismi gratia implent spūali. Lauatur enī in lute hostia cū fidelis perfundit aqua baptismi. Offertur in holocaustū. cū p̄ impositōem manus episcopi accipit donum spiritus sancti.

Et posuit quoq̄ a dext̄. In vtraz parte templi posite sunt bases luterum. vt vtraz de populo sacri fontis grā designaretur esse pandenda. Et quoq̄ sunt in vtraz parte. vt sicut in expositōe maris q̄d quoq̄ cubitū altū ei iam dixim⁹. demonstrare ut typice vñuersa q̄ per quoq̄ sensus corporis deliquerat p̄ lanacrum baptismū esse remittenda. Sicut ergo ī uno mari duodecim cubitos supposito vñitas exprimit baptismatis. q̄ per aplos totū erat orbe p̄dicāda. ita etiā p̄ duos ordines luterū mystice ostēdūt. quis gentilitas cum indea ī viuum fidei cōsortium per baptismatis vñdam erat procreanda.

Candelabra aurea. **D**ivina eloquia q̄ lucem sap̄e proferunt. **V**n̄ luce in pedibus meis ver. tuū et lu. se. me. **H**inc salomon ait. **Q**uia mandatum lucerna est. et lex lux. his quina sunt candelabra. q̄d quoq̄ sunt legis

latoris volumia. ī q̄b⁹ et tota veteris series cōplete. **Q**uinq̄ sc̄li etates. **Q**uinq̄ a dext̄. et quinq̄ a sinistris ponunt. cum post incarnationē dñi eadez scriptura vtraz p̄plo cōmittitur. vel euangelicis plena figuris ostendit. q̄ quondam iuxta litterā solum intelligēda esse putabat.

Nec nō et mensas decem. **M**as mensas tā ad panes p̄positōis q̄d ad vasa dñi portāda factas ē credibile ē. plurale vero nūm. p̄ singulari posuit visitato more. vt ī ihu naue. filij aut̄ isrl̄ p̄maricati sunt mādatū. et vñsypa

neft d̄ anathemate. q̄d auctor solus hoc fecerit vel q̄ panes p̄positōis solebant ante sabbatum coqui. vt mox in sabbato p̄poneret. in mēla p̄positōis potuit tam fieri vt panes noni uoniter cocti illis mensis p̄poneretur. ibi q̄ nocte illa finare opti. donec primo mane ablatis veterib⁹ super mensam p̄positōis p̄poneretur calidi. **S**icut vna mensa duo decim panib⁹ onusta vñanimē totū scripturā cōcordiā apostolica autoritate munita significat. Ita decē mēla aurea diuinę legis et prophetarum eloquia q̄d refectōem nobis verbi dei q̄si panes profferunt. vt exempla fidei lumen positōrum q̄si in se valorum dei claritates et miracula propounderunt.

Mensa aurea sacra scriptura est spūalis sc̄i claretate secunda. De qua p̄s. **P**arasti inquit in cōspeciu meo mensam aduersus eos q̄ tribulant me. **P**anes p̄positōis sunt doctores sancti quorū opera nobis velut vbera latura ad exempla vñtis p̄posita.

Fecit etiā atrium sa. Atrū sacerdotū in ecclesia vitā exprimit pfectōrū. q̄ excellētia dñi dno appropinquare. et alijs vebo et ope ducatuſ solent ostendere. **S**acerdos ei dicit. q̄r sacru ducatuſ p̄bet minorib⁹. **Q**uo noīe non soli episcopi vel presbiteri. sed et omes q̄ altitudine cōversatōis et doctrinę salutaris p̄minent. solent appellari. qui sc̄i non sibi tm̄. sed pluribus pluit. qui exhibentes corpora sua hostiā vñuentē sanctā deo placente sacerdotale missiū exercēt. quib⁹ p̄ petru dī. **V**os aut̄ gen⁹ electū r. s. zc.

In regū ita. Et edificauit i ex salomon atrū interius tribus ordinib⁹ lapidum politorū et uno ordine lignoz cedri. De interiori atrio brenē loquuntur. de exteriori oris prius tacere videt. **S**ed i vebo dierū fit mentio vñtis q̄z Atrū ergo interius qd̄ vocatur sacerdotū. q̄r sacerdotes et leuiti in eo ministrabāt. vñdīq̄ erat seplo circūdatū. sed ab oriente vñd̄ tēpli erat ingressus. multo longi et tēpli secrētū. q̄z ibi i. in facie tēpli fiebat ministeria sacro. Ibi altare genē ad hostias offerēdas. Ibi dece lutes ad eas lauandas. Ibi mare genē ad lauandas man⁹ et pedes sacerdotū cū intrarent ad ministrandū. **L**obebat aut̄ hoc atrium tres cubitos altitudinis sc̄dm iosephū. q̄t. nūs ab ingressu tēpli ceteros. p̄biberet. et sol sacerdotibus hec licere significar. Erat ei ianua ad orientale plagā. ad quā usq̄z p̄ples hostias et sacrificia ferēbat. inde suscipiēda a sacerdotib⁹ et ad altare p̄fēcēda. **Q**ue d̄ atrū vel porticib⁹ hic min⁹ dicunt. i libro regū fm̄ bedā pleni⁹ exp̄ssim⁹.

Et basilicam grande. **Q**ue erat extra atrū sacerdotū in quā omis p̄ples ad orandū vel ad verbū audiendū cōfuebat. Hęc in ecclesia vitā monast̄ q̄ carnalib⁹ significat. quib⁹ dī. Non potui vobis loqui quasi spiritualibus. sed quasi carnalib⁹ zc.

Et basilicam zc. Bene p̄ basilicā grande carnales signant. q̄r mltō maior est in ecclesia nūs talū q̄ p̄fectoz. Sed quantū p̄stant nūo tm̄ succumbunt merito. **V**n̄ hęc basilica grandis. et si plurimos capit. nō ad officium altaris. non in ipsum quoq̄ atrū sacerdotū. saltē intromittit. q̄r carnales et infirmi. et si ob meritum castę fidei et pietatis ad electorū sorē pertinent. longe tm̄ ab his sūt q̄ dicunt. Non audeo loqui aliquid eorū q̄ per me nō efficit xp̄s. in obedientia gentium verbo et factis.

Et ostia in basilica zc. Hęc signant introitū fidei sermōe p̄dicatōis

preparari. ut venientes discant quoniam per fidem Christi vel salutaria sacramenta debet intrare ecclesiam dei. et postquam intraverint quoniam religiose debet conuersari.

Fecit autem Iheram lebetes. Lebetes cineres sacros suscipiunt: cum fideles exempla et sacramenta domini passionis ad custodiam sui pia mente tractant. vel exitum istorum diligenter aspiciunt. qui magnis elaboratis agoribus de percepto brachio sine fine letantur. ut consideratis majorum virtutibus ipsi magni efficiantur. Unde quoniam intuentes exiunt conuersatois intueamini et fidem.

Et creagras. Crea-

gre predicatorum signata qui annas fidelium ab eo dei reficiunt. spiritualibus carnalibus vero lacrimis plenis docente ministrantes. qui autem lacramenta Christi summatim cognoscere et ad imitandas suci pere volunt. quasi carnis hostie salutaris sariantur. et quoniam doctor est cuius congrua dimittere. recte sunt sacerdotibus fuscinalibus quibus carnes hostiarum putoporet componantur. et alia hominibus mundis quidem afferantur. alia altaris ignibus consumenda relinquentur. Quedam enim nostrae humilitati ad refectorem renelant quedam solummodo patientis sanctissimus.

Quedam in palipo. quae in regum expolita praeferimus. Quedam exposta non inuenimus. et nostrae pietatis psue tuidine excedere nolumus. Quoniam enim pro nos aliqd exposuimus.

Et phialas. Phiale latiore et apertior sancte doctrine significant sermonem. qui hancum sapientie pie sentientibus impendit et pie abundantibus refocillatorem congruam per predicatorum ministeria tribuit ut ad fontem vestigie eternae puenire possint. ex quo bibentes noscent in eternum.

In argillosa ter. Argillosa terra domini qua facies suis formae ad fundenda vasa sacram scripturam (de qua bene vinendi regulam accipimus) significat.

Quasi enim argilla igne durata formam vasorum domini quanta et qualia fieri debent exhibet: cum nobis scriptura regulam quam sequitur iusticie et sanctorum ostendit exempla qui igne tribulatōrum inuincibilis in omnibus persistit. ut nos in domo domini vasa preciosissima esse cupiamus. Es autem liquefactum igne argillę formas ingreditur ut possit vas optimum ministerium celestibus effici. cum ipi salubriter humiliati. et flama divinae charitatis vel humanae ad ueritatis emolliat. via patrum bene operando intramus; ut ad similia illorum bene currendo pueniamus. Nec enim semper nos regulis bene operandi necessitate est artari: sed completa operatione bona palma beatitudinis est speranda. Quia non semper vasa in formis argillę tenebant inclusa. ubi ad perfectionem venerant. fractis formarum claustris producebantur in lucem: et in templo domini pro suis quoniam locis disponebantur. Non quoniam opera sanctorum interiora sint. sed ubi coronam iusticie acceperint. cessabunt officia laboriosae operis.

In regione iordanis. In regione iordanis in quo Christus baptizatus est

cuius tintus vnde aquarum. nobis veritatem elementum in absoluō peccatorum. Et quia omne fidelium baptisma quo domino consecrantur exemplum illud baptismi celebratur. recte in regione iordanis facta sunt vasa domini domini. Non enim aliter vasa electis fieri possumus. nisi ad baptismum eius resipientes vitali flumine ablvi satagamus. Non tandem autem quoniam tantum in regione iordanis sed in campestri regione illius facta vasa dicitur significare multiplicationem fidelium que non solum in iudea. sed in gentium latitudine futura erat.

Vnde. Handebunt campi et omnia quae in eis sunt. Et alibi. Audimus eam in effigie inuenientiam in capite filii. Tandem ergo rex vasa domus domini in campestri regione iordanis quia dominus baptismino factis de quo vasa misericordie faceret: tota mundi latitudine inveniuntur.

Ecceque hiram lebetes et crea- gras et phialas et complevit omne opus regis in domo dei. hoc est predicatorum virtus populi. et predicatorum corda. Tcolunas duas et epistylia et capita sicut supra. et quasi quedam retiacula quae capita tegerent super epistylia Malogra- nata quoque quadrigenta et reti acu la duo. ita ut binis ordines malogrinatorum singulis retiaculis iungentur. quae protegerent epistylia. et capita columnarum. Bases etiam fecit. et conchas quas supposuit basibus: mare unum bouesque duodecim sub mari: et lebetes et creagras et phialas. Omnia vasa fecit salomonus pater eius in domo dei et quasi pater reuerendus.

Et thymiamateria quoque et thuri- bula et phialas et misteria et capitula et pura conscientie.

Et ostia celavit templi de his supra tractatum est. Et ostia celavit templi corporis egressis iterum referant vite celestis. interioris. et in sanctis sanctorum: et ostia templi fornicatus aurea. Sic et completum est omne opus quod fecit salomon in domo domini.

Igitur iustus. et in regnum quae sa-
lomon omnia que uno
trificaverat. et hoc pater. et eloquenter quos
ipsi suis gratia ad loquendum euangelium
conformat. Uerat dauid pater suus argentum
naturali ingenio predictos quos suo spiritu
repletos ad consideranda in lege sua mirabilia il-
luminat. et omnes ecclesie filios quos sacrifici-
tus gratia ad amanda et petenda perpetue salu-
tis dona inflamat. et aurum. et universa vasa posuit

plures et scias sanctorum dirimuntur quae corpe tunc terrae colluntur: sed tota mete in celo sunt. Ascendit autem ab hoc altari fumus incensorum intra sanctos sanctorum. ubi arca est recondita: ut orationes sanctorum flama charitatis excitatae ad celum pueniunt. ubi Christus est ad terram regni sedens. Non enim in hoc altari sanguis hostiarum sed thymiamata tunc incendit: quae tales viri non habent opera carnis et sanguinis quam macerent domino in arca cordis. sed lacrimarum et orationum vota per desiderio regni celestis offeruntur.

Et forcipes. Forcipes in vno altaris facti sunt geni. Hoc et huiusmodi emendabiles lucernas interpretantur spiritus sensus per doctores officia significant. Ipsi enim ab hac sacra eloquij ab historiis et allegoriis. ab ubi in veritate transserentes. quae lucis scientie in ecclesia super candelabrum mysticis positum multiplicantur.

Et ostia templi. Hoc sunt doctores et sacerdotes qui instruendo baptismo edicando corporis et sanguinis domini mysteria per nos ecclesie lumina pandunt. **Sicque completum est opus.** Cum venus pacificus in die nonissima omnes electos resurrectos immortalitate glorificat. Quoniam quoniam statim huius-

seculi geritur. facit quidem salomon domus domini opus. sed non perficit. quod cor
da electorum domini ut bona operent inspirat et adiuuat; nulli tamen absque peccato
esse donat. quod in futuro fidelibus reservatur. Perficit vero omne opus templi
sui et dedicatio aptum reddit; cum translatos de hac vita electos eternum
predicat ad regnum. Unde septem annis edificatur. octavo perfectum dedicatur.

Septem enim diebus oecum

tempus voluntur. octa-

nus est dies iudicij et

resurrectio cui conve-

nit quod sequitur.

Conportauerunt

leuites aram hoc sit

enim christi pacto vniuersa-

li iudicio ceterum docto-

rum et aliorum fidelium

introducit ad regni gau-

dii. Reponitque vasa

veneri generis argen-

teae sine aurea in thesau-

ris domini dñi; cum eos

qui multitudine dulce-

dinis eius frumenta re-

runt. Abscondit in ab-

scondito vultus sui a

conturbatore. Et aperte

multi sunt thesauri in

quibus vasa delectois

reconduntur. Vna do-

mus domini qua sancti sunt

thesauri; quod vna est ec-

clesia in qua omnes co-

tinentur electi qui sunt di-

stantes meritis. Vna

patria celestis omnibus

promissa. Quis stella a

stella in claritate diffe-

rat. Unum in domo pa-

tris mei multe mansio-

nes sunt. Unum ergo

domum domini fecit salo-

mon. Igitur nullus in ea

thesauri ad recipien-

dam vasa diversi gene-

ris. Vna tamen benedictio-

ne sanctificata paruit.

Quod vna est domus pa-

tris. Igitur ea mansio-

nes ad recipiendos oes-

quos timentes se et di-

ligentes benedicunt domi-

nus pusillus cum maioribus.

Consecutum autem

quisque aram. Notan-

dum quod si capita ve-

cetum accedentibus pro-

et diligenter intuentibus

parebat ante oraculum

non tam fieri poterat.

Et ipsa ex capitulo ante

oraculum eminenter quod

necessa erat ut clauso

oraculo et appenso ante hostia velo. ipsi quoque vectes cum arca et cherubim inter-

terius abderentur. quod fieri non poterat. si prominentes ultra vectes perducen-

dis ad claudendum ostium locum non darent. quod possum in magno sacra-

to scriptura tam diligenter expedire. Constat enim quod domus templi exterior

peregrinante in terris ecclesiam sanctam autem sanctorum inter nos patriarum felici-

tem designat.

Aparebant summae vecti foris ante oraculum. non semper sed cum ostia

oraculi aperiabantur. neque hoc omnibus sed illis qui proximi accedentes ea que-

intus erant attentius intuebantur. Ipsa autem arca qualis et quoniam esset posita ill-

solum qui oraculum intrabant videre licebat; quod nullus sanctus in hac vita

et si multum in altitudine mentis se attollat; sed soli illius patriae cives gloriae

sui redemptoris plene contulerunt. Sed vectes cum arca in oraculo recedebit; quod

perfecti quicquid nos recesserunt absconditi sunt in abscondito vulnus tei et
perturbator hoym. Summae vecti agto oraculo his quod appropriatur videtur.
cum pfectiōibz et oraculū sui cordis tota intentione purificantibz diuinā
gratia aliqd internū te supernoꝝ ciuii gaudio contemplandum donauerit.
Quod cōtemplatio his qui paulo longius recesserint nō cōcedit. quantū enī
exterius mete vagare
mant. tanto minus
interna gaudia videtur.

Nihilque aliud
erat in arca. Osten-
dit generaliter quod in arca
nihil fuit contrarium legi
domini comprehendens in duas
tabulæ scilicet ea tamen ibi
fuisse codicita. quod iuxta
legis mandata ad cultum
vniꝝ dei et commendationem
nominis Christi sunt typice
facta. ut umbra fatu-
torum per oia future veri
tati testimonium p̄beret
et ea in mundo appareat
finem acciperet. Erat
autem in arca secundum paulum
vira aurea hinc manu
quod in hoīe Christo habitat
omnis plenitudo divinitatis corporaliter. Erat
et virga aaron. quod ex-
cisa tenuo fluerat:
quod potestas omnis indi-
candi penes eum est enim
indicus in humiliitate
passionis videbat esse
sublatum. Erant et ta-
bulæ et quod in illo sunt omnes
thesauri sapientie et scientie
absconditi. Adhuc erabat
et vectes quibus porta-
batur. quia doctores
quondam labrabant
in verbo Christi. nunc pre-
senti visione conga-
tent glorie Christi. Un-
cupio dissolui. et esse cō
christo.
Constituti bissini
Per stolas bissinas
candida mundicę cor-
poralis castitas desi-
gnatur. hac induuntur
omnes qui dei officio
assistunt. et laudes ei ore
moribus et actu concre-
pant. Cymbala enim
oris confessione. psalte-
ria moralitate. cytha-
re carnis mortificatio
et bonae actionis strenui-
tatem vigintiquatuor
cordis. id est. p̄petuis

et apostolicis doctrinis instructe significant.

Cantores. Vnde doctores. s. per centenarium et vicenaria expressi. quod
legislator hoc numero suorum summam annorum complicit. et in die penteco-

stes eodem numero credentes spiritus paradisi gratiam accepérunt.

Igitur cunctis. Et cunctis sacerdotibus et leuitis organis diversi ge-
neris laudem. dei in templo concordibus. sacerdotes propter caliginem. vnde sim-
plicem regum. propter nebulae non potuerunt stare et ministrare. quod propter nebulae Christi
et apostolis euangelii est. superbi indecorum pontifices exigentibus meritis dum
divina mysteria per parabolam audiunt. quod sacerdotes domus domini propter
nebulae ministrare nequeunt. qui etiam in veteri testamento domini sensus my-
sterios velamine litteris operatos investigare despiciunt. debitum fidei signum mini-
sterium propter nebulae perdunt. Quibus etiam nebulosum fuit quod de le domini

apte ait. **E**go et pater
vnuꝝ sumus. Et illud
Antequā abraā fieret
ego sum. **S**ed qꝫ au-
ditox mentes infidelis
tatis caligo obtererat
quasi intericcas solis
radios interiacens ne
bula absconderat. **N**e-
bula enī caliginē intel-
ligentia significat. **H**ec
sinagogā i. domū tui
implevit. et sacerdotes
pter nebula min-
istrare nō poterant. qꝫ
dū ab intellectu incar-
natiōis dei pfidia sua
obscurati sunt. veri sa-
cerdotū ministerū per-
diderunt.

Cōpleuerat enī
glo. **Z**c. **Q**uia myste-
ria que sub velamine
latebant qꝫ a. uentum
xpi aperiebant creden-
tibus et digne accep-
tibus. **C**eteris ḥo ad
fidem accedere nolen-
tibus p̄stina cecitas
remanebat. **V**n. vob
datum est nosse myste-
rium regni dei **Z**c.

C. VI.

In caligine. **V**n.
iob. **R**ubes latibulū
ei. **E**t psalmista. **C**a-
ligo lumbi pedibus eius
et posuit tenebras lati-
s. **L**atibulū dñi sacra
scriptura qꝫ sub para-
bolis et figuris celestia
gestat sacramēta. **V**n.
Cōfitebor tibi domine
pater celi et terre: qm̄
abscondisti hęc a lapi-
entibus et prudētibus
et renelasti ea ḡnulis.

quoniā bonus. qm̄ i seculū miseri
cordia eius. impleretur domū dei
sinagoga. **C**ecitate intelligentie.
nube: ne possent sacerdotes stare et
ministrare ppter caliginem. **C**ōple-
uerat enī gloria dñi domū dei.

C. VI.

Tunc salomō

ait: **D**ominus pollicit
ē ut habitaret in caligine. **E**go aut
edificauī domū nomini ei: ut ha-
bitaret ibi in perpetuū. **E**t conuer-
tit rex faciē suā: et vniuersē multitu-
dini israel benedixit. **N**am omis-
turba stabat intenta. **E**t ait: **B**ene-
dict⁹ dñs deus israel. qui qd̄ locu-
tus est dauid patri meo opere cō-
pleuit dicens: **A** die qua eduxi po-
pulum meum de terra egypti. non
elegi ciuitatem de cunctis tribu-
bus israel: ut edificaretur in ea. do-
mus nomini meo. neqꝫ aliū viruꝝ
queqꝫ elegi. ut esset dux in populo
meo israel: sed elegi hierusalem ut
sit nomen meū in ea: et elegi dauid
ut cōstitueret eum super pplm̄ meū
israel. **L**unqꝫ fuisset voluntatis da-
uid patris mei. ut edificaret domū
nomini dñi dei israel. dixit domi-
nus ad eum: **Q**uia hęc fuit volun-
tas tua ut edificares domū nomi-
meo: bene quidē fecisti huiuscemo-
di habens voluntatē. **S**ed tu nō
edificabis mihi domū **I**lerūm̄ fil⁹
qui egredietur de lumbis tuis. ipse
edificabit domū nomini meo. **C**ō-
pleuit ergo dñs sermonē suū queqꝫ⁵
locutus fuerat. et ego surrexi. p da-
uid patre meo: et sedi sup thronum
israel sicut locutus est dñs. **E**t edi-
ficaui domū nomi dñi dei israel: et

posui in ea arcā in qua est pactū
dñi qd̄ pepigit cū filiū israel. **S**te-
tit ergo corā altari dñi ex aduerso
vniuersē multitūdini israel: et ex-
tendit manus suas. **H**iquidē fece
t̄ hoc humiliatus soliditatē qua chris⁹ verbo
docuit et exemplo ostendit.
rat salomon basim ēneam. et posu-
t̄ s̄q; scđm̄ legis. s̄ traditōem et pacie longanimi-
erat eam in medio basilice habētē
tatem et dilectōis latitudinē nob̄s habendam cō-
mendat.
quinqꝫ cubitos longitudinis. et qn̄
qꝫ sancte trinitatis cōfessionē in fide sp̄ et cha-
ritate docet nos tenere et firmiter. in ea bene ope-
rando perfistere.
qꝫ latitudinis. et tres cubitos alti-
tudinis: **S**tetit qꝫ sup eam. et dein
cep̄ flexis genibus cōtra vniuer-
sam multitūdinem israel. et palmis i
celuz leuatis ait: **D**ñe deus israel
non est similis tui deus in celo et in
terra. qui custodis pactum et misericordiā cum seruis tuis qui ambu-
lant coram te i totō corde suo: qui
p̄stitisti dauid patri meo queqꝫ
locutus fueras ei. et que ore p̄mis-
ras opere cōplesti: sicut et presens
tempus probat. **N**unc ergo do-
mine deus israel imple seruo tuo
patri meo dauid queqꝫ locutus
es dicens: **N**on deficiet ex te vir
coram me qui sedeat sup thronum
israel. ita tñ si custodierint filiū tui
vias meas. et ambulauerint i lege
mea: sicut et tu ambulasti corā me
Et nūc dñe deus israel firmet ser-
mo tuus quē locutus es seruo tuo
dauid. **E**rgo ne credibile est ut ha-
bitet deus cū hoībus super terraz
Sic celi et celi celorū non te capiūt.
quāt̄ omagis domus ista quā edi-
ficaui. **S**ed ad hoc tantū facta est
ut respicias oratōem serui tui et ob-
scratōem eius dñe deus meus. et
audias p̄ces quas fudit famulus
tuus corā te. ut apias oclōs tuos

super domū istam diebus ac noctibus super locū in quo pollicitus es ut inoccaretur nomē tuū: et exaudires oratōem quam seruus tuus orat in eo. **E**xaudi preces famuli tui et poplī tui israel. **N**uicūq; o rauerit i loco isto. exaudi de habitaculo tuo. i de cēlis: et ppiciare. **S**i peccauerit quispiā in proximū suū et iurare contra eū paratus venerit seq; maledicto cōstrinxerit corā altari i domo ista. tu exaudies de cēlo. et facies iudicium seruorū tuorū ita ut reddas iniquo viam suam i caput. pprium: et vlciscaris iustum retribuens ei scđm iusticiam suam. **S**i supatus fuerit popl's tuus isrl' ab inimicis. peccabūt enī tibi. et cōuersi egerint penitentiā. et obsecraverint nomē tuum. et fuerint deprecati te in loco isto: tu exaudies de cēlo et ppiciare peccato pplī tui isrl' et reduc eos in terrā quā dedisti eis et patribus eorum. **S**i clauso cēlo pluviē non flixerint. ppter peccata pplī tui israel. et deprecati fuerit te in loco isto. et cōfessi nomini tuo. et cōuersi a peccatis suis cum eos afflixeris: exaudi de cēlo domine. et dimitte peccata seruis tuis et populi tui israel. et doce eos viā bonā per quā ingrediant̄: et da pluviām terre quā dedisti poplō tuo ad posidendū. **F**ames si orta fuerit i terra et pestilētia erugo et aurugo et locusta et brucus: et hostes vastatis regionibus portas obsederint ciuitatis: omnisq; plaga et infirmitas presserit. **S**i quis de populo tuo israel fuerit deprecatus cognoscēs

plagam et infirmitatē suā: et expandērit manus suas in domo hac. tu exaudies de cēlo de sublimi s. habitatō tuo. et ppiciare. et reddō vni cuiq; sūm vias suas: quas nosti cū habere in corde suo. **T**u enī solus s. alias filiorū. nosti corda fidelium hominū. vt ti meant te et ambulent in vīs tuis cunctis diebus quib; vivunt sup faciez terre quā dedisti patrib; nostris. **E**xternū quoq; qui nō est de poplō tuo israel: si venerit de terra longinqua propter nomē tuū magnū. et ppter manū tuā robustā. et brachium tuū extētū. et adorauerit in loco isto. tu exaudies de cēlo firmissimo habitaculo tuo: et facies cuncta pro quibus inuocauerit te ille peregrinus. vt sciant oēs populi terre nomē tuū et timeāt te sicut populus tuus israel: et cognoscant qm̄ nomē tuum inuocatū est super domū hanc quam edificauī nomini tuo. **S**i egressus fuerit populus tuus ad bellū contra aduersarios suos p viam in qua miseris eos: adorabunt te cōtra viam in q̄ ciuitas hec est quā elegisti et dom? quā edificauī nomi tuo: vt exaudi as de cēlo preces corum et obsecrationē: et vlciscaris. **S**i autē peccauerint tibi. neq; enī est homo qui non peccet: et iratus fueris eis et tradideris eos hostibus. et captiuos duxerint eos in terrā longinquā. vel certe que iuxta est: et cōuersi in corde suo in terra ad quaz captiui ducti fuerant egerint penitentiā. et deprecati te fuerint i terra captiuitatis sue dicētes: peccauim⁹. iniq⁹

Secundi Paralipo.

C. VII.

fecimus iniuste egimus: et reuersi fuerit ad te in toto corde suo. et tota anima sua in terra captiuitatis sue ad quam ducti sunt: adorabunt te contra vias terre sue quam dedisti patri bus eorum. et viribus quam elegisti. et domus quam edificabo nomini tuo ut exaudias de celo. hoc est. de primo habitaculo tuo preces eorum et facias iudicium: et dimittas poplo tuo quis peccatori. Tu es enim deus meus. Aperiuntur queso oculi tui et aures tuas intentae sint ad orationes que fit in loco isto. Nunc igitur con surge dominus in requiem tuam: tu et arca fortitudinis tuae. Sacerdotes tui dominus deus induant salutem et sancti tui letentes in bonis. Domine deus ne auertas faciem Christi tui. Memento misericordiarum dauid serui tui.

C. VII.

Dicitur inq[uis] cōples set salomonus fundes p[ro]ces ignis descendit de celo. et deuorauit holocausta et victimas: et miasmas domini impleuit domum: nec poterant sacerdotes ingredi templum domini. Sed et omnes filii israel vide bant descendente igne. et gloriam domini supra domum: et corruentes prouidit in terrā super pavimentū stratum lapide. adorauerunt et laudaverunt dominum quoniam bonus: quem in seculum misericordia eius. Rex autem et omnis populus imolabant victimas coram domino. Mactauit igitur rex salomon hostias boum viginti duo milia. arietum centum et sanguine suo mundauit. ecclesiam. viginti milia. Et dedicauit domum

dei rex et vniuersus populus. Tacerdotes autem stabant in officijs suis. et leviter in organis carminum domini que fecit dauid rex ad laudandum dominum: quem bonus. quoniam in seculum misericordia eius: hymnos dauid canentes per manus suas. Porro sacerdotes canebant tubis ante eos: cunctusque israel stabat. Sanctificauit quoque salomon atrium medium ante templum et omni. obtulerat ei ibi holocausta et adipes pacificorum: quia altare quemque quod fecerat non poterat sustinere holocausta et sacrificia et adipes pacificorum. Fecit ergo salomon solennitatem in tempore illo septem diebus et omnis israel cum eo ecclesia magna valde: ab introitu emath usque ad finem oritur. australi plaga torrente egypti. Fecit die octavo collectam. eo quod dedicasset altare septem diebus: et solennitatem celebrasset diebus septem. Igitur in die vicesimotercio mensis septimi dimisit populos ad tabernacula sua: letantes atque gaudentes super bono et summo sepe peccato quod commiserat in via eterna regnum coecum illi. Itempitum. sed quod fecerat deus dauid. et salote alienigena natum lex prohibebat eccliam dei intrare permisit et regno sublimauit. et secum post moni et israel populo suo. Cōpletam multitudinem p[re]paracionum templi magnitudine salomon domum domini et domum centrum cultus habere permisit. et multo tempore regis: et oia quod disponuerat in corde requiem ab hostibus suis concessit. ut faceret in domo domini et in domo sua: et prosperatus est. Apparuit ei autem dominus nocte: et ait: Audiu orationem tuam. et elegi locum istum mihi in domum sacrificij. Si clauses ro celum et pluvia non fluxerit. et mandauero et precepero locum ut deuoret terram: et misero pestilentia in populum meum. conuersus autem populus

aliud intelligendum est quod expletis septem diebus dedicatos templi subsecuti sunt dies scenorum. p[ro]phegie. et xv. die mensis septimi h[ab]et legem inchoabant. et xxv. finiebantur. Utrisque ergo festivitatibus rite peractis et scenop[ro]phegianum octavo die finita. dimisi salomon populi ad propria letantem et gaudetem super bono quod fecerat dominus dauid et salomon et israel populo suo.

Salomon expleto opere templi solennitate celebrem fecit: et multitudine populi cum eo abiit in itinere egypti: hoc est iterum gaudiu[m] sanctorum. quod cum vero pacifico in egyptum habent. Emath enim interpretatur domini veritas. Riu[m] vero vel torrente egypti morte intelligimus egyptalem quam in egypto id est in tenebris huius mundi nemo poterat evadere. Unde quod est hoc qui viruit et non videbit mortem. De Christo quoque dicitur. De torrente in via bibit. p[ro]p[ter]e. Omnis ergo israel a rivo egypti usque ad emath festinat celebri cum salomone faciunt. quod sancti post finem vite presentis cum Christo perficiuntur eternis gaudiis. His septem diebus festivitatem celebrant. quod electi per septiformis spiritualitatem gratia illuminati in hac vita que septenario modo discurrunt. gaudent in spe. et in sabbato. et futura animarum requie ipsius beatitatis precepit deus in re.

Igitur in die. Et hoc est post octavam scenop[ro]phegia solennitatis die sicut in regia continet. Significat autem post illius vite finem. et post sabbatuum anni marum sanctarum quo anno iudicium quiescunt. in octava gaudiu[m]. et reluctionis die sanctos recepturos corpora immortalia. et in celestib[us] mansionibus habent meritorum qualitates locandas. ubi semper letent[ur] laudantes deum in omnibus bonis que in christo pater constituit populo christiano.

meus sup quos inuocatū est nō
meum. deprecatus me fuerit. et ex
quisierit faciem mēā. et egerit peni
tentiam a vīs suis pessimis: et ego
exaudiam de cēlo. et propicius ero
peccatis eorū. et sanabo terrā eorū
Doculi quoq; mei erūt aperti. et au
res meę erectę ad oratōem eius. q
i loco isto orauerit. Elegi enī et san
ctificauī locum istuz ut sit nomen
meum ibi in sempiternum: et permane
ant oculi mei et cor meū ibi cunctis
diebus. Tu quoq; si ambulaueris
coram me. sicut ambulauit dāuid
pater tuus. et feceris iuxta que p̄
cepi tibi. et iusticias meas iudicia
et seruaueris: suscitabo thronum
regni tui sicut polliciū sum dāuid
patri tuo dicens: Non auferet de
stirpe tua vir: qui nō princeps sit i
israel. Si aut̄ auersi fueritis. et de
reliqueritis iusticias meas et p̄ce
pta mea q̄ p̄posui vobis. et abeun
tes seruieritis dīs alienis et adora
ueritis eos: euellam vos de terra
mea quā dedi vobis: et domū hāc
quā edificauī nomini meo. p̄ciam
a facie mea. et tradam eam in pab
lam et in exemplum cunctis popu
lis. et domus ista erit in prouerbium
vniuersis transuentibus. et dicent
stupētes: Quare sic fecit dīs ter
ruic et domui huic. Respondebūt
q̄. q̄ dereliquerūt dīm deum pa
trum suorū qui eduxit eos de terra
egypti. et apprehenderūt deos alie
nos. et adorauerūt eos et coluerūt:
idcirco venerunt sup eos vniuersa
hec mala.

C. VIII.

C. VIII.
Dederat hyrā.
Reddiderat sc̄z. q̄ cū
salomon tēdileſt non
placuerūt illi: Ideo sa
lomon p̄p̄ris vīlitali
bus eas deputauit.
Bethoron supe
riorē et infe. z. Li
uita ē ad qm usq; līs
p̄secutus est inimicos
reges in tribu effraim.
Sunt aut̄ duo vici in
duodecimo ferme ab
belya lapide nichopo
lim p̄gentibus: quonā
scđm situm vñus dicit
bethoron superior. et
alius bethoron inferior
datis levitis in posses
onem.
Et om̄es v̄bes
firmiſ. z. Ezer. sc̄z
mageddo. et gazer. et

Expletis autē
viginū ānis postq; edi
ficanit salomon domū dñi et domū
suaz: ciuitates quas dederat hyrā
salomoni edificauit: et habitare ibi
fecit filios israel. Abiit quoq; in e
math suba et obtinuit eaz. Et edifi
cauit palmiram in deserto: et alias
ciuitates munitissimas edificauit
in emath. Extruxitq; bethoron su
periorem et bethoron inferiorez ci
uitates muratas habētes portas
et ciuitas est in tribu iuda.
et vecies et seras. **B**alaath etiā et om
nes v̄bes firmissimas que fuerūt
salomonis: cunctasq; v̄bes qua
drigaru et v̄bes equitū. **D**ia que
volue fecit. **I**p̄p̄s.
cunq; voluit fecit rex salomoñ atq;
disposuit: edificauit in israel et in li
bano et in vniuersa terra potestatis
iudeos gentiles hereticos.
Omne populum qui derelici
fuerat de ethēis et amorēis et phe
reziis et eugēis et iebusēis qui non
erant de stirpe israel. de filiis eorū
et de posteris quos non interfec
rant sibi. **I**p̄p̄s ri
rant subiungauit salomon in tribu
uit iusto. **T** q̄ nō sunt ancille filii: sed libere
tarioris v̄sq; in diem hanc. **P**ororo
qua libertate ip̄p̄s nos liberavit. **H**oberuan
de filiis israel non posuit vt serui
tuis legis vel r̄tu gentili.
rent operibus regis. **I**psi enī erāt
et cōtra sp̄iales nequias. **T** se et alios bene
ducentes.
Tyri bellatores. et duces primi et
seorū. et qui sequuntur doctrinā euangelistarū
principes quadrigarū et equitum
eius. **O**mnes aut̄ principes exerci
tus regis salomonis fuerūt ducen
ti quinquaginta qui erudiebāt po
pulum. **F**iliā ḥo pharaonis tran
stulit de ciuitate dāuid in domum
quā edificauerat ei. **D**ixitq; ei rex:
Non habitabit vxor mea i domo
regis dāuid israel. eo q̄ s̄actificata
sit: q̄ ingressa est in eam arca dñi.

mello que omnes eccl
esi monstrant teores
quā verus salomon in
iocunditate regni sui
ad laudē et leticiā sibi
paramit. Interpretatur aut̄ mello adimple
tio. **E**zer separat vel
sacrificat. mageddo
cenaculum eius. gazer
p̄cisio vel divisio. be
thon domus mōtū
balaath ascēdēs. **B**ā
cta aut̄ ecclesia ciuitas
est tei viui. vbi imple
tur quotidie voluntas
tei. et separata ab omni
errore infidelū. sancti
ficiat fide et bono ope.
Ibi est refectio virtu
tum. ipsa discernit mū
dum et īmundum. et a
virtute viciū. et ī dom
mōtū. et habitatio san
ctorū. et fructu iusticie
sicut palma flores ascē
dit de virtute in virtu
tem. et videat deum
deū in syon. **O**mnes
vicos suos munivit sa
lomon. et ip̄s et ceteri fi
deliū suoꝝ gratie sue
protectione ita muniv
i hostibus suis spiri
tualib; resistere possint

CIn libano. In
templo s̄ qd cedrom
tecore vestitum erat.
Vn zacharias. Aperi
libane portas tuas. v̄l
regis edificijs que fe
erant de lignis libani.
Cducenti quin
quaginta. Centena
rius qui in cōpoto di
gitū de leua transit
i dexteram. vitā signi
ficat eternā. **Q**uiqua
genarius vero peccato
rum remissione. et ger
nam requiem. et gratiā
sanctis p̄p̄s significat.
q̄ in psalmo eiusdem
numeri penitentia con
fessio et remissio pecca
torū describitur. Et p
iubileum requies futu
ra. **H**er p̄tecostē ḥo
in aduentu sp̄issanti
septiformis gratia ex
pressa.

CQui erudiebāt
populuz. **Q**uia ex
etroq; populo elegit
ecclesi rectores q̄ spiri
tuali gratia illuminati
et plene edocti remissio
nem peccatorū vitāq;
eternae salutis. et beati
tudines perpetuā app
tendā suo docerent ex
emplo.

Secundi Paralipo.

C. IX

Dolocausatio
mino. Holocaustus
totum incensum dicit.
hoc in altari crematur
cum in corde cuiuscumque ele-
cti qui seipsum totum
scimus carne et corde deo-
vavit. opus boni ser-
uente charitatis igne
succenditur.

Juxta ritū yni
uscuiusq; diei. sc.
Secundum cōnenien-
tiam cuiusq; temporis
om̄ia in ecclesia dispo-
nit. vt vniuersiq; ordo
officio suo functus di-
gne ministret.

In asiongaber.
Insula dicit cē hand
penl ab baila i rubro
mari. vbi classis iosa/
pbat periit.

Classis quā fecit sa-
lomon in asiongaber.
que festinantes vel for-
tes vel viriliter p̄tac̄
ecclia fidelium intelligit
q̄ in manu huī seculi
posita thesauros sap̄i
entis et sc̄ie opesq; vir-
tutū studet acquirere
vbi sunt servi hyram
nautici et gnari maris
cū servis salomois; qz
gētiles sap̄ia seculi eru-
diti cum in lege moysi
p̄itis sociatur i vni-
te fidei. **H**os mittit sa-
lomon noster in ophir
que interpretatur infir-
mans ut inde aurum af-
ferant cū i vilitate lit-
tere sensu preciosum que-
rere laborat q̄ accepta
ſimia q̄di ingētorū q̄n
qua ginta talentorum
auri ad regē deferunt
cū preciosum sensu hy-
storie allegorice tropo-
logie atq; anagogie i
divinis libris p̄ gram
spiritus sancti iueniunt
et cum sap̄is et consilio
divino ascribentes tri-
bununt.

On ophir. Nomē
principie ophir. ab uno
posteriorum heber vo-
cata. ex cuius stirpe ve-
nientes a fluvio cophe-
ne usq; ad regionem
indie que vocatur ge-
ria habitasse iosephus
refert.

C IX.

Regina quoq;
saba. **R**egina austri
que ab extremis finibus
excitata venit audire
sapientiam salomonis
ecclesiā de gētibus ad
xpm venturam figurā

Hper mēbra sua. xpūs. h̄ bonorū operā.
Iunc obtrulit salomon holocausta
h̄ fidei catholice.
domino super altare domini quod
h̄ in ecclēsia. t̄ h̄ ingressum celestis patrī.
extruxerat ante porticū: ut per
h̄ per omne tēpus presentis vite usq; ad consum
matōem seculi.
singulos dies offerretur i eo iuxta

preceptum moysi in sabbatis ⁊ in
per annum. i. in solennitate azimo-
rum ⁊ in solennitate hebdomadarū
⁊ in solennitate tabernaculorū. **E**t
constituit iuxta dispositōeꝝ dāuid
patris sui officia sacerdotū in mini-
sterijs suis. ⁊ leuitasī ordine suo:
vt landarent ⁊ ministrarent coraꝝ
sacerdotibus iuxta ritum vniuersi
iusqꝝ diei: ⁊ ianitores in divisioni-
bus suis p̄ portā ⁊ portā. **S**ic enī
p̄cep̄at dāuid hō dei. **N**ec p̄ter
gressi sunt de mandatis regis tam
sacerdotes q̄b̄ leuite ex omnibus q̄
p̄cep̄at. **E**t in custodijs thesauro-
rum omnes impensas p̄paratas
habuit salomon: ex eo die quo fun-
dauit domum dñi usqꝝ in diē quo
perfecit eaꝝ. **T**unc abiit salomon i
aslongaber ⁊ in haīlath ad orā ma-
ris rubri quę est i terra edom. **M**i-
sit ergo ei hyram per manus seruo-
ruꝝ suorū naues ⁊ nauitas gnaros
maris: ⁊ abierūt cū seruis salomo-
nis in ophir tuleruntqꝝ quadringē
taquinquaginta talenta auri: ⁊ at-
tulerunt ad regē salomonē.

C. IX.

C. IX.
Regina quoque
fregalis civitas ethiopie qua
sephus a cabise rege metocen co
saba cum audisset fama
gadminata ex sororis sue vocabulo refecit.
salomonis. venit ut temptaret eum
cingmatibus in hierusalē cum ma
gnis opibus & camelis; qui porta

bant aromata et aurum plurimum gemmasque preciosas. **L**ucus venisset ad Christum. **T**unc que cogitabat sibi salubria et necessaria esse. **S**alomonez locuta est ei quemquecunq; **T**unc per legis noticiam et spissantem gratiam erant in corde suo. **E**t exposuit ei salomon omnia quae proposuerat: **T**unc quod hic quedam ex parte cognoscit in futuro aut facie ad faciem videbit et cognoset sicut et cognita est nec quicquam fuit quod non percipuum ei fecerit. **N**uquam postquam vidit sapientiam scilicet salomonis et domum quam edificauerat. nec non et cibaria mensa eius et habitacula seruorum et officia ministrorum eius et vestimenta eorum picernas quoque et uestes eorum. et victimas quas imolabant in domo domini: non erat pre stupore ultra in ea spiritus. **D**ixitque ad regem: **V**erus est sermo quem audieram in terra mea de virtutibus et sapientia tua. **N**on credebam narrantibus donec ipsa venisse. et vidissent oculi mei. et probassem vir medietatem mihi sapientiae suisse narratam: vici sunt famam **T**unc beati qui habitant in domo tua domine in sanctis virtutibus tuis. **B**eatyi viri tui. et simili. **b**eatyi servi tui hi qui assistunt coram te in omnem tempore: et audiunt sapientiam ostendere. **S**pater lez. **c**iam tuas. **G**it dominus deus tuus beat

Con lignis sc̄z thini. Christus ligna p̄ciosa i-sactos doctores quorū virorū fidei nūnq̄ arescit. nec folia verborū decidunt. sed fructū bonorū operum tēporibus suis reddunt ponit in mūnumentum domus dñi et domos regie i-in cōfirmatiōe ecclie. vt eorū vndiq̄z doctrinis et exemplis vallata ruinā non seniat. hi quasi cithare et lira ad landādū dñm fabricati dicuntur. quia omnia queq; fecerit p̄sperebuntur et laudē dñi in prosperis et aduersis cordē et ore et ope pronunciant. omnia i gloriā dei faciūt tota die et nocte non tacent landare nomē dñi.

Concentasex gintasex. Senarius per senariū multiplicatus sexaginta facit. ē tenarius quoq; sexies dūctus. dē reddit. de narius mandatorum significat perfectōem. Centenārū eternū be- a itudinis remunera- tionē. Desiderat enim rex noster nostrā p̄fēciōem. vt habeat q̄b reddat pfectam merce dē. **Vñ.** Estore pfecti sicut et pater vester ce- lestis pfectus est. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. et post paucā. Si vis pfecti esse. vade et vende oīa q̄b habes. et omis qui reliquerit domum tē. centuplum accipiet et v-e-p.

Omnesq; reges arabie. Offerunt salomonū diuersę gentes et negotiatorēs et omis reges arabie et satrapē terrarū aurū et argētū quia queq; gens et q̄li bet persona certatim pro virib; nostro pacifico offert recte fidei munus. pūritatem sensus. sacre confessionis plenitudinez. eloquentię nitorem. Unde Reges tharsis et in. mu. of. z̄. Et adorabūt enī omnes reges omnes gentes sicut ei.

Fecit igitur salo. Quia patres vtriusq; et doctrina et opatione pfecti. euīdqd sermone docuerūt ope probauerunt.

Bastas aureas. Hec est armatura dei qua resistim⁹ cōtra insidias dyaboli. hanc q̄b habent p̄dicatores sancti qui custodiūt domū dei. et excubant ad ostium ei⁹. ne subintret hostis antiquus. Unde lectulum salomonis ambiunt sexaginta foctes.

Trecenta quoq; scuta. Perfectam fidez significat i sanctę trinitatis confessione. Bene custodes domus dei bastas et scuta aurea portāt. q̄b p̄dicatores qui sūt ecclie custodes claritate sap̄ig splendētes verborū iaculis in inimicos cōfodiunt. et scuto fidei ignea tela nequissima extinguunt.

Rex quoq; gra. In senario bonorū opm pfectio sex enī dieb; fecit mundū de⁹. et senarius ē p̄m⁹ pfectus numer⁹. Bonis p̄o et pfectis opib;

mo. **R**ex quoq; gradus quib; ascē debatur ad solium; et scabelluz au- reum. et brachiola duo altrinsecus

† s patres virtutēs testamenti animo fortes sibi et aliis dominantes. **D**uos leones stātes iuxta brachiola. sed et alios duodecim leunculos stantes sup sex gradus ex vtra q̄ parte. Non fuit tale soliuz i vniuersis regnis. Omnia quoq; vasa cōiuū regis erāt aurea: et vasa do-

mus saltus libani ex auro purissimo. Argentū enim in diebus illis pro nibilo reputabatur. **S**iquidē naues regis ibant in tharsis cum seruis byram semel in tribus anis

et deferebant inde aurū et argentū

† s quoniam quis in nubibus equabitur d. z̄.

zebur et sumias et panos. **M**agni

† s magn⁹ et terribilis sūg omnes qui in circuū

ficatus est igitur salomon sup oēs

cū sunt.

reges terre p̄e diuītūs et gloria.

Hibi dixit cor meū quesui vultum tuū. vultū tuū

domine requirāt. Et alib: Sicut ceruus desiderat

a-f-a-i-d-a-m-a-t-de⁹.

Omnesq; reges terrarū desidera-

bant videre faciem salomonis: vt

audiret sapientiā quā dederat de⁹

in corde eius. **E**t deferebant ei mu-

nera vasa argētea et aurea et uestes

et arma. et aromata equos et mulos

per singulos annos. **H**abuit quo-

q; salomon q̄draginta milia equo-

rum in stabulis. et curruum equitū

et duodecim milia. **C**ōstituitq; eos

in vrbibus quadrigarū et ybi erat

ad celū ascendit.

Scabellū. San-
tos virtutū splēdore
fulgidos i quib; habi-
tat de⁹ possit quoq;
p scabellū notari q̄ in
firmi sunt in corpe xpi
sicut penitentes. vel q̄
nonnullū cōvertentur
iuxta finez. s. mundi q̄
tū sūt aurei igne tribu-
lationum illis t̄pis et
cocti et pbat.

Stantes iuxta
brachi. Quia sancti
patres quidqd in euā
gelio boni fecerūt. non
sibi sed deo deputauē
runt. Unde non nob̄
dñe nō nobis sed noī
tu da gloriā.

Brachiola. In
regū ita. et due manus
hinc et inde tenētes se
vile. h̄c sūt solatia di-
uītūs gratiā q̄ ecclias
pronebunt ad regnū
celeste. **V**el hoc p b̄
nariuz designat: quia
in vtroq; t. hoc marie
pmendat. qđ non nisi
p diuītū adiutoriū ali
quid boni p̄fici.

Vnd. **S**ine me nūbil
potestis facere.

Rex gradus.
Quia doctrīa et exem-
plō certatne labor insi-
pientiū in operando
vacillat. sed rectitudi-
nem i progressu virtu-
tum fortiter cōseruet.

Nō fuit tale so-
cius. Quia de ecclia scri-
ptum est. Fortitudo et
decor indumentū eius
z̄. **E**t multe filiē con-
gregauēt diuītias tu-
supgressa es vniūsas.

Omnia quoq; vasa. Anīmē lancto-
rum q̄ volūtati dei de-
seruit splendorē sapi-
entie et charitatis nitē-
tes. cōtinēt potū aque
viue qui fit in eis fons
aque salientis in v-e.

Argentum. Nō ē in sermone verbū dīi sed i dīture et i p̄dicatorē enan-
gelij non in persuasibilis humanae sapientiē verbis. sed in ostensione spi-
ritus et virtutis.

Siquidē naues re-i-cū ser. z̄. Christus apostolos doctores euāngeliū quos de iū j̄s elegit. cū p̄dicatores de gentib; electis tria cō-
fessione sed vna fide in mundū mutit: vt in credibili afferant sibi aurum
sap̄ig argentum eloquentię. et ebur castitatis. Simia autē est animal ingenio
sum. et hoīs imitatorum. et philosophos significare p̄t: qui v̄ry sapientiē
sensus aliquādo mutant. et in disciplinis moralis vite edisserunt act⁹. Da-
no qui laudatas ostendit pennas. eos significat. qui ppter laudes hominū
variārū virtutū species ostentant. sed p̄dicatoz doctrina instructi. discit
benefacere intuitu solius dei. et aptant eternī regis delicijs.

Quadrageinta milia equorū. Quadragenarius prisq; legis tē-
pora significat. Moyses enī legem accepturus. quadrageinta diebus ieuna-
uit. et populus p eum instructus quadrageinta annis herem⁹ circuīuit. Se-
parans vero p̄fens tempus significat iū quo apostolica doctrina nōgī

Secundi Paralipo.

C. X.

testamenti populi nutrit. **B**ene ergo p[ro] qua dragenarii numerant equi salomonis in stabulis collocati: q[ui] per duriciam legis veteris coercita est insolentia prioris populi. **D**uo denariiis ab presens tempus significat. i[nservit] quo apostolica autoritas populu gentium nutrit noui testamenti doctrina.

In hierusalem.
Visione pacis. distan-
tia locorum discretionem
ostendit affectum. Qui
enī sunt in urbibus qua-
drigariū illos. signifi-
cant. qui diversis ecclae-
sie disciplinis per spiritu-
ales magistros erudi-
untur. Alij vero iā em-
diti. vsui regis celestis
aptati. presentiam eius
habere merent. Unde
currens dei decē milib-
m. Et alibi. Ascen-
des super equos tuos. et
equitat' tuus sanitas

Philistinorū.
Duplicatur cadētū
Philistijm ēī īterpre
tatur ruina duplex. S
fit cū per absolutione
peccatorū ab īcho atōe
sui ī iordanē baptisimā
tis vslqz ad cōuersationē
omnīū gentiū ad fidē
xpi redūdat gratia po
testatis. vt ybi deflūx⁹
fuit carnaliū desiderio
rūpi. ibi stabiliat ger
mē virtutū. z ybi ydo
latria z cōuersatio fla
gitiosa populoruū fuit
duplex ruina. ibi p cō
fessionem recte fidei et
cultui pietatis ad ce
lestē regnū surgat vi
ta fidelium. Pertin
git enim potestas eius
vslqz ad terminos egypti.
i. tenebrosas mētes
infidelium. quas cōplet
lumie fidei. Unde co
ram illo pcedent ethio
pes x.

Ctantāq; copiam
am prēbuit. Pre-
bet verus salomon i ec-
clesia copiam argenti
quali lapidū. cū corda
gentiliū i sensibilia ad
veri dei intellectū quos
lapides pro deo colue-
runt ad meditatōz legi
z iudicatōz euangeliū
cōvertit. De quib; dī.
Similes illis fiunt qui
fa. zc. Et Alibi: Do-

Rex et dominabatur a mari usq; ad mare ec-
rex in bierusalem. Exercuit etiam
super oes qui recti regiminis exercerent potest
statem.
Potestate super cunctos reges a flu-
strutificato vel crescente.
Mei sunbeam usq; ad terram phili-

Stinoꝝ. ⁊ vsqꝝ ad terminos egypti
† ſ in argento uito cloquere ⁊ iocunditas ecclie
ſiaſtice doctrine.
Tantamqꝝ copiam prebuit largeti
† ſ duricie ⁊ insensibilitatis gentium. ⁊ ſ in ce
bris subtilitas et odor virtutum.
In hierusalē qſi ⁊ lapidum: ⁊ cedro

rum tantam multitudinem velut
In sicomoris vilitas et instructuositatis fideliū.
sicomorum que gignuntur in can-
pestribus. Adducebanſ autem ei equi
de egypto et de cunctis regionibus
priori. que fecit ante eum prevaricaretur. sicut est
templi edificatio varia sacrificiorum oblatio.

Reliqua vero operū salomois pri-
orum et nouissimorū quę fecit. scri-
pta sunt in verbis nathan prophetę
et in libris abie silonitis: in visione
quocq; addo videntis cōtra hiero-
boam filiū nabath. **R**egnauit aut̄
salomon in hierusalē sup omnē isrl.
quadragita annis. **D**ormiuitq; cū
patribus suis et sepelierūt eū in ci-
nitate david. **R**egnauitq; p eo ro-
boam filius eius.

Dicitur. **C.** **x.**
Rosectus est
autē roboam in sichen.
Illuc enī cunctus israel ḡuenerat
ut constituerent eum regē. **Q**uod
cum audisset hieroboam filius na
bath. q̄ erat i ḡgypto. frigerat quip
pe illuc āte salomonē: statim reuer
sus est. **V**ocauerūtq; eum ⁊ venit
cum vniuerso israel. ⁊ locuti sūt ad
roboam dicentes: **P**ater tuus du
rissimo iugo nos pressit: tu leuiora
impera patre tuo. qui nobis grauē
imposuit seruitutē. ⁊ paululum de
onere subleva: ut seruiamus tibi.
Qui ait: **N**ost tres dies reuertimī
ni ad me. **C**unq; abisset populus.

in iūt consiliū cum senib⁹ qui stete
rant coram patre eius salomōe dū
ad hoc viueret dicēs: **Q**uid datis
consiliū ut respondeam pplo: **Q**ui
dixerūt ei: **S**i placueris pplo huic
z lenieris eos verbis clementibus
seruient tibi omni tēpore. **A**t ille re
liquit consiliū sc̄num. z cum iuu-
nibus tractare cepit. qui cū eo nu-
triti fuerant z erant in comitatu ei⁹

Dixit q̄ ad eos: Quid vobis vide
tur. vel respondere quid debes po
pulo huic: qui dixit mihi: subleua
iugū qđ iposuit nobis pater tuꝫ:
At illi responderunt vt iunenes et

nutriti cū eo ī delicijs atq; dixerūt
Sic loqueris poplo qui dixit tibi
pater tuus aggrauauit iugum no-
strū: u subleua. ⁊ sic respondebis
eis: **M**inimus digitus meus gros-
sior est lumbis patris mei. **P**ater
meus iposuit iugū vobis graue: ⁊
ego maius pondus apponā. **P**a-
ter meus cecidit vos flagellis: ego
& ho cedam vos scorpionibus. **V**e-

nit ergo hieroboā. ⁊ vniuersus po-
pulus ad roboam die tertio sicut
præceperat eis: **R**espōditq; rex du-
ra relichto cōsilio senioruz. **L**ocutus
q; est iuxta iuuētū voluntatē: **P**a-
ter meus graue vobis iposuit iu-
gum: qd ego grauius faciam. **P**a-
ter meus cecidit vos flagellis. ego
vero cedam vos scorpionibus: et
non acquieuit ppli præcibus. **E**rat
^{f vel tatis.} enim voluntas dei. vt cōpleretur
sermo eius quē locutus fuerat per
manuz abie silonitis ad hieroboā
filium nabath. **P**opulus aut vni-
uersus rege duriora dicente sic lo-

tens ē dēns d̄ lapidib
istis suscitare filios a/
brae **D**r̄ebet etiā mul
titudinē cedrorum q̄si
sicomorū. q̄ sterilitatē
gentiū q̄ i altum se en
gere nō valebant pro
uerit ad fēcunditatēm
bonorū operum ⁊ vir-
tutum.

Et cedrorum.
Cedrus est ipsius
natura. odora iocunda
aspectu nitida. que ac
censa nitore serpentes
fugat et perimit.

Reliqua vero.
Quæfecit postq; legē
dei transgressus est. cū
alienigenæ uxores vs-
q; ad ydolatriaz enim
ptraxerūt. Multi qdē
vt salomon bene inci-
piunt & male desinunt
viciq; beat? ante obi-
tum nemo supremaq;
funera debet.

C Reliquit consilium senum. **H**os
auint hebrei esse ba-
niam filium ioiadē et
iabiel filii achamoni
q̄ et chila vocat̄. quo
rum cōsilio relicto tra-
ctare cepit roboam cū
iuuenibꝫ. i. aduram q̄
in sequentibꝫ lapidat̄
dicit̄. et similibꝫ. Inne-
nem ante nō erate sed
ānō sepe dicim⁹. Nō
enī erat roboam inue-
nis erate. s̄ sensu. qui
quadragesimo primo
etatis sue anno cepit
regnare. ¹

Regnare.
Responditq; rex
dura relicto cōsi-
lio seniorū. **H**ic si
gnificat malos recto-
res i ecclesia. qui terre-
nis cupiditatibus de-
viti. curam subditorū
negligunt. et gaudent
in multitudine sibi ob-
sequentium. **I**nterpre-
tatur vero roboam la-
titudo populi. **H**i sūt
qui latam ingrediunt
viam. q ducit ad mor-
tem. nō angustam que
ducit ad vitā. et reliquo
patrū cōsilio quorum
dicta. et facta ad altitu-
dinē pfectōis tendunt
cōsilio iūnenum obtē-
perare eligat. qui lan-
dibns et adulatioib;
eos granant. qui ceci-
sunt dūces cecorum.
Vnde. **V**e tibi terra
cuia ret ruer est z.

cutus est ad eum. Non est nobis pars in dauid. neq; hereditas i filio ysai: reuertere i tabernacula tua israel. Tu autem pasce domum tuam dauid. Et abiit israel in tabernacula sua. Super filios autem israel qui habitabant in ciuitatibus iuda regnauit roboam. Visitque rex roboam aduram qui pregerat tributis: et lapidauerunt eum filii israel et moritur est. Porro rex roboam currum festinavit ascendere: et fugit in hierusalem. Recessitque israel a domo dauid usque ad diem hanc. Factum est autem cum audisset omnis israel. quod reuersus esset hieroboam: miserunt et vocauerunt eum congregato ceteris: et consenserunt eum regem super omnem israel. Nec secutus est quispiam domum dauid preter tribum iuda solam.

C. XI.

Enīt autē roboā in hierim. et conucauit vniuersam domum iuda et beniam in centuoctoginta milia electorū atque bellantiū. ut dimicaret contra israel: et conuerteret ad se regnum suū. Factusque est sermo dñi ad semeiam hominez dei dicens: Loquere ad roboam filium salomonis regem iuda. et ad vniuersū isrl' qui est in iuda et beniam. Hec dicit dñs: Non ascendetis neq; pugnabitis contra fratres vestros. Reuertatur unusquisque in domum suā: quod mea hoc gestum est voluntate. Qui cū audissent sermonē domini reuersi sunt: nec preuerunt contra hieroboam. Habitauit autem roboā in heirusalem. et edificauit ciuitates

muratas i iuda: extruxitque bethleem et zeban. et thecue. bethsur quoque et sochot et odollam. necnon geth et maresa et ziph. s̄ et adurā et lachis et azechā saraa quoque et abialon. et hebron quae erat in iuda et beniam min ciuitates munitissimas. Cum clausisset eas muris. posuit i eis principes ciborumque horrea. hoc est olei et vini. Et i singulis vrbibus fecit armamentaria scutorū et hastarū firmavitque eas summa diligentia et imperauit sup iudam et beniam. Sacerdotes autem et leuite qui erant in vniuerso israel venerunt ad eum de cunctis sedibus suis relinquentes suburbana et possessiones suas et transeuntes ad iudam et hierusalē eo quod abiecerint eos hieroboā et posteri eius. ne sacerdotio dñi fugerentur. Qui constituit sibi sacerdotes excelsorū et demoniorum vitulorū quos fecerat. Et de cunctis tribubus israel quicunque dederat cor suū ut quererent dñm deum israel: venerunt in hierusalē ad immolandas victimas dño deo patrum suorum et roborauerunt regnum iuda et confirmauerunt roboam filius salomonis per tres annos. Ambulauerunt enim in vijs dauid et salomonis annis tantū tribus. Duxit autem roboā uxore maalath filiam bierimoth filij dauid. Abigail quoque filiam heiliab filij ysai quae peperit ei filios icos et somoria et zoom. Porro hāc quoque accepit maachā filiā absalon quae perit ei abia et thai. et ziza et salomith. Amauit autem roboā maachan filias et absalon super omnes uxores suas et

concubinas. Nam uxores decem
et octo duxerat concubinas autem
sexaginta: et genuit viginti et octo fi-
lios et sexaginta filias. Constituit ve-
ro in capite ab iam filium maacha
ducem super omnes fratres suos
Ipsum enim regem facere cogitabat:
quod sapientior fuit et poterior super
omnes filios eius: et in cunctis fi-
nibus iuda et beniamin et in viii uer-
sis ciuitatibus muratis. Precepuit
que eis escas plurimas et multas pe-
tituit uxores.

XII.

Wnqz robo
ratum fuisset regnuz
roboam & confortatu: dereliquit
legem dñi. & omnis israel cum eo.
Anno autem quinto regni roboam ascē
dit sesach rex egypti in hierusalem
quia peccauerunt dño cum mille du
centis curribus & sexaginta milib⁹
equitum. nec erat numerus vulgi
qđ venerat cum eo ex egypto: libies
sc̄ & trogotide & ethiopes. **L**eptiqz
ciuitates munitissimas in iuda: &
venit vsqz in hierusalē. **S**emeias
autem propheta ingressus est ad roboam
& principes iuda qui cōgregati fue
rant in hierusalem fugientes sesach
Dixitqz ad eos: **N**ec dicit domin⁹
Vos principes israel reliqstis me
& ego reliqui vos in manu sesach.
Consternatiqz principes israel & rex
dixerūt: **J**ustus est dñs. **L**ung⁹ vi
disset dñs qđ humiliati essent fact⁹
est sermo dñi ad semeiam dicens:
Quia humiliati sunt nō disperdaz
eos. **D**aboqz eis pauxilluz auxiliū
& non stillabit furor meus sup hie

rusalem per manū sesach. **V**erūta
men seruient ei; vt sciant distantia
seruitutis meę ⁊ fuitutis regni ter-
raruz. **R**ecessit itaq; sesach rex egypti
ab hierusalem sublatis thesau-
ris domus domi ⁊ domus regis.

Domniaq; secū tulit. et clypeos au-
reos quos fecerat salomon. p qui
bus fecit rex eueos. et tradidit illos
principibus scutariorū: qui custo-
diebant vestibulū palatiū. **L**ung; introiret rex domū dñi. veniebant
scutarij et tollebante eos. Iterumq; refe-
rebant eos ad armamentariū suum. **V**erūtamen quia humiliati
sunt. anersa est ab eis ira dñi: nec
deleti sunt penitus. **S**i quidem et
in iudea inuenta sunt opera bona.
Coforatus est ergo roboam i hie-
rusalē atq; regnauit. **Q**uadragin-
ta aut et viii anni erat cū regnare
cepisset: et decem et septem annis re-
gnauit in hierusalem vrbe quā cle-
git dñs: ut confirmaret nomē suū
ibi de cunctis tribubus israel. **N**o
menq; matris eius naama amoni-
tis. **F**ecitq; malū: et non prepara-
uit cor suū ut quereret dñm. **O**pe-
ra vero roboaz prima et nouissima
scripta sunt in libris scmei, pphete-
z addo videntis diligēter exposita
Ecclēsia que in vnitate fidei persistit semper pu-
gnat cum hereticis et scismaticis. et cum omnibus
fidei catholice inimicis.
Pugnaueruntq; aduersum se ro-
boam et hieroboam cunctis dieb;
Et dormiuit roboam cū patribus
suis. sepultusq; est in ciuitate da-
vid: et regnauit abia filius eius
pro eo.

C. XIII.

Ex no decimo
octavo regis hieroboaz
regnauit abia sup iudam. Tribus
annis regnauit in hierusalē: nomē
eī matris eius michaia filia vriel
de gabaa: et erat bellum inter abia
et hieroboam. **L**ucq̄ inisset abia cer-
tamē. et haberet bellicosissimos vi-
ros et electorū quadraginta milia:
hieroboam instruxit ecōtra aciem
octoginta milia virorum: qui et ipi
electi erant. et ad bella fortissimi.
Stetit igitur abia super montē se-
meron. qui erat in ephraim. et ait:
Audi hieroboam et omnis israel:
Num ignoratis qđ dñs deus isrl
dederit regnū dāuid super israel in
sempiternū ipsi et filiis eius et in pa-
ctum salis? **E**t surrexit hieroboam
filius nabath seruus salomois fi-
lii dāuid: et rebellauit contra dñm
suum. **C**ongregatiq̄ sunt ad eū vi-
ri vanissimi et filii belial: et prēvalu-
erunt cōtra roboam filium salomo-
nis. **D**oro roboam erat rudis et
corde pavido: nec potuit resistere
eis. **N**unc ergo vos dicitis qđ resi-
stere possitis regno dñi qđ possidet
per filios dāuid. habetisq̄ grandem
poplī multitudinē atq̄ vitulos au-
reos quos fecit vobis hieroboam
in deos: et eieciſtis sacerdotes dñi
filios aaron atq̄ leuitas: et fecistiſ
vobis sacerdotes ſicut omnes po-
puli terrarum. **Q**uicūq̄ venerit et
iniciauerit manū ſuam in thauro.
in bobus et in arietibus statim fit
ſacerdos eoꝝ qui nō ſunt dñi. **N**oster
aut dñs deus eſt. quez nō derelin-
quimus. **H**acerdotesq̄ ministrat̄

dño de filiis aaron. et leuitē ſunt in
ordine ſuo. **H**olocausta quoq̄ of-
ferunt dño per singulos dies mane
et vespere. et thymia ma iuxta legis
prēcepta confeſtū: et proponuntur
panes i mensa mundissima. **E**ſtq̄
apud nos candelabrum aureum et lu-
cerna eius: ut accendatur ſemper
ad vespere. **N**os quippe cuſtodi-
mus prēcepta dñi dei noſtri quez
vos reliquistis. **E**rgo i exercitu no-
stro dux deus eſt: et ſacerdotes eiꝝ
qui clangunt tubis et resonant con-
tra vos. **F**iliū israel nolite pugnare
cōtra dñm deum patrū vestrū:
qđ non vobis expedit. **D**ec illo lo-
quente hieroboam retra moliebaſ
iſidiās. **L**unc ex aduerso hostiū
ſtaret: ignorante iudam ſuo ambie-
bat exercitu. **R**espiciensq̄ iuda: vi-
dit iſtare bellū ex aduerso et post
tergū. et clamauit ad dñm: ac ſacer-
dotes tubis canere ceperunt. **O**m-
nes viri iuda vociferati ſunt. **E**t ec-
ce illis clamantibus pterruit deus
hieroboam et omne israel qui ſtabat
ex aduerso abia et iuda: fugeruntq̄
filii isrl iudam. et tradidit eos deus
i manus eorū. **P**ercuſſit ergo eos
abia et populus eius plaga magna
et corruerunt vulnerati ex israel qn
quaginta milia virorū fortū. **D**u-
miliatiq̄ ſunt filii israel i tempore
illo: et vehementiſſe conforſati filii
iuda: eo qđ ſperaſſent i domio deo-
patrum ſuorū. **P**erſecutus eſt aut
abia fugientē hieroboam: et cepit
ciuitates eius bethel et filias eius
ſi ciuitas regis iuda.
et bielana cū filiabus ſuis ephron
quoqz et filias eius. **N**ec valuit

Bethel. Ciuitas
primo lapide ab helia
ad dexterā cunctibus
neopolim qđ p̄r̄ luza
id ē amigdalōn vo-
batur et cecidit in ſortē
beniam in iuxta bethan
et bai. quā expugnat
ihs rege illius interfe-
cto.
Ephron. Ciuitas
eſt in tribu iuda. unde
et villa pergrandis e-
phra cōtra septētrio-
nē i vigelimo ab helia
miliario hactenus vo-
catur.

C. XIII Secundi Paralipo. C. XV.

In diebus abia
No hieroboam in cuius
vicelimo anno secundum li-
bris regum impunit asa
filius abia super iudicium
et hierusalem fed abiam
qui accepta bethel ydo-
la referuerunt israeli in
scandalum ut hebrei
asserunt.

Ultra resistere hieroboam in diebus
abia: quem percussit dominus et mortuus
est. Igitur abia confortato imperio
suo accepit uxores quatuordecim
procreauitque vigintiduo filios et
sedecim filias. Reliqua sermones
abia viarum et operum eius scripta
sunt diligentissime in libro addo pro-
phetem.

C. XIII.

Dormiuit autem
abia cum patribus suis:
et sepelierunt eum in civitate danieli.
Regnauitque asa filius eius pro eo
in cuius diebus quietuit terra an-
ticipatio significat qui bene incipit et male finitur
nis decem. Fecit asa quod bonum et
placitum erat in conspectu dei sui. et
subiiciens ydolatriam.
subvertit altaria peregrini cultus
et excelsa. et confregit statuas lucosque
succidit. ac precepit iudeis ut quere-
ret dominum deum patrum suorum: et fa-
ceret legem et universa mandata. Et
abstulit e cunctis urbibus iuda-
aras et phana: et regnauit in pace.
Edificauit quoque urbes munitas
in iuda: quia quietus erat. et nulla
temporibus eius bella surrexerat
pacem domino largiente. Dixit autem
iudei. Edificemus ciuitates istas.
et vallemus muris. et roborem tur-
ribus et portis et seris. donec a bel-
lis quieta sunt omnia: eo quod quesie-
rimus dominum deum patrum nostrorum
et dederit nobis pacem per gyrum.
Edificauerunt igitur: et nullum in ex-
truendo impedimentum fuit. Habuit
autem asa in exercitu suo portantium
scuta et hastas de iuda trecenta mi-
lia: de beniam vero scutarioru-
m et sagittarioru- ducenda octoginta

milia. **O**mnesque isti viri fortissimi.
Egressus est autem contra eos zara
ethiops cum exercitu suo decies cen-
tena milia et curribus trecentis. et
venit usque maresa. Porro asa per-
rexit obniu ei et instruxit aciem ad bel-
lum in valle sephata que est iuxta
maresa: et inuocauit dominum deum et
ait: Domine non est apud te villa distan-
tia utrum in paucis auxiliis an in
pluribus: adiuua nos domine deus
noster. In te enim et in tuo nomine ha-
bentes fiduciam. venimus contra
hanc multitudinem. Domine deus
noster tu es. non preualeat contra
te homo. Exterruit itaque dominus
ethiopes coram asa et iuda. fugerunt
que ethiopes: et persecutus est eos asa
et populus qui cum eo erat usque gera-
ra. Et ruerunt ethiopes usque ad in-
ternitatem. quod domino cedente contriti
sunt et exercitu illius preliante. Tu-
lerunt itaque spolia multa: et percusse-
runt omnes ciuitates per circuitum ge-
rare. Grandis quippe cunctos ter-
ror inuaserat. Et diripuerunt urbes
et multam predam asportauerunt. Sed
et caulas ouium destruentes. tulerunt
pecorum infinitam multitudinem et ca-
melorum. reuersaque sunt in hierusalem

C. XV.

Zarias autem
filius obed factio in se spi-
ritu dei egressus est in occursum asa
et dixit ei: Audite me asa et ois iuda
et beniam. Dominus vobiscum: quia
fuistis cum eo. Si quesieritis eum
inuenietis. Si autem dereliqueritis
eum: derelinquet vos. Transibunt
autem dies multi in hierusalem absque

deo vero et absq; sacerdote absq; doctore quoq; et absq; lege. **N**uq; reuersi fuerint i angustia sua. et clamauerint ad dñm deū israel. et q; sic rint eum: reperient eū. **I**n tpe illo non erit par egredie& et igradi& sed terrores vndiq; in cunctis habicatoribus terrarū. pugnabit enī gens cōtra gentem. et ciuitas cōtra ciuitatem: q; dñs cōturbabit eos in omni angustia. **V**os ergo cōfotamini. et nō dissoluantur manus vestre: erit enī merces operi vestro. **N**cu& audisset asa scilicet verba et prophetā azariē filij obed prophetę. **C**onfortatus ē et abstulit ydola de omni terra iuda et beniamin: et ex verbib; quas cępat mōris ephraim et dedicauit altare domi qd erat ante porticum domus dñi. **L**ogre gauitq; yniversū iudā et beniamin et aducnas cū eis de ephraim et de manasse et de symeon. **P**lures enī ad eum cōfugerant ex israel. videntes q; dñs deus illius esset cū illo. **N**unq; venissent in bierusalē mēse tertio anno quindecimo regni asa imolauerunt dño in die illa de manub; et prēda quā adduxerat boves septingentos et arietes septem milia. **E**t intravit ex more ad corroborationē sedus ut quererent dñm deū patrum suorū in toto corde et in tota anima sua. **S**i quis autem inquit nō quæserit dominū deum israel moriatur. a minimo usq; ad maximū a viro usq; ad mulierem. **I**uraueruntq; dño voce magna i tubilo et in clangore tubę: et in sonitu buccinarū. **O**mnes qui erāt in

iuda cū execratiōe. **I**n omni enim corde suo iurauerūt: et in tota volūtate quæsierunt eum. et inuenerunt. **P**restititq; eis dñs requiem per circuitum. **S**ed et iuacham matrem asa regis ex augusto depositū ipse: eo q; fecisset in luce simulacru priapi. qd omne cōtrivit: et i frusta cōminuens cōbussit in torrente cedron. **E**xcelsa aut̄ derelicta sunt in israel. **A**ttamen cor asa erat pfectū cunctis diebus eius. **E**a que voulere patet suus et ipse intulit in domum dñi argentū et aurū. vasorum q; diuersam supellectilem. **B**elluz vero non fuit usq; ad trigesimum annum regni asa.

C. XVI.

Hanno aut̄ tri
cesimosexto regni eius
ascendit baasa rex israel in iudam.
et muro circūdabat rama: ut nullū
tute posset egredi et ingredi de re-
gno asa. **P**rotulit aut̄ asa argentū
et aurum de thesauris domus dñi
et thesauris regiis. misitq; ad benadab
regem syrię. qui habitabat
in damasco dicens: **F**edus iter me
et te ē. **P**ater quoq; meus et pater
tuus habuerūt cōcordiā: q; obrez
misi tibi argentū et aurū ut rupto
sedere qd habes cū baasa rege isrl
facias cum a me recedere. **Q**uo cō
perto benadab misit principes ex-
ercitū suorū ad vrbes israel qui
pūsseūt abion et dan et abelmaim
et yniversas vrbes muratas nepta
lim. **Q**d cu& audisset baasa desiuit
edificare rama. et itermisit op̄ suū
Porro asa rex assumpsit yniversū

iudam: et tulerunt lapides de rama
et ligna que edificationi preparauere
rat baasa: edificauitque ex eis gabaa
et maspha. In tpe illo venit anani
Propheta ad asa regem iuda: et dixit
ei: Quia habuisti fiduciam in rege
syrię: et non in domino deo tuo. idcirco
evasit regis syrię exercitus de ma-
nu tua. Nonne ethiopes et libies
multo plures erant quodrigis et equi-
tibus et multitudine nimia. Quos
cuzi dño credidisse tradidit in ma-
nus tuas. Ocli enim domini cōtem
plantur universa terrā: et prebent
fortitudinem his qui corde perfecto
credunt in eum: Stulte igitur egisti
et propter hoc etiā presenti tempore
aduersum te bella consurgent. Ira
tuorum est asa aduersus videntem: et
iussit eum mitti in neruum. Valde
quippe sup hoc fuit dominus indignatus
et interfecit de populo in tempore illo
plurimos. Opera autem asa prima et
nouissima scripta sunt in libro regū
iuda et israel. Egrotavit etiam asa
anno tricesimono regni sui dolo-
re pedum vehementissimo: et nec in
infirmitatibus quesiuit dominum: sed
magis in medicorum arte confisus ē.
Dormiuitque cum patribus suis et
mortuus ē anno quadragesimo primo
regni sui: et sepelierunt eum in sepul-
cro suo quod foderat sibi in ciuitate
david. Posueruntque eum super
lectum suū plenum aromatibus et
sodibus: s. quibus luxuriosi ad libidinē viuunt
vnguentus meretricius que erant pig-
mentarioz arte confecta et cōbusse-
runt sup eum ambitione nimia.

Aromatibus et
vnguentis etc. Hec
vana famę iactantia.
quā pbi vel poete post
mortem regum suorum. vel
etiā falsi xpianoi obuen-
tibus magistris ipen-
dunt: et hęc igne mit-
tunt: quō omnia gehennę
ignibus obnoxia esse
ostendunt: quē hic sine
valitate et edificatiōne
fratru puerunt.

Cōbūserunt su-
per eum am. etc. Po-
ta quā cū regibus ut be-
brei tradunt reverētię
causa cōbustiones pī
osarū vestiū simul cū
aromatibus siebant.
Vñ alibi. Jurta com-
bastiones maiorū faci-
ent tibi. Nos enī fuit
apud veteres ut pīcio-
sa ornamenta regū pī
obitū eorū pī exequijs
in pīa vneretur. sed si-
ne cōqueribys.

Regnauit autē
C. XVII.

iosaphat filius eius pro eo: et inua-
nit contra israel. Constituitque mili-
tum numeros in cunctis urbibus
iuda que erant vallatae muris: pī-
disaq disposuit in terra iuda et in ci-
uitatibus ephraim que ceperat asa
pater eius. Et fuit dominus cum iosa-
phat quia ambulauit in vijs daniel
patris sui primis: et non sperauit
baalim: sed in deo patris sui: et per-
rexit in preceptis illius: et non iuxta
peccata israel. Confirmauitque dominus
fomnis fidelis.
regnum in manu eius: et dedit omnis
ſane doctrinę operatōis bone.
iuda munera iosaphat. factaque sunt
multe filie congregauerunt diuinitas: s. spiritus
ei infinitę diuinitę et in multa gloria
sapientie.
Lucus lumpsisset cor eius audacia
et omne scandalū de congregatiōe credentiū
propter vias domini: etiam exulta et
lucus de iuda abstulit. Tercio autem
predicatores sc̄i qui predicent euangelium xp̄i
anno regni sui misit de principib⁹
et doceant precepta legis.
suis benial et obdiam et zachariam
et nathanael et micheaz. ut doceret
in ciuitatibus iuda: et cuz eis leui-
tas semeiam et nathaniam et zaba-
diam. Asabel quoque et semiramoth
et zionathā adoniamque et thobiam
et tobadiā leuitas: et cum eis eli-
sama et iorā sacerdotes. Docebāt
que populū in iuda habentes librū
legis domini: et circuibant cunctas vr-
bes iuda: atque crudiebant populū.
Itaque factus ē paup̄r domini sup
omnia regna terrarū que erant pī
gyrum iuda: nec audebat bellare
contra iosaphat. Sed et philistei
iosaphat munera deferebāt: et ve-
ctigal argeti. Arabes quoque addu-
cti prelatorū s. spiritu sancti gratia illuminatoz
cebant pecora larietū septem milia
speculatori sc̄i per confessionē et penitentiā ad
septingētos et byrcos totidē. Cre-
serunt dei adductos.
uit ergo iosaphat et magnificatus
vñqz i sublimē: et edificauit in iuda

Ambulauit in
vijs daniel patrī.
Ostendit eum excuto
rem fuisse sicut daniel
diuinorum mādatōz
anteque peccaret in vno
re virgū cuius peccati sa-
tisfactionē eternā illi me
moriam cōparauit.

Dedit omnis
iuda mu. Hic fide-
les de gentibus signifi-
cat. q̄ relicto patrī et
rore ad xp̄m pueniunt
baptismo abluti. chris-
mate limiti. Xp̄o chri-
stianum nōmē et regiā
dignitatē accipiētes.
Vnde: Vos estis ge-
nus electum regale sa-
cerdotiū zc. In tpe ei
iosaphat domini vos rel-
qui ē dotatus: et quia
ecclesia genitum sangu-
ne xp̄i cōparata spissi-
tissanci pignore dota-
ta cōsortium sponsiōe
leitis et societate regni
pmieruit. Cui facte sunt
infinitę diuinitę cum di-
uersis natiōes credant
et in acquisitiōe diversa-
rum virtutium.

Itaque factus ē
pro virtutibus que
geruntur in ecclisia au-
 fertur gentilium anda-
cia et incitante. ut defe-
rant xp̄o munera fidei
et censum boni opis et
pī confessionis et pecora
simplicitatis.

Espianū cō-
siderat
iudicium: et affinitate
acab. Defendit
cum in samaria. Ad
mactauit acab ar-
rimos ipi et popu-
lo persuasus illi v-
mob galaarb. Di-
rael ad iosaphat re-
numcum in ramoth
ille respondit. Ut ego
pulus nūs sic et pop-
pī erim in bello. Di-
ad regē israel. Longe
presentiū sermoni
greganic igitur rex i-
qdīngentos viros
In ramoth galaarb
ire debemus. an qui
Alconde inquit:

domos ad instar turrium. vrbesq; muratas. et multa opera patrauit i vrbibus iuda. Viri quoq; bellatores et robusti erant in bierlin: quorum iste numerus p domus atq; familias singulorū. In iuda pnceps exercitus eduas dux. et cum eo robustissimi viri trecenta milia. post hunc iohannan princeps et cuzeo ducēta octoginta milia. Post istuz quoq; amasias filius zechri consecratus dño: et cū eo ducenta milia virorū fortiū. Hunc sequebatur robustus ad prēlia eliada: et cū eo tenentū arcum et clipeum ducēta milia. Post istum etiā iozadat et cum eo centū octoginta milia expeditoru militū. Di omnes erant ad manum regis exceptis alijs quos posuerat in vrbibus muratis et in yniuerso iuda.

FC. XVIII.
populus
Wit ergo io
kpianus qui religionē servat catholicam. et affinitate cōiunctus est achab. Descenditq; post annos ad eum in samariā. Ad cuius aduētū mactauit achab arietes et boues plurimos i pī et populo qui venerat cū eo. persuasitq; illi ut ascēderet i ramoth galaath. Dixitq; achab rex israel ad iosaphat regem iuda: Ueni mecum in ramoth galaath. Qui ille respondit: Ut ego et tu. sicut populus tuus sic et popl's meus: tecū q̄ erim⁹ in bello. Dixitq; iosaphat ad regē israel: Consule obsecro im̄ presentiarū sermonē domini. Congregauit igitur rex israel prophetarū q̄dringentos viros et dixit ad eos. In ramoth galaath ad bellandum ire debemus. an quiescere? At illi: Ascende inquiunt: et tradet eos

deus i manus regis. Dixitq; iosaphat: Nunquid nō est hic pphetes dñi: vt ab illo etiā requiramus? Et ait rex isrl ad iosaphat: Est vir vñ a quo possimus querere dñi volūtatem: sed ego odi eū. qz nō pphetat mihi bonū: sed malum omni tē pore. Est autē micheas filius iemla. Dixitq; ei iosaphat: ne loquaris rex hoc modo. Vocauit ergo rex israel vñ d eunuchis. et dixit ci: voca cito micheam filium iemla. Porro rex isrl et iosaphat rex iuda vterq; sedebant i solio suo vestiti cultu regio. Sedebat autē i area iuxta portam samarię: omnesq; pphetē vaticinabāt corā eis. Sede chanaana fecit sibi cornua ferrea et ait: Hec dicit dñs: His ventilabis syriā: donec cōteres eam. Omnesq; pphetē similiter pphetabāt atq; dicebant: Ascende in ramoth galaath: et prosperaberis: et tradet eos dñs in manu regis. Nunciū autē qui ierat ad vocādū micheam ait illi: En verba oīm prophetarū uno ore bona annūciat regi: q̄lo ergo te vt sermo tuus ab eis non dissentiat: loquarisq; pspēra. Qui respondit micheas: Uenit dñs. qz quodcūq; dixerit deus meus hoc loquar. Uenit ergo ad regem. Qui rex ait: Michea ire debemus i ramoth galaath ad bellandum an qui escere? Qui ille respondit: Ascēdite. Luncta enim prospera eueniēt vobis: et tradēt hostes in manus vestras. Dixit ei rex: Iterū atq; iterū te adiuro vt nō loquaris mihi nisi qd̄ verū est i nomine dñi. At ille ait: Uidi yniuersū israel dispersum i montibus sicut oves absq; pastore. et dixit dñs: Nō hñt isti dños: sed reuertat vnuq;sq; i domū suā

Didi dominū sedente i solio. **S**olum dñi angelicē potestates. q̄b̄ de al tis presidens inferius cuncta disponit. **E**xer citus celi ministrantū angelorū multitudo a dextris et a sinistris. **D**eus q̄ ita ē ita oīa vt etiā sit extra omnia nec dextra nec sinistra cōcludit. sed dextra di angelī boni. sinistra re probi. **N**ec enī mīstrat deo solummō boni q̄ adiunāt. sed et mali q̄ redire nolentes grauāt de quib⁹ dr. **C**ōtra spi rituales nequitias i ce lestib⁹. **A**d dextra ḡz a sinistra angelorū exer citus stat; qz voluntas electorū spiritū dñiē voluntati cōcordat. et reproborū sensus sūg malicie seruēs iudicio districtōis eius obtē perat. **V**n spūs fallax in mediū psilit p̄ quez achab excitat exigenti bus meritis. **N**eq̄ enī bonus spirit⁹ fallacie vult deterrire. vel sp̄ ritus mendax esse i oīe pp̄betarū. **S**ed quia achab dign⁹ erat tali deceptōe dānari. vt q̄ sepe volens ceciderat in culpā: nolens cape retur ad pgnaz: **I**uste datur licētia malignis spiritib⁹. vt quos volē tes in peccati laqueo strangulant. in peccati pgnā etiā nolentes tra hant. **Q**ui vero vitaz reprobā nō mutat. cū a pp̄ba aliquid req̄rit illa audit deo dispo nēte q̄ merec̄ damnan dus audire. **E**cce enī a dei cultū domus sis̄ ad ydolorū seruitutez recesserat; et tamen ad pp̄betas a q̄b̄ decipi cōsuenerat. sepe venie bat pspera requirens. **S**ed qz puersa agens pspera audire nō mere batur; vt peccatorū po pulus i suo corde cape retur. quatenus qui p fidā sequēdo delique rat. sic pp̄betarū blan ditij⁹ deciperet. vt nō p̄timesceret qz deliq̄s set; et tanto durius rapere ad pgnā. quanto secur⁹ rueret i culpa.

in pace. **A**it rex israel ad iosaphat:
Nōne dixi tibi q̄ nō prophetaret
mibi iste quicq̄ boni: s̄ ea q̄ mala
sunt. **A**t ille idcirco ait: **A**udite ver
bū dñi: **C**lidi dñm sedentē in solio
suo. et omnē exercitū celi assistentē
et a dextris et a sinistris. et dixit dñs
Nuis decipiet achab regez israel.
vt ascendat et corruat i ramoth ga
laad: **C**ūq̄ diceret vnuis hoc mō
et alter alio: pcessit spūs et stetit corā
dño et ait: **E**go decipiā eū. **C**ui dñs
In quo inquit decipies? **A**tille re
spondit: **E**grediar et ero spūs men
dax in ore oīm prophetarū ei?. **D**i
xitq̄ dñs: **D**ecipies et pualebis:
Egredere et fac ita. **N**unc igit̄ ecce
dedit dñs spm mendacij i ore oīm
prophetarū tuoruz: **E**t dñs locut̄
ē de te mala. **A**ccessit aut̄ sedechias
filius chanaya: et percussit micheas
maxilla et ait: **P**er quā viā trāsiuit
spūs dñi a me. vt loqueretur tibi:
Dixitq̄ micheas: **T**u ipse videbis
in die illo qñ ingressus fueris cubi
culū de cubiculo: vt abscondaris.
Precepit aut̄ rex israel dices: **T**ol
lite micheā et ducite ad āmon prin
cipē ciuitatis. et ad ioas filiū ama
lech et dicetis: **H**ec dicit rex: **M**itti
te hunc in carcerē. et date ei panis
modicū et aquę pauxillū: donec re
uertar i pace. **D**ixitq̄ micheas: **S**i
reuersus fueris i pace: nō est dñs
locutus i me. **E**t ait: **A**udite popl̄
oēs. **I**git̄ ascenderūt rex israel et io
saphat rex iuda in ramoth galaad
Dixitq̄ rex isrl ad iosaphat: **M**us
tabo habitū: et sic ad pugnā vadā.
Tu aut̄ iduere vestibz meis. **M**us
tatoq̄ rex isrl bitu venit ad bellū.
Rex aut̄ syrię precepérat ducibus
eq̄tatus sui dices: **N**e pugnetis cō
tra minimū aut cōtra maximū: nisi
cōtra solū regem israel. **I**taq̄ cū vi

dissent pr̄cipes eq̄tatus iosaphat
dixerūt: **R**ex israel est iste. **E**t circū
dederunt eū dimicātes: **A**tille cla-
mavit ad dñm. ⁊ auxiliatus est ei:
atq; auertit eos ab illo. **L**ū enī vi-
dissent duces eq̄tatus q; nō eēt rex
israel: reliquerūt eū. **A**ccidit aut̄ vt
vnus e pplo i icertū iaceret sagittā
⁊ pcussit regē isrl inter cervicē ⁊ sca-
pulas. **A**tille aurige suo ait: **C**ōuer-
te manū tuā ⁊ duc me de acie: quia
vulneratus sū: ⁊ finita est pugna i
die illo. **N**orro rex israel stabat in
curru suo ⁊ tra syrios vsq; ad vespe-
tū: ⁊ mortuus ē occidēte sole.

C. XIX.

Reversus ē autem
iosaphat rex iuda pacificus in domū suā in hierlm. **L**ui occurrit hic filius ananī vidēs et ait ad eum: **I**mprobes auxiliū. et his quod oderunt dñm amicicia iūgeris; et idcirco irā quidē dñi merebaris. sed bona opera iuenta sunt in te: eo quod abstuleris lucos de terra iuda. et ppraueris cor tuū ut requireret dñm deū patrū tuorū. **H**abitauit ergo iosaphat in hierlm. **R**ursusque egressus est ad populum dñ bersabee usq; ad montem ephraim; et renocauit eos ad dñm deū patrū suorū. **C**onstituitque iudices terrę in cunctis ciuitatibus iuda munitis per singula loca. **E**t percipiens iudicibus. videte inquit quod faciatis: nō enim hoīs exercetis iudicium sed dñi: et quodcumque iudicaueritis. in vos redūdabit. **S**icut timor dñi vobiscum: et cum diligētia cuncta agite. nō est enim apud dñm deū nostrū iniqtas nec personarū acceptio. nec cupido munerū. **I**n hierusalem quoque constituit iosaphat leuitas et sacerdotes et principes familiarū ex iis: ut iudicium et causā dñi iudicaret habitoribus eius. **P**recepitque eis

dicens: **S**ic agetis in timore domini fideliter et corde perfecto. **O**mnes causam quae venerit ad vos fratrum vestrorum quae habitat in urbibus suis. iter cognationem et cognationem vobisque questione est de lege de mandato de ceremoniis de iustificationibus ostendite eis. ut non peccent in domini: nec veniat ira super vos et super fratres viros. **S**ic ergo agentes non peccatis. **A**marias autem sacerdos et pontifex vester: in his quae ad dominum pertinent presidebit. **N**orro zabadias filius bismael qui est dux in domo iuda: super ea opera erit qui ad regis officium pertinet. **H**abetisque magistros levitas coram vobis: confortami et agite diligenter et erit dominus vobiscum in bonis.

Dicit hec con-

C. XX.

Cum eis. Idem significat sed scriptor historie maluit quod gereretur associatorum nomine vocabulo: quae impietate impudentium publice divulgare. **D**e his locis. **z.** Illa loca significat quae ultra mare salinarum sunt: quod alias stagnus asphaltri vel mare mortuum nominatur. **E**ngaddi. Vocatur usque hodie via iudeorum in mare mortuum unde opobalsamum venit: quod salomonum cupat vineas engaddi

Iosaphat in medio ceteri inde et hierusalem ipsum templum quod iosaphat ab idolatrie mundis purgavit et inouauit: et quod filii israel peccando venus fecerant penitendo inouarunt. **F**ale in domo domini ante atrium nouum ait: **D**omine deus patrum nostrorum tu es deus in celo et dominus cunctis regnis gentium. In manu tua est fortitudo et potentia: nec quisque tibi potest resistere: **N**on tu deus noster iterfecisti oes habitatores terre huius coram po-

pulo tuo israel: et dedisti eam semini abraham amici tui in sempiternum. **P**abitaueruntque ea et extruxerunt in illa sanctuarii nois tuo dicentes: **T**u iruerint super nos mala: gladius indicum pestilentia et fames. stabimus coram domo hac in conspectu tuo in qua inueniamus te in nomine tuum: et clamavimus ad te in tribulationibus nostris: et exaudi nos nos salvosque facies. **N**unc igit ecce filii amon et moab et mos seyr per quos non concessisti filiis israel ut transirent: quoniam egrediebantur de egypto sed declinaverunt ab eis et non iterficerunt eos. **E**cce contrario agunt: et nuntiunt euangelio nos de possessione nostra quam tradidisti nobis. **D**eus noster ergo non indicabis eos: **I**n nobis quodcumque non est tanta fortitudo ut possimus huic multitudini resistere quae irruit super nos. **S**ed cum ignoremus quid agere debeamus: hoc solu habemus residui: ut oclos nostros dirigamus ad te. **D**omini vero iuda stabat coram domino: cum parvulis et uxoris et libris suis. Erat autem iaziel filius zachariae: filius banae: filius iehiel: filius mathanie levites de filiis asaph super quem facit spiritus domini in medio turbae et ait: Attende ois iuda et quae habitat in hierusalem et tu rex iosaphat. Nec dicit dominus vobis: Nolite timere nec paucatis hanc multitudinem. Non enim vestra pugna sed dei. **C**ras descendetis contra eos. Ascensuri enim sunt per clivum nos: et ierusalim hebreos. **D**icunt enim quod nos: et ierusalim hebreos. **V**el olla ideo dicitur sic: quod plurima ibi multitudine hostium regla est et idoneum ierusalem: et timor domini: quod de manifesto auxilio dei confortavit sperantibus: et incensus est alienigenis paucis undique.

Secundi Paralipo.

C. XXI

Coystice moabitide ammonite et ydumei paganos indeos et hereticos significat: q̄ gratia bellum exortat fide libus et religionē xpia nam auferre cōdēdit. **I**osaphat i-christi ppls non armis corpo ralibus t̄ spiritualib⁹ eos aggreditur itumā cordi deuotōe sp̄gnū querens auxilium.

Cenit ergo iosaphat zc. **H**anci doctores cū turba fide lum colligunt de ipo lijs hostiū quidqđ de pbisica ethica et logica legendo scribēdo et docendo veliter credi deūt p̄ sanctę trinitatis fidē in vnum totius ecclesie cōuertit: vt q̄ illi iniuste et inutiliter possidebāt: fideles vtiliter possidētes anima rū ad salutē possideat.

Vallis benedictōis. **H**umilitas ecclēsī vbi digne deo laudes reddunt. **Q**ui aut̄ q̄ttor enāgeliorū instruc⁹ dogmate per baptismi hæc qd̄ vni-

vobiscuz. **I**osaphat ergo et iuda et oēs hitatores hierlm ceciderūt pni i terrā corā dñō et adorauerūt eū. **P**orro leuitē de filijs caath et de filijs chore laudabant dñm deum israel voce magna in excelsū. **L**ucqz mane surrexisse: egressi sūt p deser tū thecū. **P**rofectisqz eis: stans iosaphat in medio eoz dixit. **A**udite me viri iuda et oēs hitatores hieru salē. **C**redite dñō deo vno: et securi eritis. **C**redite pphetis ei⁹: et cūcta eueniēt pspera. **D**editqz cōsilii populo: et statuit cantores dñi vt ladarēt eū i turmis suis. et antecede rēt exercitū. ac voce cōsona dicerēt. **N**ō fitemini dñō qm̄ bonus: qm̄ in eternū mīa eius. **L**ucqz cēpissēt lades canere: vt dñs isidias eoz in semetiplos filiorū sc̄z amon et moab et mōtis seir. q̄ egressi fuerāt pugnare cōtra iudā: et pcussi sunt. **N**āqz filiū amon et moab cōsurrere rūt aduersus hitatores mōtis seir vt iterficerent et delerēt eos. **L**ucqz hoc ope p̄p̄eirassēt: etiā i semetiplos versi mutuis cōcidere vulnerib⁹. **P**orro iuda cū venissz ad spelūcā q̄ respicit solitudinē: vidit pcul omne late regionē plenā cadaueribz: nec supesse quēqz q̄ necem potuisset euadere. **C**enit ergo iosaphat et oīs ppls cū eo ad detrahenda spolia moriōrū. **I**nueniēntqz iter cadauera variā suppellecitē. **V**estes quoqz et uasa p̄ciosissima: et diripuerūt ita vt oīa portare nō possent: nec p̄ tres dies spolia auferre p̄ magnitudine p̄de. **D**ie aut̄ q̄rto cōgre gati sūt i valle bñdictōis. **E**tēni qm̄ ibi bñdixerūt dñō: uocauerūt locū illū vallis bñdictōis vsc̄ i p̄sentē diē. **R**eversusqz ē oīs vir iuda et habitatores hierlm et iosaphat aī eos i hierlm cū leticiā magna: eo q̄ de-

disset eis dñs gaudiū de inimicis suis. **I**ngressiqz sunt i hierlm cum psalterijs et cytharis et tubis in domū dñi. **I**rruit aut̄ pauor dñi sup vniuersa regna terrorū cū audissēt q̄ pugnassz dñs cōtra inimicos isrl. **N**ieuitqz rgnū iosaphat: et p̄buit ei dñs pacē p circū itū. **R**egnauit igit̄ iosaphat sup iudā: et erat trigin taquinqz annorū cū regnare cēpisset. **V**iginti aut̄ et qnqz ānis regnauit in hierlm: et nomē matris eius azaba filia selachi. **E**t ambulauit i via p̄is sui asa. nec declinauit ab ea faciens qd̄ placitum erat coram dñō. verū tamē excelsa nō abstulit: et adhuc ppls nō direxerat cor suū ad dñm deū patrū suo. **R**eliqua autē gestorū iosaphat priorū et novissimorū scripta sunt i libro hieu filij anani: q̄ digessit i libro regū israel. **P**ost hēc inuit amicicias iosaphat rex iuda cuī ochozia rege isrl. **C**ui⁹ opa fuerut pessima: et p̄ticeps fuit vt faceret naues q̄ irent i tharsis: fecerūtqz classem i asiongaber. **P**rophetauit aut̄ eliezer filius dñi de maresa ad iosaphat dices: **N**ua habuisti fēdus cū ochozia: pcussit dñs opa tua. **C**ōtriteqz sūt naues nec potuerūt ire i tharsis.

C. XXI.

Oiosaphat cū p̄ibus suis et sepultus est cū eis in civitate dauid. **R**egnauitqz iorā filius eius p eo: q̄ habuit frēs filios iosaphat: azariā: iahiel et zacharia et michael et saphatiā. **D**ēs bi filiū iosaphat regis iuda. **D**editqz pater suis eis multa munera argēti et auri et pēlationes cū civitatib⁹ munitissimis in iuda. **R**egnū aut̄ tradidit ioram eo q̄ esset p̄mogenitus. **S**urrexit aut̄ ioram sup regnū p̄is sui. **L**ucqz

taten ecclesie puenit. ibi rite laudās et digne do coūfersans visionē p̄petue pacis cū lande et leticia sempiterna in trobit.

Post hēc inuit amicicias. **D**icuz est q̄ societas et amicacia iosaphat regis iuda cū regibus fama rie illos significat: qui de ecclesiā ad heretico rū societate trān̄t. **S**z h̄ societas abominabilis ē deo. **I**deo nanes eorum convertunt: q̄ dñs percutit opa eoz q̄ quidqđ in p̄fētis vitę nauigio cum hereticorum factōe et consilio agit: corā oculis dī displicere p̄bat. **U**nd Qui nō est meū: contra me est zc.

Omnes hi filii iosaphat. **I**mitatores lez opū ei⁹: fratre eō ioram semp in de tenora latente. vnde ipse ioram legitur eos interficisse cum princi pibus israel.

se ^sfirmass̄, occidit oēs frēs suos gladio: et quosdā de principib⁹ isrl **I**riginta duo annorū erat iorā cū regnare cepisset: et octo ānis regna uit in hierlin. **A**mbulauitq; i vijs regū isrl: sicut egerat domus achab. **F**ilia q̄ppe achab erat vxor eius: et fecit malū in cōspectu dñi. **N**oluit aut̄ dñs disp̄dere domū dō, ppter pactū qđ inierat cū eo. **E**t qz p̄misserat vt daret ei lucernā et filijs ei⁹ i oī tpe. **I**n dieb⁹ ill' rebellauit edō ne eis̄ subdit⁹ inde: et cōstituit sibi regē. **L**ūq; trāsiret iorā cū p̄ncipib⁹ suis et cūcto eqtatu q̄ erat secū. sur rexit nocte et p̄cussit edō q̄ circūderat se et oēs duces eqtatus eius. **A**ttamē rebellauit edō. ne eis̄ subditō iuda ysq; ad diē hāc. **E**o tpe et lobna recessit. ne eēt sub manu il lins. **D**ereliquat ei dñm deū patrū suorū. **I**nsp⁹ et excelsa fabricatus ē i vrbibus iuda: et fornicari fecit habitatores hierlin. et p̄uaricari iudā. **A**llatē sūt aut̄ ei litterē ab helia, p̄pheta i q̄bus scriptū erat. **H**ec dīc dñs deus dauid p̄ris tui: **O**m̄ nō ambulasti i vijs iofaphat p̄ris tui et i via asa regis iuda: s̄ icesisti p̄ ic regum isrl: et fornicari fecisti iuda et habitatores hierlin imitatus fornicationē domus achab: insp⁹ et fratres tuos domū p̄ris tui meliores te occidisti: ecce dñs percutiet te plaga magna cū pplo tuo. et filijs et vxori bus tuis. vniuersaq; substātiā tuā ^{sperfidie.} **T**u aut̄ egrotabis pessimo lāguore smentis. t̄ s̄ quoq; fōnnus vigor senis cox vteri: donec egrediant̄ vitalia tua per recordiā. desipiendo veracis sapie perdat in paulatim p̄ dies singlos. **H**uscita teleculū. ^{sperborū.} **U**it ergo dñs p̄tra iorā sp̄m philisti ^{s̄ denigratis i} norū et arabū. q̄ p̄fines sūt eti hōpi peccato. ^{s̄ consitentiū.} bus: et ascēderūt i terrā iuda et vstaauerūt eā. **D**iripuerūtq; cunctaz virtutum. ^{s̄ bone cōversatōis.} substātiā q̄iuentā ē i domo régis

^{s̄ fructus operatōis.} **S**ollicitudinē insuper et filios eius et vxores. nec carnalē. remāsit ei filius nisi ioachas: q̄ minimus natu erat. et sup̄ hēc oīa p̄cussit eū dñs alii lāguore isanabili. **L**ūq; dici succederet dies. et tpm spacia voluerent: duoz̄ annoz̄ expletus ē cīrculus. et sic lōga cōsumptus ē tabe: ita vt egereret viscera sua: lāguore pariter et vīta caruit. ^{s̄ desperatōis.} **M**ortuusq; ē i ifirmitate pessima: s̄ qz debuntur de libro videntū et cū iustū ī celesti regno nō scribuntur sed peribit memoria eoz et nō fecit ei ppls hm̄ morē cōbusiti et nomē eoz̄ non erit in memoria sanctorum. onis exeqas: siē fecerat maioribus eius. **I**rigita duoz̄ annoz̄ sūt cū regnare cepisset. et octo ānis regna uit i hierlin. **A**mbulauitq; n̄ recrē. et sepelierūt cū i ciuitate dō. **V**erū tamē nō i sepulcro regū.

redarguit. q̄ oīs dīni norū libroy autoritas tales reprobēdit. et me rito queritatis sue in crebat contestationib⁹ grauissimis.

C Et octo annis regnauit. **D**icit Jo rā octo annis regnasse et quadraginta vixisse. **F**iliū aut̄ eius ocho zia cū regnare cepisset fuisse q̄dragintaduo rum annoz̄. q̄ si ita ē duob⁹ ānis anteq; pa ter ipse nascere filium genuit. **H**ed hebrei dīcunt q̄ ioram qui xl̄ ānis vixisse describitur. et octo annis regnasse q̄ vixerit annos q̄dra ginta. et regnauit vi gintiocto. **A**nni enim octo qui ei in regno tribuunt. ipsi sunt qui bus regnauit antequā fratres occideret. cum adhuc incenter vixiret. **R**eliq; vero vīti anni quib⁹ postea regnauit ideo nō numerantur. q̄ in languore et tribulatiōe vixit. ideo q̄ filio eius tribuuntur q̄ nō amplius q̄ vīti tido rum annoz̄ hm̄ librū regum esse phibe tur. ne de numero summa anni remanentes in tpm cōputatōe errore facerent. **O**cho zias enī vixit triginta tribus annis. et vno tm̄ regnauit. **C**ollatio cī libri regū hūc questio ni solvēde magnum prestat auxilium.

C. XXII.

O Instituerūt autes hitatores hierlin ochoz̄ia filiū eius minimū regez̄ p eo. **O**m̄s ei maiores natu q̄ an̄ cū fuerāt. iterfecerāt latrones arabū q̄ irruerāt i castra. **R**egnauitq; ocho zias filiū iorā regis iuda. **Q**uadraginta annoz̄ erat ochozias cū regnare cepisset: et uno āno regnauit i hierlin: et nom̄ matris ei⁹ athalia filia amri. **G**z et ip̄e igrēsus ē per viā domus achab. **M**ater ei⁹ eius impulit cū vt ip̄e ageret. **F**ecit igrē malū in cōspectu dñi sicut domus achab. **I**p̄i enī fuerūt ei consiliarij post mortē p̄ris sui interitū eius. **A**mbulauitq; i cōsilij eoz̄. **E**t per rexit cū iorā filio achab rege isrl̄ in bellū cōtra azahel regez̄ syriē in ramoth galaad. **V**ulnerauitq; syri iorā. **Q**ui reuersus ē vt curaret in iezrael. Multas ei plagas accepit in sup̄dicto certamie. **I**git̄ azarias filiū iorā rex iuda descēdit ut iuicer̄ iorā filiū achab i iezrael egrotatē

Azarias. Qui superius ochozias. i. ap prebendes dom. a zarias. hoc adiutorium domi. Ideoq; sim hebreos nomine mutatus in melius ei: qd sim preceptum domini infirmum visitavit.

Adversus bieu. Hic significat principatum gentium quod christus tellinavit in sacrificia cimitate q prophetas et dominum prophetarum occidit. et apostolos predicta est ut eam digna vltione peiniret. et apbnū sacerdotum post aduentum christi destrueret. tē plumbis subueteret. et ipsa synagogā languore eoz suiente te regni culmine quasi iezabel precipitaret. et ipsius rectores interficeret.

Si quidē athalia. Athalia que sem davida conuabat extinguiere et regia stirpe te lere significat ipectate synagoge. q per nequitiam meū lemni christi insidiatur inexorabilis odio seuiens. q aliquā regnare videbat. cū legis ceremonias tpałis obfugiat. Interpretat̄ athalia tpałis domi. sed iasabet strenuitate q interpretat̄ satrū dñi. i. ecclie in q sunt vere delicie seruat̄. ias qui interpretat̄ me moria dñi. i. xps. in q est memoria nois dñi ne p crudelitate seuenitis interimat̄ i sanctis. qz nutriat̄ i domo ias de pontificis. q interpretatur dilect⁹ dñi. id ē xps. de quo pater ait. Hic est filius mens dictus i quo m. c. **L**vi⁹ domus ē ecclie vbi⁹ fide electorum manes quotidie facit augmentum corporis sui: vi i tempore iudicij. sceptrum regni et potentia extollat aduersum eos qui eoz deprimebant.

Voluntas quippe sunt dei aduersus ochoziam ut veniret ad iorā. Cunqz venisset et egredere cū eo aduersus bieu filium nāsi: quez vnxit dñus vt deleret domū achab. **C**ū ergo eneteret bieu domū achab: iuenit pncipes iuda et filios fratrū ochozie q misstrabat ei et iterfecit illos. **I**pz quoq; pquist̄ ochoziam cōphēdit latente i samaria: adductūq; ad se occidit. Et sepelierūt eū eo q eēt filius iasaphat: q q̄sierat dñm i toto corde suo. Nec erat vltra spes aliq; vt de stirpe quis regnaret ochozie. **S**i qdē athalia mater ei⁹ vidēs q moriūt eēt fil⁹ eius: surrexit et interfecit oēm stirpe regiā domus ioram. Porro iasabet filia regis tūlit ias filium ochozie: et furata ē eū de medio filiorū regis cū iterficeretur. **A**bscondit̄ cū cū nutrice sua i cubiculo lectulop. **I**asabet aut̄ q abscondit̄ eū erat filia regis vxor ioiadae pontificis soror ochozie. et id circa athalia n̄ iterfecit eū. Fuit ergo cū eis i domo dei abscondit̄ sex annis quibus regnauit athalia super terram.

Ecclie in libro regum scripta et exposita sunt. **P**roimo cōfortatus ioia da assumpsit cēturiones. azaria videlicet filium hieroboam. et hismael filium iohannā. Azaria quoq; filium obed. et maasiā filium adaię. et elisaphat filium zechri. Et in iūt cū eis ferdus. Qui circueuntes iudā cōgre gauerūt leuitas de cūctis vrbibus iuda. et pncipes familiarū isrl: vene rūtq; i hiebri. In iūt i gīt oīs multi tudo pactū i domo dñi cū rege. Dixitq; ad eos ioiada: Ecce fil⁹ regis regnabit sic locū ē dñs sup filios dñi. Iste ē ergo sermo quē facies. **T**ercia ps vīm q ueniūt ad sab

batū sacerdotū et leui tarū et ianito rum erit i portis: **T**ercia ho ps ad domū regis: et tercia ad portā q apella fundam̄ti. **O**mne ho reliquū vulgus sit in atrijs dom⁹ dñi: nec q̄sib; alius igrediat̄ domū dñi nisi sacerdotes: et q̄ misstrat̄ de leuitis. **I**psi tantum̄ igrediant̄ q sanctificati sūt: et omne reliquū vulgus obseruet custodias dñi. **L**euite at cū cūdēt regē h̄ntes singli arma sua. **E**t siq; ali⁹ igerus fuerit tēp lū in terficia. **H**incqz cū rege et itante et egrediēte. **F**ecerūt igitur leuite et vniuersus iuda iuxta oia q p̄cepit ioiada p̄tifex. **E**t assumpt̄ singuli viros q sub se erāt: et veniebat p̄ ordinē sabbati cū his q iā ipseue rat sabbatū. et egressi erāt. **S**i qdē ioiada p̄tifex nō dimiserat abire turmas q sibi p̄ singulas hebdomadas succedere et sueuerat̄. **D**edit̄ ioiada sacerdos cēturionibus lanças clipeosq; et peltas regis dñi. **Q**uod cōsecrauerat i domo dñi. **L**ostituit̄ oēm pplim tenetū pugiones a pte tēpli dexter a: vsq; ad partem templi sinistram coraz altari et templo per circūtum regis. **E**t eduxerūt filiū regis. et imposuerunt ei qdē in p̄tisq; additur diadema. et testioniu⁹. **D**ederūt̄ ei i manu eius tenendā legē: et p̄stauerūt eū regē. **U**nxit̄ eū ioiada ^{t̄ sinedoche p solo zacharia qui propheta erat quē poster idē ias occidit.} pontifex: et filii eius. impcatiqz sūt atq; dixerūt: Ulinat rex. **N**ō cū audisset athalia vocē. s. currētū atq; laudantiū regē: ingressa ē ad pplim i tēplū dñi. **C**ūqz vidisset regē stan tē sup gradū i introitu et principes turmasqz circa eū. oēm quoqz populu terrē gaudeat̄ et atq; clangētes tubis et diversi generis organis cōcinentē. vocēqz laudatiū. scidit vestimenta sua et ait: Insidię. insidię. Egressus autē ioiada ponifex ad

Super gradū Colūnam scz et basim quā p̄parauerat salomon et posuerat in me dio basilice habentes quinq; cubitos longitudinis et quīq; latitudinis. et tres in altū.

centuriones et principes exercitus
Dirxit eis: Educite illas extra septa
templo: et iterficiae foris gladio. Pre-
cepitque sacerdos ne occidere i do-
mo domini. Et ipso uerum ceruicibus ei-
man. Quod intrasset portam equorum
domus regis: iterfecerunt eam ibi.
Sed deo i lege dei i ipsum deum cuius minister
Depigit autem Ioiada sedes inter se
erat. Vniuersumque populum et regem: ut eet po-
pulus domini. Itaque ingressus est omnis
populus domum baal: et destruxit eas: et
altaria ac simulacra illius confre-
gunt. Marthaque sacerdotem baal
iterfecerunt aenarum aras. Constituit autem
Ioiada propositos i domo domini: et sub
manibus sacerdotum et levitarum: quos
distribuit deo i domo domini: ut offer-
rent holocausta domino sic scriptum est in
libro moysi: in gaudio et carnis iu-
xta dispositorem dauid. Constituit
quocumque ianitores in portis domus
domini: ut non ingredere ea imundus
in omni re. Assumpsitque centuriones
et fortissimos viros ac principes po-
puli ac omne vulgus terrae: et fecerunt
descendere regem de domo domini et intro-
ire per mediun portae superiores i domum
regis: et collocauerunt eum i solio rega-
li. Letatusque est omnis populus terre: et
urbis queuit. Porro athalia iter-
facta est gladio.

C. XXIII.

Eptem annoi
erat iudas cum regnare ce-
pisset et xl annis regnauit i hierusalem
Nomem misericordiam eius sebia et versabeg
fecitque quod bonum est coram domino cunctis
diebus ioiadae sacerdotis. Accepit
autem ei ioiada uxores duas: de quibus
genuit filios et filias. Postquam pla-
ciuit iudas ut instauraret domum domini
Congregauitque sacerdotes et levitas
et dixit eis: Egressim ad ciuitates
iuda et colligite de vniuerso israel pe-

cuniam ad sartatecta templi dei vestri
per singulos annos: festinatoque hoc
facite. Porro levitas egere hoc ne-
gligetur. Uocabuitque rex ioiada per
tempore et dixit ei: Quare non fuit tibi cu-
re ut cogeres levitas inferre i iudea
sive qua in exodo quado uulnus summa si-
et hierusalem pecuniamque constituta est a
litorum israel iuxta numerum dabut singuli precium per
moysen seruus domini: ut inferret ea omnis
a iabus suis domino tecumque in exodo ut poniimus
multitudinem israel i tabernaculo testi-
monium: Athalia autem ipsissima et filii
eius destruxerat domum domini: et de
vniuersisque sacrificata fuerat templo
domini ornauerat phanum baalum. Pre-
cepit ergo rex et fecerunt arcam: posue-
runtque ea iuxta portam domini fornicatus
Et predictum est i iudea et hierusalem: ut de-
ferret singuli pecuniam domino: quod consti-
tuuit moyses seruus dei super omnes
israel i deserto. Letatiisque sunt cuncti per
tempores et ois populus et ingressi conuulerunt
in arcam domini atque miserunt: ita ut iplete
ret. Quod tamen esset ut deferreret arcam
coram rege et manus levitarum: vide-
batur enim multa pecunia: ingeriebatur
scriba regis et quem primus sacerdos
constituerat: effundebaturque pecunia
que erat i arca. Porro arcam reporta-
batur ad locum suum. Hicque faciebat per
singulos dies. Et congregata est i fini
divini verbi: Christus rex et sacerdos.
ta pecunia quam dedecit rex et ioiada
dispensatoribus euangelio qui tritici mensuram de
hunc que erant opibus domus domini.
spontaneus hunc qui operatur in domo domini.
At illi producabant ex ea cestores lapi-
dui et artifices opem singulorum: ut i-
stauraret domum domini: fabros quo-
que ferri et eris. ut quod cadere ceterat
fulcirent. Egeruntque hi qui operabantur in
industrie: et obducebant parietum cica-
trix per manus eorum: ac suscitauerunt
domum domini i statu pristinum: et firmaverunt
eam stare fecerunt. Quod cōplessum est oia
opera et uulerunt coram rege et ioiada re-
liquam pte pecuniam: de quod facta sunt
qui apud sunt ad copienda diuina munera et ex-
ercenda dei ministeria.
vasa templi i misteriū ad holocausta

operum significat. In
terpretatur enim dominus robur
hic doctozibus mandat
ut accipiant oem pecu-
niā: quod a heteronibz
offerunt in domum dei.
quidqz sacerdos a sanctis sci-
entis spiritualis vel bone
operationis collatum est i
thesaurum domini: ut per predicti
catorum officia ad istau-
ratorem spiritualis templi
coferatur: ut quidqz in
venit per errores scismatum
vel per vicia Iesu restau-
rent: ne per negligentiā
doctorum pereat audito-
rum multitudo.

Et filii eius z. Non per filios tunc ha-
buerit: quia obozia
mortuo eo quod non habue-
rat filium: omne semene
giru iterficere molita
est: sed filios eius sacer-
dotes ydoloy nominat
que templum spoliavant
et ex ornamentis eius ydo-
la sua exornauerat: se-
pe enim filii imitatores
dicuntur.

At illi cōduce-
bant z. Hoc faciunt
apostoli quod per subiectos si-
bi discipulos habentes
in semina per mundum
spaserunt: ut oparios
voluntati dei ydoneos
in auditorebus perficerent
quorum alij fabricant li-
gna cum se et sibi obedi-
entes ligna fruicera i
domo dei preparant.
Alij sartatecta quod que
per heresim vel scismata
rupta fuerat regreditur
Alij sara cedunt cum
duros corde et incredu-
los fortiter increpat.
alij metallia ferri et eris
cum robur fidei et con-
fessione catholicis veri-
tatis ab uno quoque ex-
petant ut impleatur do-
minus dei. Juxta illud.
Unicus enim data est
gratia mensuram dona-
tionis Christi.

Celiquinā partē
pecuniae de qua z.
Videtur cōtrariū quod
legitur i libro regum.
veritatem non siebat ex
eade pecunia hydria
templi et fuscinulg z. Is
non hic de quod de eadem
pecunia quod offerebatur
a populo i templo domini
ad instauratorem domini
dei facta fuerint sacra
vasa in ministerium tem-
pli et ad holocausta: sed
de reliqua pte pecuniae

Id est de ea q̄ alij dona
tionib⁹ collata fuerat.
Potuit enī fieri vt in
diversis temporib⁹ pe-
cunia oblate diuisa fa-
ctur a materia p̄berent
sicut alia ē doctrina q̄
rudes imbuunt ad
fidē alia qua perfecti
instruunt ad plenitū
dinem.

Et facta est ira
domini z. Tradidit
hebrei principes iuda
rege vt dñm adorasse.
z illū libenter accepisse
Vnde nimis dñm of
fendit. z subito expus
est irā quā meruit. Ob
hanc etiā culpā hero
des legiē in actib⁹ apo
stolor⁹ ab angelo per
cussus.

Zachariā filiū
ioiade. **D**ns i euangeliō
zachariā inter tē
plūm z altare occisi⁹
memorans filiū bar
achie dicit: quē p̄fens
hystoria testaē filium
fuisse ioiade. **S**ed alij
zachariā filium bara
chie dicit: qui in duo
decim pp̄his vndeici
mus est. patrisq̄ nōm
cōsentit in eo. **I**z vbi
occisus sit iter tēplūm
z altare scripta nō do
cet: maxime cū tēplūm
eius vix rūm tēplūm fu
erint. **A**lij zachariam
patrē iobis intelligi vo
luit ex q̄busdā apoci
forū somnijs appro
bates q̄ p̄pterea occi
sus sit: q̄ p̄dicant ad
uentū salvatoris. hoc
q̄ de scripturis nō ha
bet autoritatē eadē fa
cilitate cōtēnitur qua
p̄bae. **A**lij istū voluit
zachariā esse q̄ occisus
sit inter templūm z alta
re a iōas rege: sic regū
narrat hystoria: s̄z ob
serndūm q̄ iste zacha
rias nō sit filius bara
chie s̄z ioiade. cū ergo
zachariā teneamus et
occisionis cōsentiat lo
cus. queramus quare
dicitur filius barachie
z n̄ ioiade. barachias
benedic̄ dñi dī: z sa
cerdotis ioiade iusti⁹.

Thee ingenii capacitatē vel dilectorib⁹ latitudi
phiale quoq̄ z cetera vasa aurea
nem significat.
Et offerebantur holo
causta i domo dñi iugiter cunctis
q̄ si tēpus presentis vite i sancte trinitatis fide
diebus ioiade. **H**enuit ioiada ple
cū bonoz operū perfectōe cōplemūs ad eternam
nus dierū z mortuus ē cū centum
beatiudinē que ē dextera dei peruenimus.
z triginta esset annoz. **S**epelierūt
q̄ eū in cūitate dāvid cū regibus
q̄ populū dei cūctis diebus sacerdoti sui bene
eo q̄ fecissz bonū cū isrl z cū domo
rexit z ad cultū dei instruit.
Postq̄ at obiit ioiada egressi
sunt p̄ncipes iuda: z adorauerunt
regē. **N**ui delini⁹ obsequi⁹ seorū
acq̄enit eis. **E**t dereliquerūt tēplūm
dñi dei patrū suo: seruierūtq̄ lu
cis z sculptilib⁹: z facta ē ira dñi
cōtra iuda z hierlin. ppter hoc pec
catū. **M**ittebatq̄ eis pphetas: vt
reuerterent ad dñm: quos prestan
tes illi audire nolebāt. **S**pūs ita
q̄ dñi induit zahariā filiū ioiade
sacerdotē: z stetit i cōspectu pplū et
dixit eis: **H**ec dicit dñs: Quare
trāsgredimī p̄ceptū dñi. qd̄ vobis
nō pderit: z dereliq̄stis dñm vt de
relinq̄ret vos. **N**ui cōgregati ad
uersus eū miserūt lapides iuxta re
gis iperiu. i atrijs dom⁹ dñi. **E**t n̄
est recordat̄ iōas rex misericordiē
quā fecerat p̄ illius ioiada secū: s̄z
iterfecit filiū ei⁹. **N**ui cū morerēt
ait: **V**ideat dñs z regrat. **L**ūq̄ euo
lūtus esset ānus: ascendit cōtra eū
exercitus syrię. **V**enitq̄ in iuda et
hierlin. z iterfecit cūctos p̄ncipes
ppli: atq̄ vniuersā p̄dam miserūt
regi i damascū. **E**t certe cū q̄ modi
cū venisset numerus syro: tradi
dit dñs in manib⁹ eoz vniueria
multitudinē: eo q̄ reliq̄sset dñm
deū patrū suo. **I**n iōas quoq̄ ig
nominiōsa exercere iudicia: z ab
eunte dimiserūt euz i languorib⁹
magnis. **R**urrexerūt aut̄ cōtra eū
serui sui i vltōz sanguis zaharię fi
lii ioiade sacerdotis: z occiderūt eū

Selecto suo z mortu⁹ ē. **S**epelierūt
q̄ eū i citate dō: sed nō i sepulcris
regū. **I**nsidiati ḥo sūt ei zabath fi
li⁹ semath āmonitidis z iozabath
filii semerith moabitidis. **P**orro
filii eius ac summa pecunia q̄ aduna
ta fuerat sub eo. z instauratio do
mus dei scripta sūt diligētius in li
bro regū. **R**egnauit at amasias fi
lius eius p eo.

C. XXV.

Viginti quiq̄
anno erat amasias cū
regnare cepissz. z viginti nouē ānis
regnauit i hierlin. **N**omē matris
opinione hoīm qui
eius ioiaden d̄ hierlin. **F**ecitq̄ qd̄
videbant z laudabant.
bonū ē i cōspectu dñi: verūtamē n̄
i corde pfecto. **L**ūq̄ roboratū sibi
vider et iperiu. ingulauit seruos q̄
occiderāt regē patrē suū: sed filios
ez nō iterfecit: sic scriptū ē i libro
alias vbi prece. oō. oīces. Non occident
legis moysi. vbi p̄cepit dñs ne oc
cideren̄ p̄es p̄ filiis. neq̄ filiū p̄
p̄ibus suis: s̄z vnuſq̄s i peccato
suo moriet. **L**ōgregauit i ḡ amasi
as iuda: z cōstituit eos p familias
tribunosq̄ z cēturiones i vniuerso
iuda z beniamin. **E**t recensuit a vi
ginti ānis z surū. inuenitq̄ trigin
ta milia iuuēnū q̄ egredere ad pu
gnā: z tenerēt hastā z clipeū. **M**er
cede quoq̄ p̄durit de isrl cētū mi
lia robustoz cētū talentis argēti.
Venit aut̄ hō dei ad illuz. z ait: **D**
rex ne egredias tecū exercitus isrl.
Nō ē enim dñs cuz isrl. z cūctis si
de quo hieroboam. quasi nec cū subditis nec
cū prilaus dominus est.
Ihs lephraim. **O**si putas i roboze
s̄cē tribū qui ydois colebant z deo abomina
exercitus bella cōsistere: supari te
biles erant.
Faciēt dñs ab hostibus. **D**ei q̄ppē
est z adiuuare z i fugā conuertere.
Dixitq̄ amasias ad hominiez dei:
Quid ergo fiet de cētū talētis q̄
dedi militibus isrl. **E**t r̄ndit ei hō
di: **D**abet dñs vñ tibi dare possit

cia. hebrei noīe mon
strat. In enangeliō q̄
vtuntur nazareni pro
filio barachie filius io
tade legit. simpliciores
fratres inter ruinas tē
pli z altaris vel i por
taū exiūb q̄ sylōam
dicunt rubra sara mō
strantes zahariā san
guine putat esse pollu
ta.

Insidiati vero
sunt ei. Merunt he
brei ammonitas z mo
abitas insidiatos esse
regi ioas. p̄ multa ne
ce zaharie ad exagge
randaz maliciā israeli
tarum qui vlcisci nolu
erūt sacerdotē dei quē
vindicauerūt filii alie
nigenarum.

multo his plura. Sepauit itaqz amasias exercitu q̄ venerat ad eū ex ephraim ut reuertereſ i locū suū At illi cōtra iudā v̄hemēter irati: reuersi sunt i regioneſ suā. Porro amasias cōfidēter eduxit pplim suū z abiit in vallē salinā. Percussit q̄ filios seir decē milia. z alia decē milia viroꝝ ceperūt filii iuda: z ad duxerūt ad p̄cipiū cuiusdā petre: p̄cipita uerūtq̄ eos de sumo i p̄ceps: qui vniuersi crepuerunt. At ille exercitus quē remiserat amasias ne secū iret ad p̄liū diffusus est i ciuitatib⁹ iuda a samaria usq; be thoron. Et iterfectis tribus milib⁹ diripuit p̄dā magnā. Amasias quo q̄ post cēdem ydumq; z allatos t̄ s̄r sc̄d̄ hebreos cū precipitareñ duodecim m̄ deos filioꝝ seir statuit illos i deos lia de petra. yola responderūt illos ideo interie sibi: z adorabat eos: z illis adoleſtoſq; in cultu eoz negligentes fuerunt.

bat licensuꝝ. Quaobrē iratus dñs t̄ s̄r eleazar filiu dodai auunculi eius sicut he cōtra amasias misit ad illā p̄pheta b̄ci tradant.

q̄ diceret ei: Sur adorasti deos q̄ n̄ liberauerūt pplim suū d̄ manu tua:

Lūq; h̄ec ille loquereſ: respōdit ei: Salias num. Nunqđ cōſiliarius regis es? Qui esce ne iterſiciā te. Descēdēſq; pro pheta: scio inq̄t q̄ cogitauerit dñs occidere te: q̄ z fecisti hoc malū. et insup n̄ acq̄euisti cōſilio meo. Igit amasias rex iuda inito pessimo cōſilio misit ad ioas filiu ioachaz filii iehu regē iſrl̄ dicēſ: Veni videam⁹ nos mutuo. At ille remisit nūcios dices: Carduus q̄ ē i libano misit ad cedru libani dices: Da filia tuā filio meo vxorē. Et ecce bestiq; que erāt i silua libani trāſierūt z cōcul cauerūt carduū. Dixisti: Percussi edō z idcirco erigīt cor tuū in supbiā. Hede i domo tua: Sur maluz aduerlū te puocas vt cadas z tu z iudas tecū: Noluit audire amasias eo q̄ dñi ess̄ voluntas. vt trade

Scio inquit p̄co do. Qui nemine vult perire. sed eī qui in peccato p̄seuerat iusto iudicio dānat. Ergo amasias perīt. q̄ admonitus p̄ p̄bam vt ager p̄niam. non obedit: sed usq; ad finē permanebat.

Carduus qui ē i libano. Hanc similitudi nem inuit q̄ amasias nobilissimis ortus natālibo de stirpe danid veniūs ppter ydolatrie feditatem degens. et vilis factus ppterā menſurā nō cōſiderat. sed ultra modū ſugbię ſuſe eleuat.

t̄ vel ut. ref in manib⁹ hostiū. ppter deos edō Ascēdit igiſ ioas rex iſrl̄: z mutuos ſibi p̄ buere conspectus. Amasias at rex iuda abiit i bethsames iude lis i tribu beniam. altera bethsames ē i tribu ne Corinuſq; iudas corā iſrl̄: z fugit i tabernacula ſua. Porro amasias rege iuda filiu ioas filii ioachaz cepit ioas rex iſrl̄ i bethsames z adduxit in hierlm. Destruxitq; muros eius a porta ephraim usq; ad portā an guli q̄ dringētis cubitis. Omne quo q̄ aurū z argenti z vniuersa vasa q̄ repgerat i domo dñi z apud obe dedom. i theſauris etiā dom⁹ regie necnō z filios obſidū reduxit i samariā. Vixit autem amasias fili⁹ ioas rex iuda postq; mortuus ē ioas filius ioachaz rex iſrl̄ q̄ndecim annis Reliq̄ ho ſermonū amasie priorū ac nouiſſimoꝝ ſcripta ſūt i libro regū iuda z iſrl̄. Qui poſtq; recessit a dño tetenderūt ei iſidas i hierlm.

Lūq; fugiſſ lachis: miserūt z iterfe t̄ s̄r deos edom qui in equis porta bantur adorauit nō ſuper humeros hoīm q̄ neglexit ſeruire cerūt eū ibi. Reportantesq; ſuper deo iſrael. cuius muſteria ſuper humeros patriar equos ſepelierunt eū cū patribus ebarū porta bantur.

C. xxvi.

O Rnis autem po pulus iuda filiu ei⁹ oziā annoꝝ xvi. conſtituit rege p̄ patre ſuo amasias. Ipſe edificauit abilat z reſtituit eam diſtioni iude: poſtq; dormiuit rex cū patribus ſuis. Se decim annoꝝ erat oziā cū regna recepiffet: z q̄ndigint duobus annis regnauit i hierlm. Nom̄ m̄ris eius iecelia de hierlm. Fecitq; qđ erat rectū i oculis dñi iuxta omia q̄ fecerat amasias p̄ eius: z exquisi t̄ s̄r hunc auint eſſe filiu zacharie filii iōiāde qui poſt mortē patris natus z ob hoc patris nomen uit dñm i diebus zacharię intelli ſortitus: est intelligens enī ppter ſacerdotium vi gentis z vi deitū dñm. Lū reſreret deū: direxit eū i omib⁹. Deniq;

Bethsames. In regū dicit bethsames eſſe oppidum iude: q̄a p̄inet ad regnū iude: id ē ad dias tribus quib⁹ iparabat dom⁹ dauid: ſed fīm ſitū lo corū p̄inet ad tribum beniam.

Et apud obedē dom⁹. Quia nō ſolū vasa abſtulit q̄ in domo di repperit: ſed enā illa q̄ obſeruabat ianitores z custodes tēpli. In regū autē legi: q̄ dauid elegit de filiis obedē. lxxij. ad ministrandū in domo di z ad custodiā tēpli.

Qui poſtq; recessit. Ex quo pphē cōſilium non audiuit neq; ad dñm conuerti voluit cōiuratio ſparata eſt z dilata donec ad cōſummatōem perueniret.

Ozias. Qui et azarias ozias iterptat virtus dñi. azarias auſilium dñi: q̄ ppter rete egit: diuina ope ad ſuſta plurima bella ſeliciter cōmifit: z te hō ſtib⁹ triūpbauit. Sed priuſquā p̄ ſupbiā illicta rēptant: lepra percussus: noīs z bonoris fuſcanit dignitatē excludit a poplo usq; ad diez moriū.

Secundi Paralipo.

C XXVII.

Super portam vallis. **H**ec est porta ephraim quaz superius destructa esse retulit a iudas rege isrl. **N**oluit autem scriptor historie nomine ponere in edificando. qd posuit i de struendo: et quod ephraim ydolis imolabat et cum iudas rege suo hoc portam destruxerat i edificato ipius. ppter vero cabulo non meruit nominari sed nomine vallis dicitur. **A**pter aucto*s* sui humiliatione et vitalitate hinc in esdra dicitur et portae vallis edificauit annos et habitatores sanoc. **D**e hac autem porta et de alijs portis hierlm in esdra sequentes bedam abunde dividimus.

Hec cum robora tua. Fuit ozias primo iustus et fecit rectum in conspectu domini. Unde et hostes vicit et multos populos i impio suo habuit. **D**ic qd uixit zacharias sacerdos cognomino intelligens pluvit tecum cum omni generatione servies in templo. **O**z postquam zacha rias obiit volens per se offerre tonaria sacerdotum dignitate non tam pie quam audacter iuasit nec reclamantibus lenitatis et sacerdotibus obediuit. Unde leprosa i fronte passus est quia sacerdos ari lamina protegebat quia i ezechiele iubet dominus ihau littere impressione signari.

Ingressusque est templu. Quia idutus stola sacerdotali instanti soleni festiuitate intravit i templu ad altare aureum oblaturus incensum fumose phum. **U**nde ante cunctatem in loco qui dicitur scissa est media pars montis ad occidente et sua volubilitate per quatuor stadia procedens ad orientalem restitit motu ita ut vias clauderet et regias urbes oppimeret. **N**oluit hebrei i anno vigesimo quinto ozias hoc accidisse cui reliqui anni sunt vigintiseptem. Regnauit autem annis quinquaginta duobus.

Regnauit ozias an-

egressus est et pugnauit contra philistium et destruxit murum geth: et murum iamnis murumqz azotii. **E**dificauit quoque opida in azoto et philistium: et adiuvuit eum deus contra philistium et contra arabes qui habebant locum esse dicunt qui i genesi gerara dicitur regna i gurbaal. et contra amonitas apparet abimelech: et rbi peregrinus est abram cum debantque munera amonite ozias: et diuulgatus est nomine eius usque ad iutro igypti. ppter crebras victorias. **E**dificauitque ozias turrem i hierlm super portam anguli. et super portam vallum et reliquias in eodem muri latere: firmauitque eas. **E**xtruxitque etiam turrem in solitudine: et effodit cisternas plurimas. eo quod haberet multa pecora tam i capestribus quam i heremis vastis atque vineas quoque habuit et vinitores i montibus et i carmelo. **E**ratque homo agricultore deditus. Fuit autem exercitus bellatorum eius quod precedebant ad puglia sub manu iehiel scribere manusque doctoris: et sub manu anniae que erat de ducibus regis. **D**isposuit numerus principum per familias virorum fortium duo milia. dc. et sub eis uniuersus exercitum trecentorum et septem milium quingentorum que erant apti bellare et per regem contra aduersarios dimicabant. **P**repauit quoque eis ozias. i. cuncto exercitu clipeos et hastas et galcas et loricas arcusque et fundas ad iaciendos lapides: **E**t fecit in hierlm diversi generis machinas quas i turribus collocauit et i angulum murorum ut mitterent sagittas et sara gradiam. **E**gressusque est nomine eius percutio auxiliare ei dominum et corroborare illum. **H**ec cum roboretur esset eleuatus est cor eius i interitum suum: et neglexit dominum deum suum. **I**ngressusque est templum dominum: et adolere voluit i censu super altare thymiamatis. **S**tatiqz ingressus est per eum azarias sacerdos et cum eo sacerdotes domini octoginta vi-

ri fortissimi restiterunt regi atque dixerunt: Non est tu officium ozia ut adoleas i censu domini: sed sacerdotum. **D**oc est filius aaron quem consecrati sunt ad huiuscemodi mysterium. **E**gredere de sanctuario ne contempseris: quod non reputabis tibi i gloriam a domino deo tuo. **I**ratuusque est ozius et tenet in manu thuribulum ut adoleret i censu: minabat sacerdotibus i domo domini super altare thymiamatis. **L**iquis sperat enim eum azarias pontifex et omnes reliquias sacerdotes viderunt lepram i fronte eius: et festinato expulerunt eum. **H**ec et ipsi perterritus accelerauit egredi: eo quod sensisset illico plagam domini. **F**uit igitur ozias rex leprosus usque ad die mortis suae: et habitauit i domo separata plenus lepra: ob quam electus fuerat de domo domini. **P**orro ioathan filius eius rexit domum regis: et iudicauit populum terrae. Reliquum autem sermonum ozias propter novissimum per scriptum ysaia et amos prophetam. **D**ormiuitque ozias cum priibus suis et sepius i agro regali sepulcrorum eo quod esset leprosus. **R**egnauitque ioathan filius eius pro eo.

C. XXVII.

Triginta quique annoque erat ioathan cum regnare cepisset: et sedecim annis regnauit i hierlm. **N**omen eius erat qd subdatus estne pacis visione acquisitum. **H**ierusalem filia iadoc. **F**ecitque quod i cunctu erat coraz domino iuxta oiam quod fecerat ozias per eius: excepto quod non est ingressus i templum domini: et adhuc populus delinqebat. **I**pse edificauit portas domus domini excelsam et i muro ophel multa costruxit. **U**rbes quoque edificauit i montibus iuda: et i saltibus castella et turrem. **I**pse pugnauit contra regem filium ammon: et vicit eum. **D**ederuntque ei filii ammon i ipso illo centu talenta argenti: et decem milia choros tritici: ac totidem choros

nis quinquaginta duobus quod apud latinos amilins apud atbenenses agamemnon imperabat. **Q**uo mortuo videt ylalias visionem sicut ipse testatur eo se ipsum quod non romulus romani imperij conditor natus est.

Con agro regali sepulchrum. Non i regali bus sepulturis non in civitate davidi. **H**eretici enim atque schismati in digni sunt societas et communione sancte ecclesie nec memoria eorum iter catholicos habent quod erroribus maculati et vicis squallidi ab eorum consortio separantur.

C. XXVII. **V**igili qui anno rum. In principio et in fine annos ioathan enumerat: quod sic iustitia capit usque ad fines persenerant. **N**on tempore eius laude digna predicantur.

Ipse edificauit portam. **Q**uod iacit apollo speciosa secundum hebreos et ab eis porta ioathan: quod ipse edificauit eam usque hodie nuncupatur.

Ophel. **T**um erat non longe a templo mire altitudinis. **N**on ophel i tenebrarum vel nubilum nomen accepit. **B**ut autem i zacharia scriptum est tum turris gregis nebula filius syon in hebreo habet turris ophel.

Tum ophel eminentia scriptura significat: quod i historia sua data synaxis sensus capit inter nubila conditum scilicet magitudinem ab oculis hominibus absconditum. **N**on posuit tenebras latibulum suum.

Ioathan cuius vita laudat xpm significat: de quod dicitur. **M**agnus dominus et laudabilis natus est. **I**nterpretatur enim ioathan consummatus vel perfectus: et de ipso dicit apostolus. **E**t consummatus factus est omnibus obtentantibus sibi causa salutis etenim est. **I**pse costruxit portas domus domini excelsam et mysterium sue incarnationis mirabilis potentia efficit: qui dicitur

Secundi Paralipo.

se ait. **E**go sū hostiūz
q̄ me si quis introierit
salvabitur. **H**ec porta
excelsa vocat: de qua
psalmista ait. **E**xcel-
sus sup oēs gentes do-
minus ēc.

bordei. **H**ec ei p̄buerū filij āmon
i anno secūdo z tercio. **S**orrobora
tusq; ē ioathā eo q̄ direxisset vias
suas corā d̄ nō deo suo: **R**eliq̄ aut̄
sermonū ioathan: z oēs pugnē ei⁹
z oīa opa scripta sunt i libro reguz
isrl z iuda. **C**ligintiq; ānoz erat
cū regnare cepisset. z sedecim ānis
regnauit i bierlm. **D**ormiuitq; ioa-
than cū p̄ibus suis: z sepelierunt
eum in ciuitate dauid. et regnauit
achaz filius eius pro eo.

XXVIII.

Vi ḡnti anno
rū erat achaz cū regna-
re cepisset: z sedecim ānis regnauit
i bierlm. **N**ō fecit rectū i cōspectu
dñi sic dauid p̄ ei⁹: sed ambulauit
i vīs regū isrl. **I**nspū z statuas su-
dit baalim. **I**pse ē q̄ adoleuit icen-
sum i valle bennō: z lustrauit filios
suos i igne: iuxta ritū gentium q̄s
iterfecit dñs i aduentu filioz isrl.
Sacrificabat quoq; z thimiam a-
succēdebat i excelsis z i collibus:
z sub om̄i ligno frōdoso. **T**radidit
q̄ cū dñs de⁹ eius i manu regis si-
ri⁹: qui pcussit cū magnāq; p̄dam
cepit de eius iperio: z adduxit i da-
mascū. **M**anibus quoq; regis isrl
traditus ē: z pcussus plaga grandi
Occiditq; phace⁹ fili⁹ romeli⁹ de-
i uada centū viginti milia i die uno
om̄s viros bellatores: eo q̄ reliq; sent
dñm deū patrū suo⁹. **E**odem
tempore occidit zechri vir potens ex
ephraim maasiā filiū regis z ezricā
ducē dom⁹ eius: helchanā quoq;
secundū a rege. **L**eperūtq; filiū isrl
de frib⁹ suis ducēta milia mulie⁹
puero⁹ et puellarū: z ifinitā p̄da⁹
Pertulerūtq; eā i samariā. **E**a tē-
pestate erat ibi, ppheta dñi nomie
obed q̄ egressus obuiā exercitui ve-
nienti i samariā. dixit eis: **E**cce ira

C XXVIII.

tus dñs deus patrū vestrop̄ z tra-
iudā: tradidit eos i manib⁹ vestris
et occidistis eos atrociter. ita vt ad
cclū ptingeret vīa crudelitas. **I**n-
sup filios iuda z bierlm. vultis vo-
bis subūcere i seruos z ancillas:
qđ nequaq; facto opus ē. **P**ecca-
stis enī sup hoc dño deo vīo. **G**z
audite p̄siliū meū: z reducite capti-
uos quos adduxistis d̄ fratribus
vīs: qđ magnus furor dñi iminet
vobis. **H**eterūt itaq; viri d̄ prin-
cipibus filioz ephraim. azarias fi-
lius iohannā. barachias filius mo-
sollamoth: ezechias filius sellū. et
amasias fili⁹ hadali cōtra eos qui
veniebat d̄ p̄lio. z dixerūt eis: **N**ō
introducetis huc captiuos: ne pecce-
mus dño. **Q**uare vultis adūcere
sup peccata nostra: z vetera cumu-
lare delicta? **G**radē q̄ppe peccatum
est: z ira furoris dñi iminet sup isrl.
Himiserūtq; viri bellatores p̄dā:
z vniuersa q̄ ceperāt corā principi-
bus z om̄i multitudine. **H**eterūtq;
viri quos supra memorauimus. z
apprehēdentes captiuos om̄esq;
q̄ nudū erāt vestierūt d̄ spolijs. **L**ū
q; vestiſſent eos z calciaſſent z reſe-
ciſſent cibo z potu: vniuersi quoq;
pter laborem. z adhibuiſſent eis
curā. quicūq; abulare nō potuerāt
z erāt ibecillo corpe. iposuerūt eos
iūmētiſ ſadduxerūt biericho ciui-
tate palmarū ad fratres eo⁹. **I**psi
quoq; reuersi ſūt i samariā. **T**pe
illo misit rex achaz ad regē assyrio-
rum postulās auxiliū. **V**enerūtq;
ydumēi z pcusserūt multos ex iuda
et ceperūt magnā p̄dā. **P**hilistijm
quoq; diffusi ſūt p̄ vrbes cāpēſtres
et ad meridiem iuda. **L**eperuntq;
bethsames et abilon et gadiroth:
Hoch quoq; et thānam z ganzo
cū viculis suis. et hitauerūt i eis.

tes cultū diuinum pre-
bent simulacris z fru-
ctū vteri sui. i. effectū
prae cogitatōnis de-
monis immolat igne
zeli. **D**mes enī adulte-
rantes quasi clibanus
corda eorum.

Secundi Paralipo.

C XXVIII.

Dumiliauerat ei dñs iudā ppter achaz regē iu da eo q nudasset eū auxilio: t cōtēptui habuisset dñm. Adduritq cōtra eū theglaphala sar regē assirioꝝ q t afflixit eum: t nullo resistēte vastauit. Igīt achaz spoliata domo dñi t domo ſgū ac pncipū: dedit regi assyriorū mune ra: t tñ nibile ei p̄fuit. Inſup t tēpe angustie ſuę auxit p̄temptū i dñm. Ipe per se rex achaz imolauit dñs damasci victimas p̄cussorib⁹ ſuis t dixit: Dñ regū syrię auxiliant̄ eis quos ego placabo hōſtīs: t adēt mihi. Cū ecōtrario ipſi fuerint rui ne ei t vniuerso isrl. Direptis itaq achaz oībus vasis dom⁹ dei atq cōfractis. clausit ianuas tēpli dei: t fecit ſibi altaria i vniuersis angul hierlin. In oībus quoq vrbibus iuda exstruxit aras ad cremanduz thūs: atq ad iracundiā p̄uocauit dñz deū p̄m ſuoꝝ. Reliq āt ſmo nū eius p̄oꝝ t nouiſſimooꝝ et oīm opm ſuoꝝ ſepta ſūt i libro regū iu da t isrl. Dormiuitq achaz cū p̄i bus ſuis: t ſepelierūt eū i ciuitate ſnō est dignum hereticos cū catholicis i futuro hierlin. Neq̄ enī reſeperat eū i ſequiſſere qui ab eis hic diſcordat fide t opere. pulra reguꝝ isrl. Regnauitq eze chias filius eius pro eo.

C. XXIX.

Titur ezechī as regnare cepit cuꝝ vi ſintiſq̄ eſſet annoꝝ: t vigintino uē annis regnauit i hierlin. Nom t hunc aſerūt hebrei posibum filium fuſſe m̄ris ei abia filia zacharię. Fecit zacharię pphete t ſacerdotis quēioas iterfecit. Qd̄ erat placitū i cōſpectu dñi iu xta oia q ſecerat danid p̄ ſuꝝ. Ipo anno t mēſe primo regni ſui aguit valuas dom⁹ dñi: t iſtaurauit eas. Adduritq ſacerdotes atq leuitas t cōgregauit eos i partē orientalē. alias plateā. Rel ad eos. Dixitq eis: Audite me leuitę t ſa ctificam. Undate domū dñi dei patrū uestroꝝ: et auferte oēm imū

Epſo anno et mēſe zc. Nō aliter imitareſ danid patrē ſuꝝ qui ab iſtantia do deditus i principio regni ſui cultū di magni ſicanit. Moraliter aut admonet rectores ecclie. ne ſint defidiosi in officio ſibi cōmifſo. ſed oia diligenter. Mifſtice ezechias qui nō tantuꝝ p̄ ſe vel per ſuos opus dei ſtreue

diciā de ſanctuario. Deccauerunt p̄res nři t ſecerūt malū i cōſpectu dñi dei nostri derelinquentes eū: Aueterūt facies ſuas a tabernaculo dñi dei nostri: t p̄buerūt dorſū. Clauerūt hōſtia q erat i porticu: t extinxerūt lucernas. Incenſūq n̄ adoleuerūt: t holocausta nō obtulerūt i ſcūario deo isrl. Locitatus ē itaq furoꝝ dñi ſup iudā t hierlin: tradiſitq eos i cō motionē t i in teritū t in ſibilū: ſic ipi cernitſ ſcu lis v̄is. En corruerūt p̄res nostri gladiūs. Filii nostri t filię noſtre t cōwges captiue ducit̄ ſūt pp t hoc ſcelus. Nūc igīt placet mihi vt ſea mus ſedus cū dño deo isrl: t auer tat a nobis furoꝝ ire ſuę. Filii mei nolite negligere. Uos elegit dñs vt ſtetiſ corā eo: t minifretis illi: Coletis eū: t cremenſ iſensū. Sur rexerūt ergo leuite maath filius a masię: t iohel filius zacharię de filiis caath. Porro de filiis merari eis filius abdai: t azarius fili⁹ iahalebel. De filiis āt gersō ioba fili⁹ iemna: t eden filius io abha. At ho de filiis elisaphan ſamri t iahibel. De filiis quoq asaph zacharias t mathanias. Nec n̄ t d filiis hemā iahibel t ſemei. H̄z t de filiis idithun ſemeias t oziel. Congregauit qz fratres ſuos t ſcificati ſūt: t ingressi iuxta mādatū regis t iperiu dñi: vt expiarēt domū dei. Hacer dotes quoq igressi tēplum dñi vt ſanctificaret illud: tulerūt oēm imū mundiciā quā i tro reperat i vesti bulo dom⁹ dñi: quā tulerūt leuite t aſportauerūt ad torrentē cedron foras. Ceperūt aut p̄ma die mēſis p̄mi mūdare et i die octaua eiusdē mēſis igressi ſūt porticu domus tē pli dñi. Expiauerūtq tēplū dieb⁹ octo: t i die ſedecima mēſis eiusdē

gessit: imo p̄ mēnos ad ſimile ſtndiū alios p̄uocant. xpm ſigni cat qd̄ etiā nomis iter p̄teratō teſtaſ. Ezechias enī apprehendens dñm v̄l ſoſtudo dñi Ep̄s aut̄ dei virtus et dei ſapiencia qui oīns patrū p̄gnaricatōes q sub lege fuerat ſanguine ſuo diluit: t cultum pietatis i ecclie plane iſtaurauit. Ip̄clegatos ad cōnocandas ge tes ad fidē miſit. Domum p̄phas. deinde apſtolos t coni ſucceſſores. hic ſcdo men ſe paſcha celebrare inſtituit: qz vmbra legis cefante veſi paſcha ferare docuit. d quo paulus ait: Eteni paſcha noſtri imolatus eſt christus.

qđ cęperat ipseuerūt. **I**ngressi qz sūt ad ezechia regem. et dixerunt ei: **H**acificauimus oēm domū dñi. et altare holocausti vasaqz eius. necnō z mēsā ppositōis cū oibus vasis suis. **L**uctamqz tēpli suppellectilem quā polluerat rex achazi regno suo postqz prēuaricat̄ ē. et ecce exposita sūt via corā altari dñi. **S**urgēsqz diluculo ezechias rex adunavit oēs pncipes ciuitatis: et ascēdit i domū dñi. **O**bture rūtqz simul tauros septē et arietes sepiē agnos septē et hyrcos septē. p peccato. p regno. p iuda. p sanctuario. **D**ixit quoqz sacerdotib⁹ fili⁹ aaron: vt offerrent sup altare dñi. **M**actaucrūt igī tauros. et suscepérūt sacerdotes sanguinē: et suderūt illud sup altare. **M**actauerūt etiā arietes: et illoz sanguinē sup altare suderūt. **I**mmolauerūt agnos. et effuderūt super altare sanguinē. **A**ppliquerūt hyrcos p peccato corā rege et vniuersa multitudine: ipsouerūtqz manus suas sup eos: et immolauerūt illos sacerdotes. et asperserūt sanguinē coꝝ corā altare. p piaculo vniuersi israelis. **D**romi quippe isrl̄ p̄cep̄at rex vt holocaustū fieret: et pro peccato. **L**ōstituit quoqz leuitas in domo dñi cuꝝ cimbalis et psalterijs et citharis scdm dispositōez dauid regis et gathvidentis et nathan prophete. **S**iquidē dñi prēceptuz fuit p manū prophetarū eius. **H**eterūtqz leuite tenētes organa dauid. et sacerdotes tubas. et iussit ezechias vt offerret holocaustū sup altare. **L**ūqz offerrēt holocausta: cęperunt laudes canere dño et clangere tubis atqz in diversis organis que dauid rex isrl̄ p̄parauerat cōcrepare. **O**mni autē turba adorāte: cantores et hi q̄ tenebāt tubas erant in officio suo donec cōpleret holocaustū. **L**ūqz finita esset oblatione: incuruatus ē rex et om̄s qui erāt cū eo et adorauerunt. **P**recepitqz ezechias et pncipes leuitis: vt laudaret dominū sermonib⁹ dauid et asaph vidētis: **Q**ui laudauerūt cū magna lēticia: et incuruato genu adorauerūt. **E**zechias aut̄ etiā hęc addidit. **I**mplestis manus vestras dño: **A**ccedite et offerte victimas et laudes in domo dñi. **O**btulit ergo vniuersa multitudo hostias et laudes et holocausta mente deuota. **N**orro numerus holocaustoz que obtulit multitudo hic fuit. **T**auros sexaginta. arietes centuꝝ. agnos ducentos. **S**anctificauerūtqz dño boues sexcentos et oves tria milia. **S**acerdotes ḥo pauci erāt nec poterāt sufficere: vt pelles holocaustoz straherēt. **U**nde et leuite fratres et oꝝ adiuuerūt eos donec impleretur opus. et sanctificaren̄ antistites. **L**euite quippe faciliori ritu sanctificantur qz sacerdotes. **F**uerūt igī holocausta plurima. adipes pacificoz. et libamina holocaustorum: et cōpletus est cultus domus dñi. **L**ętatusqz est ezechias et om̄s popu-

lus: eo q ministeriū dñi esset expletum. **D**erēpēte quippe hoc fieri placuerat.

C. xxx.

Ωisit quoqz ezechias ad omnem isrl̄ et iudā: scripsitqz epistolā ad ephraim et manassen: vt veniret in domū dñi i hierusalē. et faceret phase domio deo suo. **I**nito ergo cōsilio regis et principū et vniuersi eętis hierusalem: decreuerūt vt facerent phase mense secūdo. **N**on enī occurrerat facere in tpe suo: quia sacerdotes q possent sufficere sanctificati nō fuerant: et populus nondū cōgregatus fuerat in hierusalē. **P**lacuitqz sermo regi et omni multitudini: et decreuerūt vt mitterent nuncios in vniuersuz israel de bersabee vsqz dan: vt venirent et facerent phase dño deo israel in hierusalem. **M**ulti enī non fecerāt sicut in lege p̄scriptum est. **D**errexerūtqz cursorcs cū epistolā ex regis imperio et principū eius in vniuersum israel et iudā iuxta qđ rex iusserat p̄dicantes: **F**ili⁹ israel reuertimini ad dñm deū abraā et ysaac et israel. et reuerteſ ad reliquias israel: que effugerunt manu regis assyriorū. **N**olite fieri siē patres vestri et fratres q recesserunt a dño deo patrum suorū: et tradidit eos in interitum vt ipsi cernitis. **N**olite indurare cervices vestras sicut patres vestri. **T**radite manus dño: et venite ad sāciariū ei⁹ qđ sanctificauit i eternū. **G**enuite dño deo patrū vestroz et auerteſ a vobis ira furoris eius. **S**i enī reue rsi fueritis ad dominū: fratres vestri et fili⁹ habebunt misericordiam corā dñis suis. qui illos duxerūt captiuos: et reuertent̄ in terrā hanc. **P**ius enī et clemens est dominus deus vester et nō auertet faciē suam a vobis: si reuersi fueritis ad eum. **I**gitur cursores p̄gebant velociter de ciuitate in ciuitatē p terram ephraim et manasse vsqz ad zabulon: illis irrētibus et subsannantibus eos. **A**ttamē quidā viri ex aser et manasse et zabulon acquiescentes cōsilio venerūt in hierusalem. **I**n iuda vero facta est manus dñi. vt daret eis cor vnum et animā vna. et facerent scdm prēceptū regis et principū verbū dñi. **C**ōgregatiqz sunt i hierusalē ppli multi vt faceret solennitatē azimoꝝ mense secundo. **E**t surgētes destruxerūt altaria q erant in hierusalem atqz vniuersa in quibus ydolis adolebaſ incensū subuertētes proicerūt in torrente cedron. **I**mmolauerūt aut̄ phase decimaq̄ta die mensis secūdi. **S**acerdotes quoqz atqz leuite tandem sanctificati obtulerūt holocausta i domo domini. **S**teterūtqz i ordine suo iuxta dispositōez et legē moysi hois dei. **S**acerdotes ḥo suscipiebat effundēdū sanguinē de manib⁹ bus leuitarum: eo q multa turma sanctificata non esset: et

Secundi Baralipo.

C XXXI.

idcirco immolarent leuitē phase his qui nō occurrerat sanctificati dñs. Magna etiā pars populi de ephraim et manasse et isachar et zebulon quę sanctificata nō fuerat: comedit phase nō iuxta qd scriptū est. Et orauit p̄ eis ezechias dicens: Deus bonus ppiciabit cunctis q̄ in toto cordere quirū dñm dñm patrum suorū et nō imputabit eis q̄ min⁹ sanctificati sunt. Quē exaudiuit dñs: et placatus ē poplo. Fecerūtq̄ filii israel qui inuēti sunt in hierlm solēnitatem azimorū septē diebus in leticia magna laudantes dñm p singulos dies. Leuitē quoq̄ et sacerdotes p organa q̄ suo officio congruebant. Et locutus ē ezechias ad chorū oīm leuitarū qui habebāt intelligentiā bonaꝝ super dñs. et comedērūt septē diebus solennitatis īmolantes victimas pacificorū: et laudantes dñm dñm patrū suorū. Placuitq̄ vniuersē multitudini vt celebrarēt etiam alios dies septē qd et fecerūt cū ingēti gaudio. Ezechias aut̄ rex iuda p̄buerat multitudini mille thauros et septē milia ouium. Principes vero dederāt populo tauros mille: et oves decez milia. Sanctificata est ergo sacerdotū plurima multitudo: et hilarita te p̄fusa om̄is turba iuda tam sacerdotū et leuitarū q̄ vniuersē frequētię quę venerat ex isrl. Proselitoꝝ quoq̄ de terra israel et habitantiū in iuda. Factaq̄ est grādis celebritas i hierusalē: qualis a diebus salomonis filii dauid regis israel nō fuerat in ea vrbe. Surrexerūt sacerdotes atq̄ leuitē bñdicentes dñm: et exaudita est vox illorū. Peruenitq̄ oratio in habitaculū sanctū celi.

C. XXXI.

Fregerūt sima lacra. Post aduentum saluatoris non solum in hierusalem et in iuda sed in cunctis nationibus orbis destruēta ē ydolatria et dyabolus corruīt supbia et crescente numero fideiū decrescit cultura demoniorū: donec in fine mundi obruatur mors nouissima: et regnabit dñs solus in die illa.

et leuitas per diuisiones suas. vñiquęq̄ in officio p̄prio tam sacerdotū videlicet q̄ leuitarū ad holocausta et pacifica vt ministraret et cōfiterentur: canerētq̄ in portis castorum dñi. Pars aut̄ regis erat vt de p̄pria eius substāta offerret holocaustū mane semp et vesperē. Habbatis quoq̄ et kalendis et solennitatibus ceteris sicut scriptū est in

lege moysi. Precepit etiā populo habitantū hierusalē vt darent partes sacerdotibus et leuitis. vt possent vacare legi domini. Qd cum p̄cerebruisset in auribus multitudinis plurimas obtulere primitias filij isrl instrumenti vini et olei Mellis quoq̄ et oīm quę gignit humus decimas obtulerunt. Sed et filii israel et iuda qui habitabāt i vībibus iuda obtulerūt decimas boum et ovū. Decimasq̄ sanctoꝝ quę voverāt dñs deo suo: atq̄ vniuersa porciātes fecerūt aceruos plurimos. Mense tertio ceperūt aceruoꝝ iacere fundamēta. et mense septimo cōpleuerūt eos. Lūq̄ igrēsi fuissent ezechias et principes ei⁹. viderūt aceruos: et bene dixerunt dñs ac populo israel. Interrogauitq̄ ezechias sacerdotes et leuitas cur ita iacerent acerui: Respōdit illi azarias sacerdos p̄m⁹ dī stirpe sadoch dices: Ex quo cēpūt offerri primitię in domo dñi. comedimus et saturati sum⁹ et remanserūt plurima: eo q̄ benedixerit dñs populo suo. Reliquarū aut̄ copia est ista quā cernis. Precepit igitur ezechias vt p̄pararent horrea in domo dñi. Qd cū fecerūt intulerūt primitias et decimas et quecūq̄ voverant si deliter. Fuit aut̄ p̄fectus eoꝝ chonēias leuita et semei frater eius secundus. Post quē iebiel et azarias et naath et asahel et hierimoth. iozabath quoq̄ et elihel et iesmachias et maath et banaias p̄positi sub manib⁹ chonēie et semei fratris eius. ex imperio ezechiq̄ regis et azarię pontificis domus dñi: ad quos om̄ia pertinebat. Horae vero filius iemna leuites et ianitor̄ orientalis porte. p̄positus erat his quę sponte offerebāt domino: primitiisq̄ et cōsecratis in sancta sanctoꝝ. Et sub cura eius eden et beniamin. iebiel et semeias. Amarias quoq̄ et sechenias i civitatib⁹ sacerdotum: vt fideliter distribuerēt fratrib⁹ suis p̄tes minoribus atq̄ maioribus exceptis marib⁹ ab annis tribus et supra: cunctis q̄ ingrediebāt templū domini. Et quidqđ per singulos dies cōducebāt in ministerio atq̄ obseruati onibus iuxta diuisiones suas. Hacerdotibus p familiis et leuitis a vicesimo āno et supra p ordines et turmas suas vniuersęq̄ multitudini tam viroribus q̄ liberis eoꝝ viri usq̄ serus: fideliter cibi de his q̄ sanctificata fuerant p̄bantur. Sed et filiorū aaron p agros et suburbana vrbis singularū dispositi erāt iuri. q̄ p̄tes distribuerēt vniuerso sexui masculino dī sacerdotib⁹ et leuitis. fecit ergo ezechias vniuersa quę diximus in omni iuda. Operatusq̄ ē bonum et rectū et verum corā domino deo suo i vniuersa cultura ministerij domus dñi iuxta legem et ceremonias volens requirere dñm suum in toto corde suo. fecitq̄ et pro speratus est.

Dicit sennacherib⁹ in iudea obsecratis: audierit ezechias corā hierulatē: nūc cōsilio virtus fortis rata capta fo nūc vrbem: et hoc oīm dī nātā congregauit plati et obdurauerūt cāctū qui fluebat i medio. Ne veniant reges nātā aquarū abundūt: quōd agens id rū qui fuerat dissipat tūcē defugit sōlūtū murū. Instaurauitq̄ rātē dāndū: fecit vni armarum et clipeos principes bellatorū: vocavit oīs in plateis scōlocūs ē ad cōvīlū. Uniuersagite et p̄for timere nec paucatis et vniuersā multitudinē. Multo enī plures nū illo. Nū illo est nobiscū dīs dī no tor est noster: pugna. Sicut oīs in regū et p̄ rīa. Conformatūq̄ ē p̄ples. Nobis ezechiq̄ regis iudicū. Gēba fuit misit senī affior̄ seruos suos ē cū vniuerso exercitū lachis: ad ezechia regi om̄e populi q̄ crā. Dēcōdī sennacherib⁹ in quo habentes fidē obsecratis in bierlm: Nūc dicit p̄s ut tradidit: affirmās q̄ dīs ē

P C XXXII.
Ost que 7 hu
 iuscemodi veritatem ve
 nit sennacherib rex assyriorū. et in
 gressus iudā obsecit ciuitates mu
 nitas: volens eas capere. **N**ō cū
 audisset ezechias venisse sc̄z sen
 nacherib. et torū belli ipetum verti
 contra hierusalē: inito cū principib⁹
 cōsilio virisq; fortissimis ut obiu
 rarcit capita fontiū qui erāt extra
 urbem: et hoc oīm decernēte sentē
 tia cōgregauit plurimā mltitudinē
 et obturauerūt cūctos fōtes et riū
 qui fluebat i medio terre dicētes:
Ne veniant reges assyrioz et inue
 niāt aquarū abundantia. **E**difica
 uit quoq; agens idustrię oēm mu
 rū qui fuerat dissipatus: et extruxit
 turres desup et forinsecus alterum
 murū. **I**nstaaurauitq; mello i ciui
 tate daniel: et fecit vniuersi generis
 armaturam et clipeos. **C**ōstuitq;
 principes bellatoꝝ i exercitu: et cō
 uocauit oēs in plateā portę ciuita
 tis ac locutus ē ad cor eoꝝ dicens
 Viriliter agite et fortamī. Nolite
 timere. nec paueatis regē assyrioz
 et vniuersā multitudinē q; est cū eo
Multo enī plures nobiscū sunt q; cū
 illo. **C**ū illo est brachiū carneū
 nobiscū dñs de⁹ noster. q auxilia
 tor est noster: pugnatq; p nobis.
Hec oīa in regum et in ysaiā scripta sunt plenū
Confortatusq; ē pplos huiuscemōi
Vbis ezechie regis iuda. **N**uē post
 q gesta sūt. misit sennacherib rex
 assyrioz seruos suos i hierlm. **I**pse
 ei cū vniuerso exercitu obsidebat
 lachis. ad ezechiam regē iuda et ad
 omnē populū q erat i vrbe dicēs:
Dec dīc sennacherib rex assyrioz
 in quo habentes fiduciā: sedetis
 obseci in hierlm. **N**um ezechias
 decipit vos ut tradat morti famę et
 siti: affirmās q dñs deus v̄ libe

ret vos de manu regis assyrioz:
Nunqđ nō iste est ezechias q de
 struxit excelsa illi⁹ et altaria. et p̄ce
 pit iude⁹ et hierlm dices: corā altari
 uno adorabit̄. et i ipso cōburetis
 īcensū. **A**n ignoratis q ego fecer iż
 et p̄es mei cūctis terrarū poplis:
Nunqđ p̄ualuerūt dīj gentiū oīm
 et terrarū liberare regionē suaz de
 manu mea. **Q**uis est d vniuersis
 gentiū dūs q; vastauerūt patres
 mei. q potuerit eruere pplim suū d
 manu mea: ut possit etiā de⁹ v̄ eru
 ere vos de hac manu? **N**ō vos er
 go decipiāt ezechias. nec vana p
 suasione deludat: neq; credatis ei
Hi enī nullus potuit de⁹ cūctarū
 gentiū atq; regionū liberare pplim
 suū de manu mea et d manu pairū
 meoꝝ: cōsequēter nec deus vester
 poterit eruere vos de manu hac.
Hę et alia mīta locuti sunt serui ei⁹
 cōtra dñm deū. et cōtra ezechiam ser
 uum ei⁹. **E**pistolas quoq; scripsit
 plenas blasphemieꝝ i dñm deū isrl:
 et locutus est aduersus eū. **S**ic dīj
 gentiū ceteraz nō potuerūt libera
 re pplos suos de manu mea: sic et
 deus ezechie eruere n̄ potēt pplim
 suū d manu ista. **I**nsp⁹ et clamore
 magno lingua iudaica cō.ra pplim
 q ledebat i muris hierl̄ psonabat
 ut terroreret eos et capet ciuitatē. **L**o
 cutusq; ē p̄tra deū isrl sicut aduer
 sum deos pploꝝ terre opa manū
 hoīm. **D**rauerūt igit̄ ezechias rex
 et ysaias fili⁹ amos pphet̄ aduer
 sum hāc blasphemiam: ac vociferati
Hec in ysaiā bin planūtēm
 sūt v̄sq; i celū. **E**t misit dñs angelū
 suū q p̄cussit oēm virū robustū et
 bellatorē et p̄ncipē exercitus regis
 assyrioz. **R**eversusq; ē cū ignomi
 nia i terrā suā. **C**ūq; īgressus cēt do
 mun dei sui: filij q exierant de vte
 ro eius interfecerunt eum gladio.

XXXIII Secundi Paralipo. C XXXIII.

Galuuauitqz dñs ezechias z habitatores hierlm & manu sennacherib regis assirioꝝ. z de manu oīm: z p̄stite eis re quieꝝ p̄ circūtū. **M**ulti enī deferebāt hostias z sacrificia dño i hierlm z munera ezechie regi iuda. **N**ui exaltatus est post hēc corā cūctis gentibus. **I**n diebus i illis egrotauit ezechias usqz ad mortē: z orauit dñm. **E**xaudiuitqz cū & dedit ei signū: s̄ nō iuxta bñficia q̄ accepit retribuit: qz eleuatiū est cor eius: z facta ē cōtra cū ira. z cōtra iudam et hierusalē. **H**umiliatusqz ē postea eo q̄ exaltatiū fuissz cor eius. tam ip̄e q̄ habitatores hierlm: z idcirco n̄ venit sup eos ira dñi in diebꝝ ezechie. **F**uit aut̄ ezechias diues z in cūtus valde. z thesauros sibi plurimos cōgregauit argēti auri z lapidis p̄ciosi. aromatū z armorū vniuersi generis z vasorū magni p̄cū: apothecas quoqz frumenti vini z olei. z p̄spcia oīm iūmetorū. caulasqz pccoribus: z vrbes sex cōdificauit. **H**abebat q̄ppre greges ouiu & animaliorū innumerabiles: eo q̄ dedisset ei dñs substatiā mltā nimis. **I**p̄e est ezechias q̄ obturauit superiorē fontē aquarū gion: z auerterit eas subter ad occidentē vrbis dauid. **I**n oībus opibꝝ suis fecit, p̄spere quēcūqz voluit. **A**ttamē in legatōe princi pum babilonis q̄ missi fuerat ad cū. vt interrogaret de porficiat per decem lncas. i s̄ non cohibuit sc̄s per p̄phēta ne ostenderet thesauros tēto q̄ acciderat sup terrā. **T**dereliquit cū dñs vt tēptauos z thesauros dom⁹ dñi auctigenis. i s̄ occula elatio mentis. **R**ecf: z nota fierent omnia q̄ erant i corde eius. **R**eliqua aut̄ sermonū ezechie z misericordiarū eius scripta sunt i visio ne ysaiē filij amos. p̄phete: z i libro regū iuda z israel. **D**or munitqz ezechias cū p̄ibus suis: z sepelierunt cū supra se eius excelsus ex prerogativa meriti z pietatis. **S**epulcrū q̄ sepius

C. XXXIII.

Dodecim annorū erat manasses cū regnare cepisset: z q̄nqua gintaqniqz annis regnauit in hierlm. **F**ecit aut̄ malū coraz dño iuxta abominatōem gentiū q̄s subuertit dñs coraz filijs israel. **E**t cōuersus iſtaurauit excelsa q̄ demoliſ fuerat ezechias p̄ eius. **C**onstruitqz aras baalim. z fecit lucos: z adorauit omnē militiā celi. z coluit ea. **E**dificauit quoqz altaria i domo dñi de q̄ dixerat dñs: in hierusalē erit nomē meū i ēternum. **E**dificauit aut̄ ea cūcto exercitui celi i duobus atrijs domus dñi. **T**ransireqz fecit filios suos p̄ ignem in valle hennon. **O**bseruabat somnia: sectabāt auguria: malefici bus artibus iſseruiebat. **H**abebat secū magos z icantatores: mlaqz mala opatus ē corā dño vt irritaret cū. **H**ecul p̄tice quoqz z cōflatile signū posuit i domo dñi. de qua locutus ē deus ad dauid z ad salomonem filiū eius dices:

In domo hac z i hierusalē quā elegi de cunctis tribubus isrl. ponā nomē meū i sempiternū: z mouere nō faciā pedē isrl & tra quā tradidi p̄ibus eoꝝ. **I**ta dñtarat: si custodie rint facere q̄ p̄cepi eis. **L**uctāqz legē z cerimoias atqz iudicia: q̄ mādaui q̄ manū moysi. **I**git manasses seduxit iudā z habitatores hierlz: vt faceret malū sup oēs gētes q̄s subuerterat dñs a facie filiorū israel. **L**ocutusqz ē dñs ad cū z ad pplim illius: z attēdere noluerūt. **I**dcirco sup induxit eis p̄ncipes z exercitus regis assirioꝝ. **C**eprūtqz manassen: z catenis vincitū atqz cōpedibus duxerūt i babilonē. **N**ui postqz coangusta lē: orauit dñm deū suū: z egit penitentiā valde coram dō patrū su oꝝ. **D**eprccatusqz cū. z obsecrauit ītente: z eraudiuit ora tōez eius. **R**eduxitqz cū bie i ualem in regnū suū: z cognouit manasses q̄ dñs ip̄e esset deus. **N**ost hēc edificauit murum extra ciuitatē dauid ad occidentē gion: in cōuale ab itroitu portē pisciū q̄ circūtū v̄sc ad ophel: z exaltavit ilū yebemerter. **C**onstituitqz p̄ncipes exercitus i cūctis ciuitatibus iuda munitis. z abstulit deos alienos: z simulacra & domo dñi. **A**ras quoqz q̄s fecerat i monte domus dñi z i hierusalē. p̄icxit oīa extra vrbē. **P**orro instaurauit altare dñi: z imolauit super illud victimas: pacificasqz z laudez. **P**recepitqz iudeū vt seruiret dño deo isrl. Attamē p̄pls ad hoc imolabat i excelsis dño deo suo. **R**eliqua aut̄ gestorū manasse z obsecratio eius ad dñm deū suū. verba quoqz videntiū q̄ loqueban̄ ad cū i noīe dñi dei isrl: cōtinēt in sermonibꝝ regū isrl. **D**ratio quoqz eius z exaudito z cuncta peccata atqz cōtēpius: loca etiā i q̄bus edificauit excelsa z fecit lucos z statuas anteqz ageret p̄niā: scripta sunt in sermonibꝝ ozay. **D**ormiuit ergo manasses cum p̄ibus suis: z sepelierūt cū i domo dauid. **R**egnauitqz p̄ eo filius eius amon. **V**iginti duoz annorū erat amon cū regnare cepisset: z duobus annis regnauit i hierlm. **F**ecitqz malū in cōspectu dñi: sicut fecerat manasses p̄ eius. **E**t cunctis ydolis q̄ manasses fuerat fabricatus. imolauit atqz seruuit: z nō ē reveritus faciē dñi: sic reveritus ē manasses p̄ eius. z multo maiora deliq̄t. **C**ūqz cōiurassent aduersus eum serui sui: interfecerunt eum in domo sua. **P**orro reliqua populi multitudo cēsis his qui amon percusserat: cōstituerunt regem iōiam filiū eius pro eo.

C. XXXIII.

Octo annorū erat iōias cū regnare cepisset: z triginta z uno āno regnauit.

in hierusalem. **F**ecitq; qd; erat rectū in cōspectu dñi: et am
bulauit in vījs dōis p̄s sui. Nō declinauit neq; ad dextrā
neq; ad sinistrā. **O**crauo aut̄ anno regni sui cū adhuc eēt
puer. cepit q̄rere deū p̄s sui dauid. **E**t duodecimo anno
postq; regnare cepat. mūdauit iudā et hierlm ab excelsis et
lucis simulacris et sculptilibus. **D**estruxerūtq; coram eo
aras baalim: et simulacra q̄ supposita fuerant demoliti sūt
Lucos etiā et sculptilia succidit atq; cōminuit: et sup tumu
los cox q̄ eis imolare cōsueuerāt. fragmēta disp̄lit. **O**ssa

Ossa prēterea
sacer. **I**deo cōbussit
sacerdotes in altarib;
ydoloz. **M**ūdauitq; iudā et hierl̄z
Hę et vrbibus manasse et ephraim
et symeon vsq; neptalim cūcta sub
uertit. **L**ūq; altaria dissipasset et lu
cos et sculptilia cōtriuisset i frusta.
cūcta q̄ delubra demolitus eēt. de
vniuersa tra isrl̄: reuersus ē i hierl̄z
Igit anno decimo octavo regni sui
mūdata iā terra et tēplo dñi: misit

saphan filiū ezechiq; et maasiā p̄ncipē civitatis. et ioa filiū
ioachaz acomētaris. vt istaurarēt domū dñi dei sui. **Q**ui
venēt ad helchiā sacerdotē magnū. acceptaq; pecuia ab
eo q̄ illata fuerat i domū dñi. et quā cōgregauerāt leuitē et
ianitores de manasse et ephraim et vniuersis reliquīs isrl̄
ab omī quoq; iuda et beniamin et habitatorib; hierl̄z. tra
diderūt i manib; cox q̄ p̄erant oparijs i domo dñi: vt in
staurarēt tēplū et infirma queq; sartirent. **A** illi dederunt
ē artificib; et cemētaris. vt emerēt lapides de lapidici
nis. et ligna ad cōmissuras edificij. et ad cōtignatōz domo
rū q̄s destruxerāt reges iuda. **Q**ui fideliē cūcta faciebāt.
Erāt aut̄ p̄positi opantiū iadab et abdias de filijs merari:
zacharias et mosollā de filijs caath. q̄ vrgebāt opus: oēs
leuites sciētes organis canere. **S**up eos q̄ ad varios vſus
onera portabāt. erāt scribēt et magistri de leuitis ianitores
Lūq; efferrēt pecuniā q̄ illata fuerat i tēplū dñi: repperit
helchias sacerdos librū legis dñi p̄ manū moysi. et ait ad
saphan scribā: **L**ibrū legis iueni in domo dñi. **E**t tradidit
ei. At ille itulit volumē ad regē. et nūciauit ei dices: **D**ia q̄
dedisti i manū seruoꝝ tuoꝝ: ecce cōplenſ. Argentū qd; re
pertū ē i domo dñi cōflauerūt. **D**atiq; ē p̄fectis artificiis
et diuersa opa fabricantū. **P**réterea tradidit mibi helchiā
as sacerdos hunc librū. **N**ūc cū rege p̄sente recitasset. au
dissetq; ille yba legis. scidit uestimenta sua: et p̄cepit helchiā
vt aichā filio saphan et abdon filio micha. saphan quoq;
scribe et asaiē seruo regis dices: **T**te et orate dñm. p me: et

p̄ reliquīs isrl̄ et iuda sup vniuersis sermonib; libri istius
q̄ reptus ē. **M**agnū enī furoz dñi stillauit sup nos: eo q̄ nō
custodierint p̄s nři yba dñi: vt facerēt oia q̄ scripta sūt
i isto volumie. **A**būt ergo helchias et hi q̄ siml̄ a rege missi
fuerāt ad olda. pphete yxore sellū filij thecuath. filij aras
T s̄ sic muri pte: p̄ quo veledicō bēt in massena quasi nomē loci. massena quippe
custodis vestiū. q̄ hitabat i hierlm. in secunda: et locuti sūt
interpretatur secunda.
ei yba q̄ supra narravim. **A** illa r̄ndit eis: **H**ec dicit dñs
deus isrl̄: Dicite viro q̄ misit vos ad me. **H**ec dicit dñs:
Ecce ego inducā mala sup locū isrl̄: et sup hitatores eius.
Luctaq; maledicta q̄ scripta sūt i libro hoc: quē legerūt co
rā rege iuda: qz dereliquerūt me. et sacrificauerūt dñs alie
nis vt me ad iracundia. puocaret i cūctis opibus manū
suarū. **I**dcirco stillabit furoz me sup locū isrl̄: et nō extin
gueſ. **A**d regē aut̄ iuda q̄ misit vos p̄ dño dep̄cando siclo
q̄mini: **H**ec dīc dñs isrl̄: Qm̄ audisti yba volumis atq;
emollitū ē coz tuū. et humiliatus es i cōspectu dñi sup his q̄
dicta sūt cōtra locn̄ hūc et hitatores hierlm: **R**ueritusq;
faciē meā scidisti uestimenta tua et flevisti corā me: **E**go quo
q̄ eraudiui te dicit dñs. **J**am enī colligā te ad p̄s tuos:
et infereris i sepulcrū tuū i pace: nec videbūt oculi tui om̄e
malū qd; ego iducturus sū sup locū isrl̄: et sup habitatores
eius. **R**etulerūt itaq; regi cūcta que dixerat. **A** ille cōno
catis vniuersis maioribus natu iuda et hierlm ascēdit do
mū dñi. Unaq; oēs viri iuda et hitatores hierlm sacerdo
tes et leuitē et cūctus popl̄s a minimo vsq; ad maximum.
Quib; audientibus i domo dñi legit rex oia verba volu
minis: et stās i tribunali suo p̄cussit fedus corā dño vt am
bularet post eū. et custodiret p̄cepta et testimonia et iustifi
catōes eius i toto corde suo. et i tota anima sua. faceretq; q̄
scripta sūt in volumine illo quē legerat. **A**diurauit quoq;
sup hoc om̄s q̄ reperti fuerant in hierlm et beniamin: et fe
cerūt hitatores hierusalē iuxta pacū dñi dei patrū suorū
Abstulit ergo iofias cūctas ab omnīatōes de vniuersis re
gionibus filiorū israel: et fecit omnes qui residui erant in
hierusalē seruire dño deo suo. **L**unctis diebus eius nō re
cesserūt a dño deo patrum suorū.

C. XXXV.

Fecit autē iofis
as in hierusalem phase
dño: qd; imolatum est decimaq; rta
die mensis primi. et cōstituit sacer
dotes i officijs suis. **H**ortatusq;
est eos vt ministrarēt i domo dñi
Leuītis quoq; ad quoꝝ eruditōes
omnis israel sanctificabāt domio.

Fecit autē iofis
as. Admonemur vt
purgemus primū terrā
cordis nři ab oib; vī
cīs sicq; pascha dño
celebrem. nō in ferme
to m. et n. sed i. a. s. et v.
Wystice aut̄ iofias. i.
fortudo dñi xp̄m si
gnificat. de quo legit
Dñs fortis et potens:
dñs potēs i p̄gl̄o. **I**n
terpretat etiā iofias sa

lus dñi. et xp̄s saluum facit p̄ plim suū a peccatis eoz. Ip̄e zelo dei mundat terrā iuda et bierusalē ab oibus im mundicis q̄ p̄ pp̄bas dixit: **E**lens domus tue comedite me. De q̄ alibi. **C**ui v̄t̄ labrū i manu sua. et p̄ m. a. s. **H**ic celebrat h̄m pha se decimoctano āno regni sui. quia octava etate generali resurre ctōne donata; sanctos suos cū pfectō bonorum op̄m perducit ad ēternē beatitudinis de nariū electis prius omnibus scandalis de re gno eius.

Ponite arcam zc. Tradūt̄ bebr̄i ar cam tpe achaz de tem ple fuisse elatā. simu lacris ab eo in templo missis. et dñm lēlū viri olde auunculi bieremis fuisse traductā. Nō enī poterat cē sumul cū simulacris.

pp̄lo q̄ sacerdotib⁹ et leuitis. Porro helchias et zaharias et iehibel pncipes domus dñi dederūt sacerdotibus ad faciendū pha se pecora cōmīxtim duo milia sexcēta: et boues trecētos. Abonenias aut et semeias etiā et nathanael fr̄s eius necnō asabias et iahiel et iozabad pncipes leuitarū. dederūt ceteris leuitis ad celebrādū phase qnq̄ milia pecorū et boues qngētos. Prepatūq̄ ē misteriū et steterūt sacerdotes i officio suo. Leuit̄ quoq̄ in turmis iuxta regis iperū: et īmolatū ē phase. Asperserūtq̄ sacerdotes manus suas sanguine: et leuite detraherūt pelles holocausto et se pauerūt ea ut daret p̄ domos et familias singulorū: et offer ren̄ dñi sic scriptū ē i libro moysi. De bobus quoq̄ fecerūt similē: et assauerūt pha se sup ignē iuxta qd̄ i lege p̄ceptū est. **P**acificas ho hostias coxerūt i lebetis et caccabis et ollis et festinato distribuerūt vniuersę plebi. Sibi at et sacerdotib⁹ postea parauerūt. Nā i oblatōe holocausto et adipū vsq̄ ad noctē sacerdotes fuerāt occupati. Un̄ leuite et sibi et sacerdotibus filijs aarō pauerūt nouissimis. Porro catores filij asaph stabat i ordine suo iuxta p̄ceptū dauid et asaph et eman et ydithun pphetarū regis. Janitores ho p̄ portas singulas obseruabāt: ita ut nec pūcto qdē discede ret a misterio. Quāobrē et fratres eoz leuite p̄parauerūt eis cibos. **O**is igis cultura dñi rite cōplēta ē in die illa. ut facerēt pha se et offerrēt holocausta sup altare dñi: iuxta p̄ceptū regis iosię. Fecerūtq̄ filij isrl̄ q̄ repti fuerāt ibi pha se

locutus est: Ponite arcam in sanctuario tēpli quod edificanit salomon fili⁹ dauid rex isrl̄. Nequaq̄ enī eā v̄ltra portabitis. Nunc aut ministrare dño deo v̄ro. et pp̄lo ei⁹ isrl̄: et pp̄ate vos p̄ domos et cognationes v̄ras i divisionibus singulorū sicut p̄cepit dauid rex isrl̄: et descripsit salomō filius eius. Et mi strate i sanctuario p̄ familias turma sc̄ leuiticas: et sc̄ificati īmolate phase. **F**res etiam v̄ros. vt possint iuxta v̄ba q̄ locut⁹ ē dñs i manu moysi facere: p̄parete. Dedit p̄terea iosa om̄i pp̄lo q̄ ibi fuerat iuentus i solēnitate phase. Agnos et hedos degregibus et reliq̄ pecoris triga nū milia. boūq̄ tria milia. Dēc de regis vniuersa substātia. Duces quo qz eius qd̄ youerāt obtulerūt tam

i tpe illo et solēnitatē azimōz septē diebus. Nō suit phase simile huic

Quia ablatis signis i die iudicij transibit sancti ve morte ad vitam. de corruptōe ad glām. et i cōspectu cōditōis sui i cōlesti bierusalez in ēternū gaudebunt. et videbit dñs deoꝝ in syon. et mirificabit misericordiam suā in ciuitate munita.

in isrl̄ a diebus samuelis pphete: sed nec q̄sc̄ de cūctis regibus isrl̄ fecit phase. sicut iosisas sacerdotibus et leuitis et om̄i iude et israel q̄ reptus fuerat et habitatibus i bierusale. Octauodecimo anno regni iosię hoc phase celebratum ē. Postq̄ istaurauerat iosisas tēplū: ascēdit nechao rex egypti ad pugnandū i charcamis iuxta eufratē: et pcessit in cursum eius iosisas. At ille missis ad eū nūcūs ait: Quid mihi et tibi ē rex iuda? Nō aduersū te hodie venio: s̄ p̄tra si regis. et adrem filii iabrum qui regnabat i charcamis quē cedē ipso: quo iosisam nechao interfecit.

Desine aduersus dñm facere: q̄ me

Cad quā dñ se. **Q**uia ex verbis hiere mie et alioꝝ ppharum

potuit voluntatē dñi cognoscere. q̄ indicanduz e: at i pp̄lo peccatore. V̄o et rapsaces dixit de sennacherib rege assurioꝝ: dñs iussit me ascendere ad terram istā: q̄ p̄phē p̄dixerāt cū esse ascēsum. qd̄ cū minime latuit. reuerti: s̄ p̄parauit cōtra eū bellū nec acq̄uenit sermonibus nechao ex ore di: Uerū perrexit ut dimicaret i campo mageddo. ibiq̄ vulneratus a sagitta

Con camp o ma geddo ibiq̄ vul.

Interfectio ielie qui a pharaone nechao interfecit ē īmagedo significat antiqui hostis p̄secutorū adhucū p̄dicatores q̄s neci tradere et de ecclesia anferre conat. et facilius totā plebē īuadē et dissipare posuit. Interpretat̄ ē pharaao dissipans nechao p̄cutiens. mageddo te reptatōe. Permitit q̄p̄ dyabolus cōsurgere ad uerum san crois. et hoc tōis virib⁹ certat: ut ſep̄tādo gregē dei p̄cuties eos prius dissipando auferat: quoꝝ solatio alij cōtra hostē dicuntant.

dep̄lio q̄ opido vulneratus sum. Qui trāstulerunt cū de curru i alterū currū. q̄ sequebaſ euz more regio: et asporta uerū eū i bierlm. Mortuusq̄ ē et sepulcrus i mausoleo patrū suoꝝ: et vniuersus iuda et bierlm luxerūt cū hieremias maxime cui oēs catores atq̄ cātartices v̄sq̄ i p̄sentē diez lamētātēs sup iosiā replicat: et q̄i lex obtinuit i israel. Ecce scriptū ferī i lamētationibus. Reliq̄ aut sermonū iosię et misericordiarū eius q̄ lege p̄cepta sūt dñi: opa quoꝝ eius p̄ma et nouissima scripta sūt i libro regū isrl̄ et iuda.

T C XXXVI. **U**lit ergo populus terre ioachaz filiū

q̄ dediti sunt sc̄z cupiditati terre. sūt mores suos cōsētiētes vicijs eligit quos pharaao i rebleta vincit: et ī egyptū ducit: q̄ p̄ multitudinē adulatōrum eneruans decipit corda p̄glatōz. Rebbla emi multitudō interpretat̄. sicut vinctos catenis p̄catoꝝ: in spūalis egypti mergit abyssum.

iosię. et cōstituit eū p̄ p̄re regē i bierlm. Viginti triū ānop̄ erat ioachaz cū regnare cepisset: et trib⁹ mēsibus regnauit i bierlm. Amouit autē eū rex egypti cū venisset bierlm: et q̄ demnauit terrā cētū talētis argēti

Cōstituitq̄ regē. Necho a regem iochim p̄stituit ipsoſit

multa terrena censu talentis argenti. qd' dyabolus pensum servit a populo pedito et expedit. vt tam sensu qd' eloquio parati sunt ei obsequio.

Cet vertit nomē eliachim fratre eius sup iudā et hie eius ioachim. **N**ō tandem qd' te eodem i oachim. **E**liachim fratre eius sup iudā et hie i oachim. **N**ō tandem qd' te eodem i oachim. **F**ilius i oachim regū ita scriptū ē. **D**orminuit i oachim cū pib' suis. regna uitq; i oachim sūi? p eo. **J**osephus tñ dīc. dñ rex babiloñ i trasset civita tē fidē nequaç seruanit: b' innuenes fortissimos et pulcritudine decoros occi dit vna cū rege i oachim: quē an murū i sepiultū. pīcū i nīst. **F**ilius xō eius i oachim cōstituit regē vniuersae prouincie. **E**os aut qd' erat i dignitatib' cōstituti nū tria milia duxit i babilonē: iter qd' erat ezechiel adhuc puer. hic ḡfinis habuit i oachim regē. qd' vixit annis trīḡtāser. regnauit aut vndecim annis. **S**uccessor xō regni i oachim rex noīe ononimos regnū mēsib' fīb' et dieb' x. **S**ciendā aut qd' cū semel qd' culibet vicio se mācipauerit. mltis dñs obnoxius erit. **I**n i oachim quē pharao an sibi licēsu soluere coegit. hunc nabuchodonosor rex babilonis trib' annis huic cōpellit. **N**abuchodonosor eundē significat quē et pharao pīncipē scz cōfusioñs et rectore tenebrarū basz. **C**ū aut dyabol' aliquē sibi censū pīcū soluere coegit. totū i dñm suū redigū. et plēnū seruū exigit pīcūlōe. s. delectatōe consensu. cogitatōe quoq; locutione et operatione.

Piero. **S**ciendā qd' nomē isti i oachim. qd' alio noīe iechonias dīr ele menis nō esdē i fine apud hebreos scribit. quo et pīs eius i oachim qd' et hie i oachim. **S**z pīz. i. patrē i fine noīs p chaph' et mem: scdm. i. f. ilium p chaf'. et nun annotat. **V**n nemo putet i danielis pīncipio cē i oachim. qd' in ezechiel etiō i oachim scribit. **A**xtremā sillabā hēt iste chīm ille chīm. **E**t ideo in euāgeliō fīm matheū vna videt deesse generatio. qd' scda tesserdecas in i oachim desunt filio i oachim. tercia i cīpit a i oachim filio hie i oachim. qd' ignorās porphyrins calūniū struit ecclēsiā suā ostēdens i peritiam dum euāgelistē anathē i nītū arguere fallitatem.

Coachim captiuus i babilonē ductus lapsū recto et significat. qd' dyaboli arte delusi addūcunt i cōfusionē error et vīcio. et qd' alios vīlo et ope docere debuerat et a peccato suscitare: varijs absorbent peccatis. **I**oachim cīm refūscitā vel qd' cōsurgens in tempe. **A**ū eo pīcīosa dñi vasa captiūnatur. Qui enī ingenij acumine excellebat. vel mox honestate fulgebant. pīpōitorum tēpīanati exemplis cedunt cū ipsis in predam dyaboli.

Ipm xō i oachaz tūlit secū et addūcūt i ēgyptū. **V**igitiq; annoz erat i oachim cū regnare cēpīset. et vndecim annis regnauit i hierlē. **F**ecitq; malū corā dño dō suo. **L**ōtra hūc ascēdit nabuchodonosor rex chaldeoz: et vincūt catenis duxit i babilonē. **A**d quā et vasa dñi transtulit: et posuit ea i seplō iuō. **R**eliq' at fīmonū i oachim et abominationū eiō hieremē scalpello scindēt i ignē pīcīt. **T**h scdm. hebreos caput i rotundū totom qd' fecit et qd' līnuēta fut i eo: cōtinēt i libro regū i srl' et iuda dī super mortuū stigmata in corpore suo fecit que i corpore mortui iuēta sunt. **R**egnauit aut i oachim filiō eius p eo. **O**cto annoz erat i oachim cū regnare cēpīset: et trib' mēsibus et decē diebus regnauit i hierlē. **F**ecitq; malū i cōspectu dñi. **L**ūq' anī circulis volueret misit nabuchodonosor rex nūcios qd' et ad duxerunt eū in babilonē: asportatis sil pīcīsissimis vasis.

Regē vero cō domus dñi. **R**egē xō cōstituit se stiūt. **S**edechias significat eos qd' regimē i pplo dei suscipiūt. **I**nterptē enī sedechias iustus dñi. **I**lli enī accipiūt sedē iusticie ad exercēda opa iusticie. honoris et officij accipiūt dignitatē maxie qd' filiō i oachim. i. salutis dñi p grām baptisimū i vīctōem chulnatis nū cupari merent. **S**z degenerates relabūtūt i vīcio et fētātē. et se et subditos pīcīt ad iūtātē. nec fidē qd' qd' dō pīmiserat custodiūt. nec cū hoīlo pacifēderat seruat. **T**ales quotidie lex dīmīa pīphaz et aploz miracula a peccatis recedere et ad dñm p pīa et reūti monēt. **S**z semel idūratī pība salutis despiciūt. vñ tens iratus mitit et eos regē chaldeoz. i. dyabolū. cū satelli tib' suis. i. spūalib' neq; qd' nulli pīentes etati nulli referentes dignitati qd' capiūt i babilonē. i. cōfusionē trāscerūt. et domā dñi icendūt. qd' si deles qd' sūt tēplo dei blasphemare cōpellūt. **D**uros hierlē destrūt. cum custodij pasto et deūcīt. tūres cōburūt. cū platos p illītā desideria exūt. **O**ne pīcīsūt demolītūt. cum eos qui de virtutis et līcē pīrogatiūt. sibi applaudunt ad nichilum redigunt.

Viginti et vniūs anni erat sedechias cū regnare cēpīs: et vndecim annis regnauit i hierlē. **F**ecitq; malū i oculis dñi dei sui: nec erubuit faciez hieremē. pīphetē loquētis ad se ore dei. **A**rege quoq; nabuchodonosor recessit. qd' adiura uerat eū p deū. et idurauit ceruīcē suā et cor ut nō reuertere c ad dñm deū i srl': s. et vniuersi pīncipes sacerdotū et pīplū pīuaricati sūt iniquē. iuxta vniuersas abominatō es gētū et polluerūt domū dñi: quā sanctificauerat sibi i hie rīm. **M**ittebat aut dñs deus patrū suo p ad illos p manū nūcios suos et pīpendebāt seruos dei. **I**lludebatq; pīphetis do nec ascēderet furoz dñi i pīplū eiō et esset nulla curatio. **A**d durit enī sup eos regē chaldeoz: et iterfecit iuēnes eorū gladio i domo sanctuarū. **N**ō ē misertus adolescentis et virgīnis et senis: nec decrepiti qdē: sed oēs tradidit i manib' eius. **V**niuersaq; vasa domū dñi tā maiora qd' min ora et tēsauros tēpli et regis et pīncipū transtulit i babilonē. **I**n cenderūt hostes domū dñi: destruxerūt murū hierusale z. **V**niuersas tūres cōbusserunt: et quidqd pīcīsūt fuerat demoliti sunt. **H**īq; euaserat gladiū ductus i babilonē **H**orabolo. **H**īcīus. **H**i donec exurgat aliud regnū p pīncipio elegio seruūt regi et filiis eius: donec imparet rex psarū et cōple pīnūtūt et corrūt peccati regnū diuino iudicio. **H**donec scz i pīlētūt septua retur sermo domini ex ore hieremē: et celebrat et terra lab gāta anni. **S**ūctis enī diebus desolatōis egit sab batū. vīq; dū cōplerēt septuagīta anni. **A**nno aut pīmo cyri regis psarū ad explendū sermonē dñi quē locutus fuerat per os hieremē: suscitauit dñs spiritū cyri regis persarū: qui iūsūt pīdicari i vniuerso regno suo etiā p scripturā dicens: **D**ēc dicit cyrus rex psarū. **O**mīa regna terrē dedit mihi dñs deus celi: et ipse pīcepit mihi ut edificarem ei domū in hierusale: qd' est i iudea. **Q**uis ex vobis ē in omī populo eius: sit dñs deus suus cū eo: et ascendat.

Finis libri paralipomenon similis pīncipio libri sacerdotis esdrē. vñ qd' ibi exposuimus hic replicare nō est opus. **D**ē cyro quoq; qd' chīstū significet et qd' de eo dicunt et que ad i pm referantur in ysaia exposuimus.

Salomon templū dñi septē annis cōstruit in hierusale. octano āno cōlūmanit et dedicauit. qd' toto tēplo hīt vīte qd' septē dieb' agit. xps ecclē. siam cōstruit de suis fidelib' **I**n futura vita pīfīt. et ad eterne vīte claritatis visionē sustollit i glā resūrectōis. pīcedente tēplo qd' dām tēpli cōfīcia renūtate dissoluta fut. b' istantia regū et sacerdotū illi tēplo restaurata in pīstīnū statū. qd' significat qd' tēpli et leuissimos erratus fideliū. **D**e qd' salomon. **S**epties in qd' cadit iustus et resūgit. qd' p exēpla et hortamenta iūtōtōt corrigūt. qd' p industriā regū et sacerdotū. qd' sūt mēbra regi et līmī sacerdotis. **D**ostmodū crescentib' malis tēpli ydolox sordib' appānatū. et tandem a chaldeoz destrūtū et incensuz significat graniores lapsus eoz qd' ecclē mēbris adūnati. b' p fraudē dyaboli a statu fidei deīctū. vīcio et flama cōburūt. dirito tēplo et vībe hierlē cues in babilonē transmigrati. p septuagīta annos pacta pīa ad patriā reūtī. nūsūt idem tēpli et vībe scām labore grādi restaurāt. **S**ignātes eos qd' decepti et dyabolō nō solū fidei sinceritatē et opis iegritatē pīdūt. s. etiā imanitate sce lerū etiā et publicanis similes sūt. **Q**uoq; nō nulli diuīa grā resūpītētes ad ecclētā redītūt cū illustrōt spūsancīt cōpuncti. pīcepta legis qd' reliquerat andire et custodire i cīpiūt. **S**eptem enī sūt dona spūsancīt. decem

precepta legis. septē vero p̄ decem multiplicata septuagenarium reddūt.
Verbū bene qui p̄ opa peruersa ī babylone captivi fuerūt. post septuaginta
ānos liberant̄z domū dei ac ciuitatē sanctā redificant. **Q**ui enī p̄ sua
peccata a cōmuniōne eccl̄isē sepati. z ifideliū nūo sunt copulati rursum
p̄ dona sp̄issanc̄i studio se bonḡ operatōis exercent. z sic cōsortiū fidelium
domus. s. z ciuitatis dei de qua cieicti fuerant recipiunt.

Domine deus om. Justoꝝ omnipotens deus est. non ipioꝝ qui sibi noua signa coipo.

Dratio manasses regis iuda cū
captus tenereſ in babylonē.

Omnis invoca deum omnipotentem quem
Domine deus
suis est ruinis expertus.
oipotes patrum nostorum

abraā ysaac ⁊ iacob. ⁊ semini eoꝝ
† ſuſiblē ⁊ iuſiblē creaṭurā. vel celū ſcōs. terra
carne. q̄ i ūa gloriā fecit dī. ppiū ornatū bñia.
iuiſto: q̄ feciſti † celū ⁊ terra cū omniū
† ſe uniuersib⁹ moris vterius euagari poſſit.
ornatū eorū: q̄ † ſignasti mare ſybo
† ſ matris vnuersarū aquarum. q̄ clauſa ē diuino
pcepti tui: q̄ pcluſisti abyſſum ⁊ ſi
precepto ſubaudis iſta creaṭuſ ad laudez videlicet
gnalsti terribili ⁊ laudabili noi nro
nominiſ cui.

qđ oēs paueūt & tremūt a vultu & tu
tis tue. & insustētabilis ira sup pec
catores cōminatōis tue. **I**mmēsa
& infirmi enī infirma cogitam⁹ que oculus non
& vo & iuestigabilis misericordia p
vidit nec ī cor ho ūc.

missionis tuę: qm̄ tu es dñs deus
altissim⁹ sup oēm terrā longanimis
et multuz misericors: et penitēs sup
malicias hom̄. **Tu** ac dñe sum boni
ſt̄ ſaudient penitentes, intelligant cōteptores, pm̄is
tate tua, pm̄iſſisti pnię remiſſiois
ſa ē pnię remiſſi. pec. si delerat peruersitas ipboz
peccatorū: et tu de⁹ iustor⁹ nō polu

Immensa vero. Immensa misericordia domini: quam euangelica promissa nullam habent. promissam mensuram. Legalia vero mensurata fuerat. Unde prolecho cellaria vestra tritico vino et oleo zec.

Cet inuestigabilis mihi. Superat enim beatitudinem nostram diuinę proportiones, nec sermonibus explicari nec oculis possunt contemplari.

Deus altissimus. Nichil mirū ē in laudib⁹ dei q̄ dictū est. Tu es et tu altissimus sup cēm terrā. Et celi ⁊ angeli altiores sūt terra. nisi mirabilis intendamus. Mysterio nimirū xp̄i p̄dictū. qui cū fuisse caro (quia p̄x. bū caro factū est) altissimum fact⁹ ē sup oēm carnē q̄ tre noīe nuncupat.

Glongiorum. Peccatores ad priam differedo. nec delicti tpe pu-
niendo. **V**ultu misericors; quoties peccaveris venia pollicedo. **D**ignites
mea in h. qd testat hic remias ostendens dñm. punitere bona bonis; et mala
malis. **S**ed tu post se vltro citroqz cōuertere si cōmutatio fuerit insentia.
nec de bona pollicitatē securior videaris cum facias mala. nec de mala cō-
mina. de diffidis si cōuersus facias meliora.

Multū mihi. **S**iqđē si semel indulgentia tribuisset misericors. **N**ūc aut̄ cuī
frequenter delinquentibꝫ frequenter mihi impendit. multū misericors appellat̄
Codis qui tibi nō pec. **D**eccauerunt utiqꝫ et in delicto nati sunt ge-
nitali heredes humirū ade. **S**ed gratia gratis puenti sine peccato sunt co-
muni. qui erant de peccatorum semine propagati.

Super numerū ha. Solent delicta capillis capitīs aliquotiens
coaptari sic pphā egregi⁹. Cōprehendernt me i. m. 2nō p. v. v. Multipli
cali sunt sup ca. capitīs mei. Bareng maris ille; capillis iste cōpat multitu-
dinē peccatorū. Sed iterest q̄ bareng maris ille q̄ vicioꝝ ponderib⁹ ita vio-
lentissime p̄grauat. vt sub eoz sarcina nequeat respirare. Is aut̄ q̄ carna-
lib⁹ cōuincit incertinis. facile tñ medicinali ferro pōt putredinē resecare;
capillis capitīs compat offensam suam.

Tracuratus sum. Major opatio diversitate secernit numerosa,

Videt qđā elucescere ratio xitatis vt p delicti mō psecutorū qđ sp̄ia puniat
qđ pgnā cruciat⁹ sc̄is īgessit. vt asa ret iuda īcuriat⁹ ē. ⁊ manasses n̄ vno v̄
dn̄ ob. sed mnlto v.f. **L**ot eī sibi vinc̄la spiritualis ferri ī qđo ligaret ip̄es
sit. qđ ip̄e sanctorū mēbris īnecit.

Cuius excitaui ira. Inquis actib⁹ puocādo. excitat g̃ iracūdiā di q̃
mala corā do cōmittit. Sz vidēdī q̃ malū singlī se p̃mississe testat. h̃ um⁹
mali commissio ĩ dignationē domini. puocauit. cuz multi mla fecerūt mo-

Sremediū peccatorū est pniā: iustis vero non est
istī pniāz iustis abraam ysaac z ia-
pnia cōstitutio: quib⁹ per gratiā donata ē culpa:
cob. his q̄ tibi n̄ peccauerunt: qm̄
peccaui sup numeꝝ barene maris
Multiplicatę sūt iniq̄tates meꝝ. i-
curnat⁹ sū multo vinculo ferri: z n̄
est respiratio mibi. qz excitaui ira-
cundiā tuā z malū corā te feci. sta-
tuens abdominalēs z multiplicās
offensiones. **E**t nunc flecto genua
cordis mei p̄cans ad te bonitatez
† s qd̄ est maior. pfectus. siquidē plurimi peccant
dñe. **P**eccaui dñe peccauit: z iniq
sed nō oēs p̄prias iniquitates agnoscunt.
tate mea agnosco. **P**eto rogans te

5 sole pe
dñe remitte mihi remitte mihi ne sil
reant que me secum perdere laborant.
pdas me cū iniqtatibus meis:ne
5 illo cursus extenditur penitentiu. ut que pecca
qz in eternu reserues mala mihi: qz
uerit oblitioni tradantur. ne eterne memorie do
indignu saluabis me sū magna
mini recondantur.

misericordiā tuā: et laudabo te sp
hnō vno die nec paucō tēpore: sed o·d. **Qui enum**
oībus diebus vitę meę: qm̄ te lau
perseuerauerent vſq; in finem hic salu⁹ erit.
dat ois h̄tus celoz. et tibi ē gloria
in secula seculoꝝ Amen.

Doloris hęc ḥba sūt relegēda: s̄z cū eadē grauitate q̄ dicta sūt a precāte.
Pre leuit̄ p̄currat anim⁹ acer ista: b̄ cū dolore grani ⁊ pañia tristii pati-
cis ḥbis vim magne rei sapientia coartari. **P**gnitēs q̄ppe aut tacitus labi⁹
fletib⁹ indulgentiā silētio dep̄cet. aut etiā si loquēdū aliqd ex dolore cōtriti
pectoris suaderet: paucis loquat. q̄r mentis cōtritio nō oris locutio dñicam
pietatē inflectit. **C**oq̄ enī cōtritum & humiliatē deus nō spernit.

Confitearis inquit. **N**on enim contritum et humiliatum deus non spernit.
Confitearis per nos dantes me cum iudeo. **Q**uid enim dantes in libra sua retor-
queris. **Q**uid vero potius et eterne potius id agis ut quod habebat in nihilum redigas.
Confitearis iniuriae tuae. **P**otest iniuriae nullam habere subiectam. omnesque

Quia iniquitatis. Rota iniquitatis nulla habere libam. omne quod peccatum febus est ait quod dum assertum in nichilum renovatur.
Quia iniquitatis. Indignos dominus saluat: non per meritum delictorum tamen tribu

Secundū ma.mi. Qui hī magnā mīam se q̄rit saluari. nō t̄p̄lis
ed eterne vite salutē inq̄rit. Equidē mīam p̄tinere ad hāc vitā estimo t̄p̄
em: magnā aut̄ misericordiā remuneratōni concurrere semperne.

Dominis diebus vi. Prudēs expectator q̄fīḡ salutis. n̄ paucō tpe
ed omni tempore vite sue dēm̄ laudat.

Deus i dieb vite laudat i dieb aat mortis no pot laudari. Sicutq
i delictor morti subdit iacet iniqtatib iuolit deu laudare no pot. No
st eni speciosa laus in ore peccatoris. Conuersus ho cu fuit tanq de morte
translatus ad vitam: illico laudis officio dignus iuenit. eosq supioribus iuu

Dis vir-ce. **A**bernbin seraphin throni et dñatōs. archangeli sedes dñi
es angeli mistri. atq; multa sūt officia. q; fo;tasse aut nos i libris posita sa-

Gloria in seculum. Est gloria ipsalis de qua. Ne timueris cum dices factus fuit Iesus Christus in f. g. d. e. Est et alia gloria sempiterna. Sit gloria domini in eternum. cui et humana creatura et angelica famula. Amen.